

elo

2017

verksamhetsberättelse och bokslut

Innehåll

STYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE	3	Koncernstruktur 31.12.2017	65
BOKSLUT		Elos riskhantering	66
Principer för upprättande av bokslutet 2017	14	Styrelsens förslag till hur vinstmedlen ska disponeras	73
Resultaträkning.....	18	Nyckeltalen.....	74
Balansräkning	19	Guide för läsande av nyckeltalen	80
Finansieringsanalys.....	21	Revisionsberättelse	82
Noter till resultaträkningen.....	22	BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT	84
Noter till balansräkningen	26		

Utöver styrelsens verksamhetsberättelse och bokslutet publicerar vi även en separat årsberättelse och ansvarsrapport www.elo.fi.

Styrelsens verksamhetsberättelse 2017

Den ekonomiska omvärlden

Finlands ekonomiska tillväxt överträffade förväntningarna år 2017 och var uppskattningsvis 3,1 procent. Den starka internationella tillväxten piggade upp exporten, som ökade med över 15 procent och stödde hela samhällsekonomin. Den multiplikativa effekten av detta bidrog i avsevärd grad till den samhällsekonomiska tillväxten. En orsak till den starka exporten är en svag förbättring av den inhemska industrins relativa konkurrenskraft, vilken uppnåtts med en moderat ekonomi- och sysselsättningspolitik, men framför allt med hjälp av världsekonomis starka dragkraft.

Den privata konsumtionen stärktes med över två procent från året innan som en följd av det förbättrade sysselsättningsläget. Bostadsbyggandet var aktivt under det gångna året och även de industriella investeringarna växte med cirka 7 procent. Särskilt betydande var att sysselsättningsgraden i Finland har stigit till över 70 procent. Regeringens mål att uppnå en sysselsättningsgrad på 72 procent under innevarande regeringsperiod verkar nu realistisk, även om detta med tanke på samhällsekonomis långsiktiga balans endast kan ses som ett etappmål.

Världsekonomis tillväxt var år 2017 uppskattningsvis 3,6 procent, vilket är klart högre än förväntningarna i början av året. Den ekonomiska tillväxten var stark på alla de viktiga ekonomiområdena. Den ekonomiska tillväxten i USA motsvarade

förväntningarna och var nästan 2,5 procent. För de positivaste tillväxtövertäckningarna stod euroområdet (2,3 %) och Japan (1,7 %). Bakom återhämtningen av den globala tillväxten låg framför allt tillväxtekonomiernas starka dragkraft, som fåtts till stånd med hjälp av stimuleringsåtgärderna i Kina, och som piggade upp de internationella handeln och höjde priserna på råvarumarknaden. Då inflationen samtidigt fortsatte att vara mycket måttlig världen över, kunde centralbankerna upprätthålla en mycket stimulerande penningpolitik. Dessa åtgärder hjälpte de skuldsatta ekonomierna att återhämta sig från finanskrisen. Centralbankernas stimuleringsåtgärder stödde också i betydande grad utvecklingen på placeringsmarknaden.

Trots den ökade tillväxttakten inom världsekonomin är de medellånga utsikterna för den globala ekonomin fortsättningsvis oroväckande. Skuldsättningen ökar globalt sett fortfarande och globaliseringen och den teknologiska strukturförändringen orsakar ett fortsatt tryck på arbetsmarknaden. Detta har lett till en ojämlik inkomstfördelning och sociala problem, vilka bland annat har syns i form av oförutsedda valresultat i många länder. De demografiska trenderna börjar bli krävande på lång sikt och i och med den svaga produktionsutvecklingen verkar den potentiella ekonomiska tillväxten ha försvagats långsiktigt.

Utvecklingen av arbetspensionssystemet

Det har nu gått ett år sedan pensionsreformen trädde i kraft vid ingången av år 2017. Reformen kommer bland annat att höja pensionsåldern stegvis från och med 2019. Dessutom medförde den två nya pensionsformer: partiell förtida ålderspension och arbetslivspension. Partiell förtida ålderspension har visat sig vara en populär pensionsform: År 2017 utfärdade Elo sammanlagt över 2 300 beslut om partiell förtida ålderspension. Arbetslivspension kan beviljas först från ingången av 2018. Reformen motiverar till en längre yrkesbana, men gör det också möjligt att lätta arbetsbördan med partiell förtida ålderspension samt beaktar de individuella behoven att pensionera sig tidigare från tunga arbeten med hjälp av arbetslivspension. Deltidspension har slopats som pensionsform.

Under år 2017 började man också konkurrera om kunderna på ett nytt sätt då bolagen delvis själva fick börja bestämma över den summa som betalas till kunderna i form av återbäringar. Syftet med ändringen är att få fram större skillnader mellan arbetspensionsbolagen. Reformen kommer att synas i kundernas avgifter efter den egentliga övergångsperioden år 2019, men försäkringstagarna har i omfattande grad informerats om ändringen.

Det nationella inkomstregistret tas i bruk den 1 januari 2019. Under år 2017 förberedde sig bolaget för inkomstregistret och beredningsarbetet fortsätter år 2018.

Inkomstregistret är en elektronisk databas för inkomstuppgifter och från det att registret tas i bruk ska löneuppgifterna anmälas i realtid till registret. Projektet framskrider och det utvidgas att även omfatta anmälan av förmåns- och pensionsuppgifter år 2020. För pensionsbranschen innebär detta ändringar ur flera synvinklar. Särskilt förfarandet för anmälan av kundernas löneuppgifter till arbetspensionsbolaget kommer att ändras. Elo informerar sina kunder om ändringen under 2018.

Resultat och solvens

Lagstiftningen om arbetspensionsanstaltens solvensberäkning ändrades från ingången av 2017. Samtidigt ändrades också redovisningen av de nyckeltal som beskriver solvensen. Det nya sättet att redovisa solvensnivån berättar om hur mycket tillgångarna överstiger ansvarsskulden, vilket innebär att man avstod från särskilda täckningsbestämmelser. Solvenskapitalet ökade från ingången av året med 544,6 miljoner euro och uppgick till 4 815,5 (4 270,9) miljoner euro vid årets slut. Pensionstillgångarna i förhållande till ansvarsskulden, dvs. solvensnivån var 125,9 (124,3) procent vid utgången av 2017. Solvenskapitalet var vid utgången av året 1,6-faldigt (1,8-faldigt) i förhållande till solvensgränsen. Solvenskapitalets minimibelopp var 1 013,4 (789,2) miljoner euro.

Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde uppgick till 1 607,6

(1 147,4) miljoner euro. Avkastningen som gottgörs ansvarsskulden beräknad för motsvarande tid var 1 014,9 (798,1) miljoner euro, av vilken den andel av ansvarsskulden som är bunden till aktieavkastningen var 238,4 (117,5) miljoner euro. Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde för 2017 var således 592,7 (349,3) miljoner euro. Omkostnadsrörelsens resultat var 23,3 (29,1) miljoner euro. Försäkringsrörelsens resultat uppgick till -13,3 (-47,7) miljoner euro och övrigt resultat till 5,8 (3,2) miljoner euro. Elos totalresultat enligt de sammanräknade verkliga värdena uppgick till 608,5 (333,8) miljoner euro.

Utifrån solvenskapitalet och omkostnadsrörelsens resultat överfördes 72,1 (58,3) miljoner euro i slutet av år 2017 för att användas till kundåterbäringar. Överföringen till återbäringar är 0,57 (0,49) procent av lönesumman till de försäkrade.

Försäkringsverksamhet

Mätt enligt antalet försäkringar var Elo klar marknadsledare inom FöPL-försäkring. Vart tredje arbetsgivarföretag var försäkrat i Elo. I slutet av 2017 skötte Elo 45 061 (45 149) ArPL-försäkringar för arbetstagare och 83 978 (84 578) FöPL-försäkringar för företagare. Vid årets slut uppgick det sammanlagda antalet försäkrade arbetstagare och företagare i Elo till över en halv miljon, dvs. 508 400 (492 200) personer.

År 2017 ökade premieinkomsten av Elos ArPL-försäkringar till 3 105,2 (2 897,5) miljoner euro och lönesumman till de ArPL-försäkrade var 12 717,0 (11 943,7) miljoner euro. Premieinkomsten av FöPL-försäkringar för företagare var 428,8 (422,6)

miljoner euro och FöPL-arbetsinkomstsumman uppgick till 1 824,2 (1 861,6) miljoner euro. Kreditförluster för utestående försäkringsavgifter redovisades för 23,2 (22,0) miljoner euro under 2017.

Försäkringstagarna har möjlighet att byta pensionsbolag vid fyra tidpunkter under året efter att det gått minst ett år sedan föregående byte. År 2017 var resultatet av överföringsrörelsen som helhet positiv. Det överflyttades 261 (306) stycken ArPL-försäkringar och 630 (1 329) FöPL-försäkringar netto till bolaget. Överföringsrörelsen ökade ArPL-premieinkomsten med 2,7 (9,3) miljoner euro. Via nyförsäljning fick Elo 5 299 (4 994) ArPL-försäkringar och 8 430 (7 933) FöPL-försäkringar.

Elo har ett nära samarbete med Fennia, LokalTapiola och Turva och fungerar som samarbetspartner med alla dessa bolag i arbetspensionsförsäkringsärenden. Elos tjänster finns tillgängliga överallt i Finland via samarbetspartnerns täckande servicenät. Ett framgångsrikt och fungerande partnersamarbete har avsevärt bidragit till att stärka Elos ställning som företagets och företagarnas arbetspensionsförsäkringsbolag.

Under år 2017 låg fokus särskilt på att ta fram tjänster som förenklar och påskyndar skötseln av ärenden. I utvecklingen av tjänster och processer lyssnade bolaget till kunderna och utnyttjade insamlad kundrespons. Processen för ansökan om försäkring effektiviserades och de ansökningar som kom in kunde i genomsnitt handläggas på en dag. Svarsprocenten i telefontjänsten var också ovanför målnivån, dvs. på 97 procent. Av ansökningarna om ArPL- och FöPL-försäkring mottogs 90 procent elektroniskt.

Bolaget satsade särskilt på kundtjänstens kvalitet i avsikt att stärka de positiva kundupplevelserna. Kundupplevelserna av telefontjänsten började mätas (NPS) systematiskt på hösten och resultaten har varit utmärkta.

Pensionstjänster

År 2017 utfärdades på ansökan sammanlagt 26 100 (23 600) pensionsbeslut.

Elo betalade varje månad pension till cirka 227 200 (219 700) pensionstagare och de utbetalade pensionerna uppgick sammanlagt till cirka 261,3 (248,5) miljoner euro per månad. Ålders- och invalidpensionerna utgjorde de två största ersättningsposterna. I ålderspensioner utbetalades 2 620,3 (2 473,1) miljoner euro och i invalidpensioner 306,2 (312,7) miljoner euro.

Utbetalda pensioner

Pensionsslag	st.	miljoner euro
Ålderspension	174 448	2 620
Invalidpension	21 535	306
Familjepension	28 567	189
Deltidspension	544	8
Partiell förtida ålderspension	2 118	11
Sammanlagt	227 212	3 135

Beslutsverksamheten var snabb och av hög kvalitet. De pensionssökande fick år 2017 sina beslut i medeltal cirka 11 (16) dagar eller 25 (30) procent snabbare än genomsnittet i de övriga arbetspensionsbolagen. Det faktum att besvärsmännen för arbetspensionsärenden endast ändrade

11,8 procent av de invalidpensionsbeslut som Elos kunder hade överklagat, visar att pensionsbesluten är av hög kvalitet.

I pensionstjänsterna satsade vi fortfarande på att utveckla kundservice via många kanaler. Av svarandena på pensionstjänsternas enkät om kundtillfredsställelsen ansåg 86 (85) procent att de fått berömlig service. I Elo besvarades kundernas samtal snabbt, i genomsnitt inom cirka 9,6 (9) sekunder och svarsprocenten var 99,6 (99,7). Webbtjänsten för skötseln av pensionsärenden utvidgades under året, vilket gör det möjligt för kunderna att i allt mer omfattande grad sköta sina pensionsärenden direkt i webbtjänsten.

Pensionsreformen, som trädde i kraft år 2017, syntes i kundtjänsten. Elos kunder var intresserade av att veta hur pensionsreformen inverkar på deras pensionskydd. Den nya pensionsformen partiell förtida ålderspension visade sig dessutom vara en efterfrågad pensionsform.

År 2017 öppnades bland annat webbverktyg för arbetsgivarna, vilka stöder Elos kundföretag att förutse, förebygga och hantera riskerna och kostnaderna för arbetsoförmåga. Dessutom vidareutvecklades utbildningstjänsterna och tjänsterna för hantering av risken för arbetsoförmåga för arbetsgivarkunderna.

Hantering av risken för arbetsoförmåga

Elo ger sina kundföretag stöd för arbetsmiljöledning i syfte att förbättra arbetslivets kvalitet och förlänga yrkesbanorna. Genom förebyggande verksamhet strävar bolaget efter att minska risken för arbetsoförmåga

och de kostnader som orsakas av sjukfrånvaro och arbetsoförmåga i företagen. Med arbetsmiljöledning stöds också personalen att handla så att företagens mål uppnås.

Finansinspektionen meddelade anvisningar om verksamhet för hantering av risken för arbetsoförmåga i arbetspensionsbolagen i mars 2016. Enligt de nya anvisningarna ska tjänsterna hänföras till sådana företag där det finns en observerad risk för arbetsoförmåga. Åtgärderna ska vara effektfulla, dvs. de ska bidra till att risken för arbetsoförmåga minskar.

Elo utvecklade sina tjänster för hantering av risken för arbetsoförmåga i omfattande grad år 2017 med beaktande av Finansinspektionens nya anvisningar. Tyngdpunkten inom utvecklingsarbetet har legat på digitala tjänster, med hjälp av vilka tjänster för hantering av risken för arbetsoförmåga kan erbjudas i enlighet med kundernas behov, kostnadseffektivt och effektivt.

Utvecklingen av Elos webbtjänster har utgjort en viktig del av utvecklingsarbetet. I Elo skapades ett koncept för en helt ny arbetsmiljöledningstjänst, med vilket man kan underlätta uppföljningen av miljöledningsåtgärdernas och rehabiliteringens effekter samt göra kunden uppmärksam på att arbetstagare med god arbetsförmåga inverkar positivt på företagets arbetspensionsavgifter. Tjänsten som lanserades i flera steg under år 2017 bygger i hög grad på visualitet och realtidsdata. De nya arbetsmiljöledningstjänsterna har förankrats som en del av Elos webbtjänster vid sidan av de andra elektroniska tjänsterna. Webbtjänsternas pensions- och rehabiliteringsavsnitt togs i bruk i augusti

och arbetsmiljöledningsavsnittet i november 2017. I arbetsmiljöledningsavsnittet kan kundföretagen med hjälp av ett självvärderingsverktyg bedöma läget i sitt företag och göra en projektplan för utvecklandet av arbetsmiljöledningen.

Under år 2017 lanserades en ny enkät om arbetsklimatet för Elos kunder. Enkäten färdigställdes i september 2017 och före slutet av året hade över 100 kundföretag utnyttjat den förnyade tjänsten.

Under år 2017 genomfördes arbetshälsoprojekt med sammanlagt nästan 1 000 kundföretag. Det ordnades sammanlagt 28 arbetshälsoutbildningar eller webbseminarier öppna för alla kunder på elva orter. Arbetshälsoutbildningarnas innehåll bygger på behoven i våra kundföretag. Utbildningarna ger färdkost bland annat för att hantera krävande situationer i förmansarbetet, för att stöda arbetstagare i ett tidigt skede vid risk för arbetsoförmåga och för coachande ledarskap. Kunderna upplevde att arbetshälsoutbildningarna var högklassiga och inspirerande. Deltagarna betygsatte utbildningarna med vitsordet 4,3 på skalan 1–5. Hela 94,8 procent rekommenderade utbildningarna för andra.

Ansvarsskuld

Vid utgången av 2017 uppgick Elos ansvarsskuld till 20 134,5 (18 527,4) miljoner euro. I ansvarsskulden ingick cirka 2 815,0 (2 551,9) miljoner euro i ansvar som influerades av arbetstagarnas avgiftsandel.

Ansvarsskuld

miljoner euro	2017	2016
Premieansvar		
Framtida pensioner	9 350,6	9 113,7
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	72,5	58,5
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	1 468,8	545,2
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	412,0	173,5
	11 303,8	9 890,9
Ersättningsansvar		
Löpande pensioner och utjämningsansvar	8 830,6	8 272,4
Utjämningsbelopp	0,0	364,1
	8 830,6	8 636,4
Sammanlagt	20 134,5	18 527,4

Med premieansvaret täcks bolagets ansvar för framtida försäkringsfall. Premieansvaret innehåller också tre tilläggsförsäkringsansvar, av vilka det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret används förutom för att täcka placeringsrisker även för försäkringsrörelsens resultat. Med det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret bereder man sig för utbetalningen av kundrabatter, medan det aktieavkastningsbundna tilläggsansvaret fungerar som buffert för aktierisker. Försäkringsrörelsens resultat var i sin helhet negativt år 2017, vilket närmast berodde på invalidpensionsrörelsen.

Med ersättningsansvaret täcks ansvaret för redan inträffade försäkringsfall. Ersättningsansvaret fungerar också som buffert i delningsystemet som så kallade

utjämningsavsättningar, vilka innehåller s.k. EMU-buffert.

Pensionssystemets genomsnittliga aktieavkastning som ska överföras till ansvarsskulden utgjorde den 31 december 2017 cirka 9,59 (5,80) procent och beloppet av det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvaret uppgick den 31 december 2017 till cirka 412,0 (173,5) miljoner euro. Ansvarsskulden har gottgjorts med ett avkastningskrav, som totalt uppgår till 1 014,9 (798,1) miljoner euro. Då nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde är 592,7 (349,3) miljoner euro större än avkastningskravet, har solvensen i euro ökat.

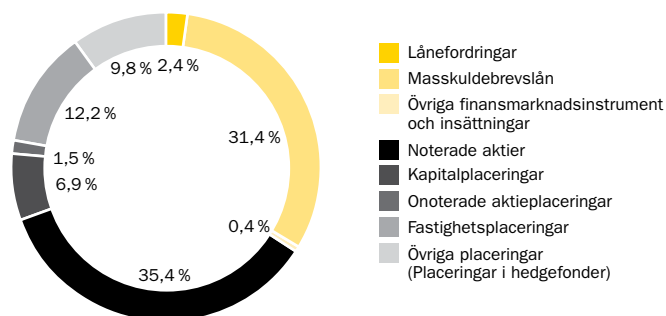
Med anledningen av pensionsreformen, som trädde i kraft vid ingången av 2017, gjordes en omräkning av dödlighetsgrunden. Nödvändig dödlighetsgrundsavsättning för ålderspensioner finansierades i fråga om arbetspensionsbolagen med utjämningsbeloppet och med de tillgångar som frigörs vid beräkningen av det aktieavkastningsbundna tilläggsförsäkringsansvarets övre gräns.

Placeringsverksamhet

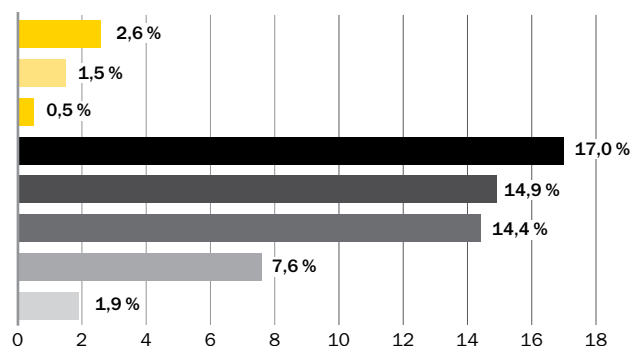
Placeringarnas grundallokering och avkastning

Elos placeringsintäkter på 7,4 procent var utmärkta i förhållande till förväntningarna för år 2017. Placeringsstrategierna för de olika tillgångsslagen fungerade bra och allokeringen mellan olika strategier stödde resultatet. Den målmedvetna och långsiktiga utvecklingen av placeringsstrategierna fortsatte och den globala spridningen av placeringarna utökades. Andelen aktieplaceringar

Placeringarnas grundallokering

Placeringarnas avkastning

Placeringsallokering och placeringsintäkter 31.12.2017

	Grundfördelning		Riskfördelning		Avkastning	Avkastning inkl. Valutaskydd
	mn e	%	mn e	%		
Ränteplaceringar	8 834,2	38,3	8 196,7	35,6	-1,8	1,4
Lånefordringar	553,7	2,4	553,7	2,4	2,6	2,6
Masskuldebrevslån	7 189,5	31,2	7 241,7	31,4	-2,3	1,5
Masskuldebrevslån i offentliga samfund	3 548,9	15,4	3 624,8	15,7	-5,7	-0,6
Masskuldebrevslån i andra samfund	3 640,6	15,8	3 616,9	15,7	1,1	3,5
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar inkl. fordringar och skulder som hänför sig till placeringar	1 091,0	4,7	401,3	1,7	-1,0	0,5
Aktieplaceringar	9 142,8	39,7	10 097,7	43,8	12,8	16,6
Noterade aktier	7 208,1	31,3	8 163,0	35,4	13,6	17,0
Kapitalplaceringar	1 584,0	6,9	1 584,0	6,9	9,2	14,9
Onoterade aktieplaceringar	350,8	1,5	350,8	1,5	14,4	14,4
Fastighetsplaceringar	2 811,8	12,2	2 811,8	12,2	7,0	7,6
Direkta fastighetsplaceringar	2 064,8	9,0	2 064,8	9,0	7,4	7,4
Fastighetsplaceringsfonder och fondföretag	747,0	3,2	747,0	3,2	5,8	8,2
Övriga placeringar	2 263,9	9,8	2 264,4	9,8	26,3	1,9
Placeringar i hedgefonder	2 198,3	9,5	2 198,3	9,5	-2,5	1,9
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Övriga placeringar	65,6	0,3	66,0	0,3	-	-
Placeringar sammanlagt	23 052,8	100,0	23 370,6	101,4	7,4	7,4
Derivatens inverkan			-317,9	-1,4		
Sammanlagt	23 052,8	100,0	23 052,8	100,0		

I kolumnen avkastning inkl. valutaskydd har avkastningen på valutaderivat uppskattats för olika tillgångsslag i förhållande till tillgångarna i valuta vid rapporteringstidpunkten.

som gett god avkastning utökades också i allokeringen under året.

År 2017 var fluktuationerna i avkastningen på alla tillgångsslag betydligt mindre än i genomsnitt. Marknadens volatilitet var på en historiskt låg nivå, vilket för egen del beskriver placerarnas förtroende för marknaden och den omgivande ekonomin.

År 2017 var ett gott aktieår och avkastningen på aktierna steg till en utmärkt nivå. Den goda avkastningen på aktieplaceringarna bidrog avsevärt till hela placeringsverksamhetens resultat. På aktiemarknaden var året mycket exceptionellt även i det avseendet att marknaden i sin helhet utvecklades jämnt under hela året utan större fluktuationer.

I den angivna avkastningen per tillgångsslag har avkastningen på valutaderivat uppskattats i förhållande till tillgångarna i valuta i bokslutet.

Elos aktieplaceringar avkastade 16,6 (9,3) procent och de noterade aktieplaceringarna 17,0 (9,0) procent. Den bästa avkastningen bland Elos noterade aktieplaceringar erhöles på placeringarna på tillväxtmarknaden. Särskilt lyckade var de direkta aktieplaceringarna på tillväxtmarknaden, för vilka avkastningen var över 20 procentenheter bättre än marknaden och uppgick till nästan 50 procent.

Elo lyckades också utmärkt i sin valutastategi och den inverkan positivt på Elos totalavkastningar. Den amerikanska dollarn började kraftigt försvagas efter årets första kvartal och gick sammanlagt ner cirka 14 procent under året. Största delen av placeringstillgångarna i dollar hölls emellertid skyddade under hela året. Det

öppna valutariskbeloppet hölls i sin helhet på måttlig nivå under året.

Aktiemarknadens volatilitet sjönk delvis till sina lägsta nivåer någonsin. Bäst av aktiemarknaderna i lokala valutor avkastade tillväxtmarknaden (MCSI cirka 37 %), samt den amerikanska (S&P över 21 %) och japanska aktiemarknaden (Nikkei cirka 21 %). Däremot avkastade den europeiska och finländska (HEXP cirka 11 %) aktiemarknaden i lokal valuta svagare. Euron stärktes kraftigt mot bland annat den amerikanska dollarn under året. Detta hade en betydande sänkande effekt på avkastningen på placeringar i euro. Prissättningen på aktiemarknaden var fortfarande högre än den långsiktiga genomsnittsnivån särskilt i USA. Centralbankernas åtgärder och bristen på placeringsalternativ har bidragit till prissättningen. Företagens resultatprognoser förbättrades kraftigt särskilt på tillväxtmarknaden och i Europa.

Företagslånemarknaden gav globalt sett en bra avkastning, t.ex. europeiska företagslån i investeringsklassen över 2 procent och europeiska företagslån med hög risk över 6 procent. De långa räntorna steg endast måttligt under 2017 och de minskade kreditmarginalerna kompenserade förändringen av räntenivån till fullt belopp. Bäst avkastade placeringar i den svagaste riskklassen. Bidragande orsaker var bland annat Europeiska centralbankens värdepappersköpprogram, den förbättrade ekonomiska tillväxten, prisstegringen på olja, företagets goda resultatutveckling och ett lågt antal konkurser. Förväntningarna på skattelättnader och en tillväxtstimulerande budget i USA höjde investerarnas sentiment

ytterligare under slutet av året. Avkastningen på Elos masskuldebrevslån emitterade av företag var 3,5 (6,5) procent.

Förändringarna i statslåneräntorna var tämligen måttfulla under hela året. Trots att den amerikanska centralbanken (FED) och Europeiska centralbanken (ECB) klart håller på att strama åt sin penningpolitik steg de långa statslåneräntorna överraskande lite. I USA steg de korta räntorna då FED höjde sin styrränta tre gånger under året. De långa räntorna var vid utgången av året på samma nivå som vid årets början. Som helhet utjämnades räntekurvan betydligt. Ränterisken på Elos statslåneplaceringar hölls på en måttlig nivå och även de sista statslånen i euro avyttrades från portföljen. Avkastningen på statslåneplaceringarna var positiv, då man beaktar de valutaskydd som hänför sig till portföljen. Elos placeringar i västerländska statslån minskades ytterligare på grund av deras svaga avkastningsförväntningar.

Marknadsintäkterna av masskuldebrevslån på tillväxtmarknaden varierade beroende på vilken valuta placeringarna granskas i; skuldebrev i dollar avkastade över 10 procent under året, men avkastningen på skuldebrev i lokala valutor var under 1,2 procent på grund av den stärkta euron. Lockande avkastningsnivåer, en stabil utveckling av råvarupriserna samt den ökade ekonomiska tillväxttakten håller kapitalströmmarna till tillväxtmarknaden på rekordhög nivå. I Elo utökades andelen ränteplaceringar på tillväxtmarknaden ytterligare och de avkastade 4,9 procent i lokal valuta under året.

På grund av centralbankernas stimuleringsåtgärder var volatiliteten i olika tillgångsklasser på en låg nivå under hela året

och det fanns knappt om lockande placeringsmöjligheter mellan olika marknader. I Elos hedgefundsportfölj syntes detta särskilt som svårigheter bland de makrofonder som placerar i utvecklade västländer att uppnå goda placeringsavkastningar. Å andra sidan uppnådde de makrofonder som fokuserar på tillväxtmarknaden (EM) utmärkta avkastningar under 2017 och även de flesta aktiebundna fonderna gav en god avkastning. Elo minskade andelen hedgefundsplaceringar i sin placeringsallokering under året. Avkastningen på hedgefundsplaceringar år 2017 var 1,9 (1,9) procent, vilket överträffade både avkastningsförväntningarna och avkastningen på jämförelseindexet.

Fastighetsplaceringsmarknaden var mycket aktiv och i Finland var transaktionsvolymen åter rekordstor. Som helhet steg fastighetspriserna endast något, samtidigt som utbudet var litet på sådana prime-objekt som köparna eftertraktar. Även placeringar i ny hyresbostadsproduktion var på en fortsatt hög nivå. På hyresmarknaden var andelen affärslokaler som inte nyttjas till fullo och hyrorna på samma nivå som året innan, med undantag av de bästa objekten i Helsingfors centrum, för vilka hyrorna vände klart uppåt. På grund av den ökade webbhandeln ökade andelen lediga affärslokaler något och även utbudet av hyresbostäder i tillväxtcentra fortsatte att öka.

Året var livligt för Elos inhemska fastighetsplaceringar och särskilt avyttringar gjordes för cirka 160 miljoner euro. Nya placeringar gjordes likaledes för cirka 120 miljoner euro. Tillsammans med Första Fonden och Trevian grundades Agore Kb, som placerar i centrala objekt i landskapens tillväxtcentra och som har en

placeringsvolym på cirka 350 miljoner euro. De internationella fastighetsplaceringarna ökade med cirka 30 miljoner euro. De direkta fastighetsplaceringarna avkastade 7,4 (6,5) procent och fastighetsfonderna 8,2 (6,3) procent.

Infrastrukturplaceringarna ökade med över 100 miljoner euro och den största av dem var placeringen i L&C Timberlands, som äger skog i Oregon i USA.

Efterfrågan på finansiering i företagen blev livligare i och med den ekonomiska återhämtningen. Efterfrågan på finansiering hänförde sig i huvudsak till omstruktureringar och behovet av driftskapital för finansieringar i avsikt att svara på den ekonomiska tillväxten. Företagens investeringar var fortfarande på en relativt låg nivå. Både offentliga instanser och banker erbjöd aktivt företagsfinansiering åt företag. Elos lånestock ökade något. Lånen avkastade 2,6 (2,9) procent, vilket är skäligt i den rådande lågräntemiljön.

Elo utökade sina kapitalplaceringar ytterligare och deras värde uppgick i slutet av året till 1,6 miljarder euro. Nya förbindelser i kapital- och lånefonder beviljades under året för över 600 miljoner euro. Avkastningen på kapitalplaceringar var 14,9 (9,6) procent.

Riskhantering och riskkontroll

I Elo eftersträvas en övergripande riskhantering som stöder bolagets strategi och uppnåendet av affärsverksamhetens mål och som tryggar affärsverksamhetens kontinuitet. Enligt bolagets riskhanteringspolicy ska riskhanteringen omfatta alla funktioner och risktyper och vara systematisk.

Elos fjärde verksamhetsår kan på samma sätt som under tidigare år betraktas som mycket lyckat ur riskhanteringsvinkel.

Arbetspensionsbolagets viktigaste risk utgörs av solvenshanteringen. Solvensen är beroende av många enskilda faktorer, men realiserade placeringsrisker har den största enskilda inverkan. Genom att exponera sina placeringar för marknadsrisk strävar bolaget efter att få en avkastning som överstiger avkastningskravet på ansvarsskulden. Om avkastningen på placeringarna överstiger avkastningskravet förbättras bolagets solvensnivå och ifall placeringsavkastningen understiger avkastningskravet försvagas solvensen. Placeringsriskerna regleras i främsta hand av de solvensregler som myndigheterna fastställer och inom ramen för vilka Elos styrelse beviljar placeringsfunktionen befogenheter att verka. Styrelsen fastställer via placeringsplanen bolagets risktagningssvilja och de allmänna målen som avser placeringarnas betryggande nivå, spridning och likviditet. I placeringsplanen fastställs de årliga avkastningsmålen och risknivån för placeringsverksamheten samt risktagningsbefogenheterna inom de gränser som styrelsen och den verkställande ledningen beviljar.

Elo tillämpar en styrmodell för solvenshanteringen som bolaget utvecklat internt. Solvensen granskas med interna modeller samt med hjälp av scenario- och stresstest. I styrmodellen fastställs lämpliga risktagningsnivåer för placeringarna, där man beaktar rådande marknadssituation, placeringsutsikter och solvens. Styrmodellen för solvenshanteringen innehåller styrelsens, verkställande ledningens, den operativa placeringsverksamhetens samt

rapporterings- och övervakningsfunktionernas roller.

Elos solvensnivå ökade något år 2017 jämfört med nivån vid utgången av 2016. Placeringarna gav som helhet en utmärkt avkastning särskilt tack vare aktieplaceringarna. Aktiemarknaden var stark under hela året och gav i genomsnitt en god avkastning, fastän skillnaderna var stora mellan olika geografiska områden. Solvensnivån och risktagningssvårigheterna var fortfarande på en god nivå vid utgången av året. Placeringsriskerna var fortsättningsvis på skälig nivå i förhållande till risktagningsförmågan under största delen av året. Mot slutet av året höjdes placeringarnas risknivå i betydande grad via aktieplaceringar, lån på tillväxtmarknaden och öppna valutapositioner. Totalrisknivån var i slutet av året på en klart högre nivå än jämfört med det föregående bokslutet.

Vid sidan av solvensen utgörs de andra strategiska riskerna bland annat av förändringar i verksamhetsmiljön, samarbetspartner, konkurrensmekanismer eller prestationsförmåga.

År 2017 var de viktigaste operativa riskerna bland annat förknippade med de förändrade kompetenskraven på personalen som en följd av de fortlöpande förändringarna i omvärlden, med köpta tjänster och dataskydd. Informationssystemriskerna har stabiliserats. Inom den operativa riskhanteringen riktades utvecklingsarbetet under året bl.a. till rapportering och analysering, samt fortsättningsvis även till kontinuitetsstråning och upprättande av återställningsplaner för datasystemen.

På samma sätt som under tidigare år beredde bolaget en riskhanteringsplan som fastställdes av styrelsen. År 2017 upprättades för första gången en i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag avsedd solvens- och riskbedömning ORSA, dvs. own risk and solvency assesment, som en del av riskhanteringen och det strategiska beslutsfattandet. Bedömningen ska fastställas av bolagets styrelse. I solvens- och riskbedömningen bedöms de väsentliga riskernas inverkan på bolagets verksamhet samt behövliga åtgärder.

Bolagets riskhantering beskrivs närmare i Elos riskhantering, som finns som bilaga till verksamhetsberättelsen.

Totala rörelsekostnader

De totala rörelsekostnaderna uppgick år 2017 till 134,6 (129,9) miljoner euro. Rörelsekostnaderna som täcks med omkostnadsinkomsten uppgick till 98,7 (95,6) miljoner euro och rörelsekostnaderna som täcks med intäkterna från placeringsverksamheten till 25,8 (24,0) miljoner euro. Rörelsekostnaderna för hanteringen av risken för arbetsförmåga finansierades med försäkringsavgiftens invalidpensionsdel för 2,1 (2,6) miljoner euro. Kostnaderna för hanteringen av risken för arbetsförmåga finansierades likaså med omkostnadsdelen för 0,9 (0,9) miljoner euro. I de totala rörelsekostnaderna ingick 8,0 (7,7) miljoner euro i lagstadgade avgifter som täcks med en egen avgiftsdelen.

Personalkostnadernas andel av de totala rörelsekostnaderna var 27,5 (29,2) procent. I omkostnadsinkomst för hela året inflöt 121,9 (124,6) miljoner euro. Omkostnadsrörelsens resultat uppvisade ett överskott

på 23,3 (29,1) miljoner euro. Rörelsekostnaderna utgjorde 80,9 (76,7) procent av försäkringsavgiftens omkostnadsinkomst.

Personal

År 2017 hade Elo i genomsnitt 506 (502) anställningar och arbetsinsatsen räknat i årsverken var i genomsnitt 462 (451). Av hela personalen var 89 (88) procent fast anställda och 11 (12) procent hade en visstidsanställning. Personalens medelålder var 44 (44) år. Av personalen var 67 (68) procent kvinnor och 33 (32) procent män.

År 2017 låg tyngdpunkten inom personalarbetet på förankrandet av den handlingskompetens som ger uttryck för företagskulturen och att synliggöra den i det vardagliga arbetet. Som en del av kompetensutvecklingen startade Elo ett Talent-program i syfte att erbjuda begåvade och motiverade anställda nya utmaningar, nätverkande och möjligheter att utveckla Elos affärsverksamhet över enhetsgränserna. Till det tvååriga Talent-programmet valdes 15 anställda från olika delar av organisationen.

På hösten 2017 genomförde Elo sin femte personalenkät. PeoplePower-indexet, som beskriver personalens engagemang och förutsättningarna för det, förbättrades ytterligare. På hösten 2017 var PeoplePower-indexet 69,8, då det ett år tidigare var 69,1 och i den första undersökningen 61,6. Elos resultat är exakt detsamma som normnivån i finländska expertföretag.

Ersättningen till de anställda har som mål att bidra till att Elos strategiska mål uppnås. Under 2017 övergick hela personalen till ett och samma avlöningssystem och vi tog i bruk Hay-systemet för bedömningen av

arbetsuppgifternas svårighetsgrad för hela personalen. Övergången till ett gemensamt avlöningssystem förutsatte ett lokalt avtal, som förhandlades fram på hösten mellan Toimihenkilöt Eloisa ry och arbetsgivarna. Med hjälp av löne- och ersättningssystemen utvecklades arbetets produktivitet samt personalens kompetens och engagemang. De penningersättningsformer som tillämpas i Elo utöver grundlön är resultatbonus och så kallad engångsbonus som fastställts enligt samma principer för olika personalgrupper. Inom Elo betraktas ersättningarna till personalen som en helhet, som förutom penningmässiga ersättningar även innehåller täckande personalförmåner och immateriella incitament, t.ex. utbildnings- och utvecklingsmöjligheter

År 2017 omfattades 77 procent av personalen av resultatbonussystemet för personalen, 10 procent av resultatbonussystemet för placeringsledningen och -organisationen, 4 procent av resultatbonussystemet för ledningen, 4 procent av resultatbonussystemet för försäljningen samt 5 procent av resultatbonussystemet för oberoende riskhantering och rapportering. En person kan endast omfattas av ett bonussystem åt gången. Resultatbonus betalas i regel en gång om året efter att utfallet av de på förhand avtalade målen har redovisats.

I Elos ersättningsförklaring redogörs mer detaljerat för Elos ersättningssystem och ersättningsgrunder. Ersättningsförklaringen kan läsas på Elos webbplats på adressen www.elo.fi.

Bolagsstyrning

Elos styrelse består av representanter för arbetsmarknadsparterna, kunderna och intressegrupperna. Antalet ordinarie ledamöter i styrelsen minskades så att styrelsen år 2017 hade tolv ordinarie ledamöter och fyra suppleanter. Eeva-Liisa Inkeroinen var ordförande för styrelsen år 2017 och som vice ordförande fungerade Ann Selin och Antti Aho. Styrelseledamöter var Jari Karlson, Antti Kuljukka, Outi Lähteenmäki (fram till 21.11.2017), Jorma Malinen, Janne Makkula, Marjo Matikainen-Kallström, Erkki Moisander, Olavi Nieminen, Susa Nikula och Niklas Sonkin (fr.o.m. 22.11.2017). Suppleanter var Jouko Liimatainen, Sinikka Näätäsaari, Penna Urrila och Daniela Yrjö-Koskinen.

Till utnämnings- och ersättningsutskottet år 2017 hörde Eeva-Liisa Inkeroinen, Ann Selin och Antti Aho. Styrelsens revisionsutskott utgjordes av Jari Karlson, Outi Lähteenmäki (fram till 21.11.2017), Marjo Matikainen-Kallström och Niklas Sonkin (fr.o.m. 18.12.2017).

Ledamöterna i Elos förvaltningsråd väljs på den ordinarie bolagsstämman. Ordförande för förvaltningsrådet 2017 var Klaus Saarikallio, medan Håkan Nystrand och Ilkka Brotherus fungerade som vice ordförande.

Till förvaltningsrådets valutskott hörde år 2017 på förslag av försäkringstagarna Ilkka Brotherus, Klaus Saarikallio, Jouko Vehmas (fram till 6.2.2017) och Harri Miettinen (fr.o.m. 21.11). Medlemmar i valutskottet på förslag av de försäkrade var Håkan Nystrand, Mika Varjonen och Jaana Ylitalo. Klaus Saarikallio var ordförande för förvaltningsrådet och Håkan Nystrand vice ordförande.

Satu Huber var Elos verkställande direktör. Elo har ingen utnämnd vice verkställande direktör eller ställföreträdare för verkställande direktören.

Till Elos ledningsgrupp hörde förutom Satu Huber även Mika Ahonen (juridiska ärenden, kommunikation och påverkan, compliance), Matti Carpén (kundkontakter och kundkanaler, ICT), Hanna Hiidenpalo (placeringar), Mikko Karpoja (aktuariefunktionen, ansvarig försäkringsmatematiker), Erja Ketko (oberoende riskkontroll och business control), Sarianne Kirvesmäki (ekonomi och övervakning av placeringsrisker), Hilikka Malinen (HR-tjänster) samt Keijo Kouvonen (försäkringar och pensioner) fram till den 31 augusti. Då Keijo Kouvonen gick i pension utsågs Jouni Seppänen med pensioner som ansvarsområde till ledamot i ledningsgruppen den 1 september. Samtidigt överfördes också ansvaret för försäkringar på Matti Carpén. Jonna Ryhänen (värdepappersplaceringar) och Timo Stenius (onoterade placeringar) började som ledamöter i ledningsgruppen fr.o.m. den 1 september.

Det gjordes ändringar i Elos ledningssystem den 1 september 2017. Ärenden behandlas förutom i ledningsgruppen även under verkställande direktörens ledning i ledningsgruppen med ansvar för kundrelationer, i ledningsgruppen med ansvar för placeringsverksamheten och i ledningsgruppen med ansvar för bolagsstyrning.

Elos bolagsstämma fattade på sitt möte den 24 april 2017 att förvaltningsrådet har 43 ledamöter. Till ledamöter i förvaltningsrådet valdes:

- av de ledamöter som stod i tur att avgå återvaldes för mandatperioden 2017–2020 Vesa Aallosvirta (FFC), Maria Hanho, Johanna Heikkilä, Tero Jussila (Finlands Näringsliv), Pekka Kampman (STTK), Olavi Kaukonen, Heikki Kyntäjä (Finlands Näringsliv), Mikael Pentikäinen, Terhi Penttilä (Finlands Näringsliv), Marko Piirainen (FFC), Kimmo Simberg, Mika Varjonen (Akava) och Olli Vormisto (Finlands Näringsliv).
- till ny ledamot i förvaltningsrådet för mandatperioden 2017–2020 valdes Mikko Leppälä.
- i stället för de ledamöter som utträdde ur förvaltningsrådet mitt under mandatperioden valdes för mandatperioden 2017–2018 Satu Yrjänen och för mandatperioden 2017–2019 Pekka Metsi, Heikki Pesu, Harri Miettinen (Finlands Näringsliv) och Tapio Volanen (Finlands Näringsliv).

Ordinarie bolagsstämman valde revisionsammanslutningen Ernst & Young Oy till Elos revisor och som huvudansvarig revisor fungerar CGR Ulla Nykky.

Elo publicerar en separat bolagsstyrningsrapport i samband med bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Elos eget kapital och överskott

Elos eget kapital bestod den 31 december 2017 av bundet eget kapital, som omfattade grundfonden på 6 693 879,47 (6 693 879,47) samt av fritt eget kapital, som omfattade säkerhetsfonden på 63 705 786,46 63 700 (63 705 786,46) euro, dispositionsfonden på 29 096 550,26 (29 091 990,32) euro samt

vinst från tidigare räkenskapsperioder på 1 841 728,24 (1 841 728,24) euro. Elo har inte något garantikapital.

Räkenskapsperiodens överskott uppgick till 5 068,64 (4 559,94) euro.

Styrelsen föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 5 068,64 euro överförs till dispositionsfonden.

Elo och dess koncern

Elo är ett ömsesidigt försäkringsbolag på vars bolagsstämmor rösträtten utövas av försäkringstagarna och de försäkrade.

Vid utgången av 2017 bestod moderbolaget Elos koncern av 98 (107) bostads- och fastighetsbolag. I koncernen ingick även tre andra bolag, som presenteras i noterna, samt underkoncernerna Probus Holding Oy och Tammi-Kodit Ky. Nio intressebolag har konsoliderats i koncernen.

Framtidsutsikter

Vid ingången av år 2018 är förväntningarna på den ekonomiska utvecklingen tämligen positiva. Konsumenternas har globalt sett ett historiskt stort förtroende för ekonomin och även de indikatorer som mäter företagets utsikter signalerar en fortsatt gynnsam ekonomisk cykel. Inflationförväntningarna är fortfarande mycket låga, men den befarade risken för deflation verkar ha vikit undan.

Konsensusförväntningarna på den globala ekonomiska tillväxten är 3,7 procent, dvs. till och med något högre än tillväxten år 2017. Tillväxten inom euroområdet väntas minska något, eventuellt till 2 procent, medan tillväxten i USA väntas öka något, till 2,6 procent. Även i stora tillväxtekonomier, i så

kallade BRICS-länder verkar tillväxten öka något och ligger vid drygt 5,5 procent.

På samma sätt som i euroområdet väntas den bästa tillväxttakten i Finland avta och konsensusförväntningarna på Finlands ekonomiska tillväxt är 2 procent för år 2018. Resultatutvecklingen ser emellertid tämligen balanserad ut, då även den privata konsumtionen och exportefterfrågans utsikter ser rätt ljusa ut vid sidan av den redan tidigare pigga byggverksamheten. Detta upprätthåller också företagets investeringsvilja. Den så kallade hållbara tillväxten i euroområdet och Finland uppskattas ligga under 1,5 procent, vilket innebär att pågående tillväxt fortfarande minskar arbetslösheten och produktionsöverkapaciteten. De största riskerna för det nya året ansluter sig till finansmarknaden, den internationella politiken och handelsfriheten.

Tillväxtperioden efter finanskrisen har fortsatt redan i åtta år. I de stora industriländerna, t.ex. Förenta staterna, Tyskland och Japan börjar ekonomiernas produktionskapacitet snart vara i fullt bruk, vilket i allmänhet betyder att det uppstår löne- och inflationstryck. Tillsvidare har det emellertid inte förekommit sådana tecken och centralbankerna har kunnat normalisera sin mycket stimulerande penningpolitik i lugn takt.

Riskerna förknippade med ekonomierna och marknaden år 2018 hänför sig närmast till tillväxtekonomierna och framför allt till Kinas strävan efter att stävja sin skuldtagning utan att kväva tillväxten. De geopolitiska riskerna i anslutning till Nordkorea och Fjärran Östern är åter på tapeten. Då det gäller OECD-ekonomierna utgörs den viktigaste ekonomiska risken av att den pågående tillväxttakten utlöser

betydligt högre inflationsförväntningar än för tillfället, vilket skulle tvinga centralbankerna att strama åt penningpolitiken och sannolikt skulle orsaka ett omfattande tryck på placeringsmarknaden.

Riskenivån för Elos placeringstillgångar är något högre än för ett år sedan, men med beaktande av pensions- och solvensreformerna är riskenivån måttlig vid ingången av 2018. Många osäkerhetsfaktorer inverkar på avkastningsutvecklingen på placeringarna år 2018, såsom riskerna i den ekonomiska utvecklingen och de ekonomiska och geopolitiska riskerna, de fortsatt tämligen låga räntenivåerna och å andra sidan de relativt höga värderingarna på andra tillgångsposter. Avkastningsförväntningarna är således i sin helhet lägre än under tidigare år.

EU:s dataskyddsförordning (GDPR) (EU 2016/679), som börjar tillämpas fr.o.m. den 25 maj 2018, medför ändringar i verksamhetsmiljön inom hela euroområdet. Det viktigaste målet med förordningen är att ge privatpersoner större rättigheter att bestämma över de egna personuppgifterna. Reformen inverkar på alla processer, system och förfaranden som behandlar personuppgifter i Elo. Elo inledde förberedelserna för att leva upp till de nya kraven redan år 2017 genom att tillsätta ett särskilt projekt. Arbetet fortsätter under innevarande år, även efter maj. Elos förberedelseprojektet inför dataskyddsförordningen syftar utöver att leva upp till kraven i förordningen även att ta fram förfaranden som säkerställer att personalen förbinder sig till den nya regleringen och aktivt följer den.

Elos styrelse vill tacka bolagets personal och den verkställande ledningen för ett väl utfört arbete år 2017.

REDOGÖRELSE FÖR ICKE-FINANSIELL INFORMATION

Beskrivning av affärsmodellen

Elos grundläggande uppgift, att sköta löpande och framtida pensioner, innebär ansvar. Elo inverkar på det omgivande samhället genom att effektivt sköta sin uppgift som är att verkställa det lagstadgade arbetspensionsskyddet, att placera arbetspensionstillgångarna betryggande och lönsamt och att bemöta sina kunder på ett ansvarsfullt och jämlikt sätt i syfte att utveckla kundupplevelserna. Dessa synvinklar ingår i Elos strategiska huvudmål, vilka är solvens, prestationsförmåga och tillväxt. Placeringstillgångarna uppgår till över 23 miljarder euro.

I Elos verksamhet syns hållbarhetstänkandet bland annat i de sätt på vilka pensionstillgångarna sköts och i goda kundupplevelser, i det sätt på vilket bolaget tar hand om sin personal och i en ansvarsfull bolagsstyrning. Beträffande miljöansvaret och ansvaret för de mänskliga rättigheterna har Elos placeringsverksamhet de största effekterna.

Elo är ett kundägt arbetspensionsbolag och dess grundläggande uppgift är att sköta det lagstadgade arbetspensionsskyddet för kundföretagens arbetstagare och företagare. Pension som intjänas av arbete utgör en viktig del av de finländska arbetstagarnas och företagarnas sociala trygghet. Elo ansvarar för över 500 000 arbetstagares och företagares framtida pensioner. Att gå i pension är en stor förändring och målet är att ärendena ska kunna skötas med Elo så smidigt och felfritt som möjligt och så att alla våra kunder behandlas jämlikt och

rättvist. Elo sköter bland annat pensionsutbetalningen till cirka 227 000 nuvarande pensionstagare.

Genom att hantera risken för arbetsförmåga och erbjuda rehabilitering bidrar Elo till att förlänga yrkesbanorna, vilket är väsentligt både med tanke på individen, företagen och hela samhället. Upprätthållandet av arbetsförmågan och förebyggande av sjukfrånvaro hjälper också kundföretagen att minska kostnaderna.

Personalansvar

Elos personalarbete styrs av en personalstrategi. Personalvisionen är; Elo vill vara en uppskattad och utvecklingsorienterad arbetsplats, där var och en har möjlighet att lyckas. Genomförandet av den innehåller fyra kärnområden: förnybar kompetens, ett ansvarsfullt och inspirerande ledarskap, en personal som är utvecklingsvillig och förändringsberedd samt en flexibel resursanvändning.

I Elo har man berett sig för risker i anslutning till personalens kompetens, såsom för tillgången till kunnig arbetskraft och ökade kompetenskrav. Tyngdpunkterna inom utbildningen år 2017 låg på datasystemkunnandet och digitaliseringens inverkan på affärsverksamheten, stärkandet av Elos kärnkompetens samt på utvecklandet av ledarskap och chefsarbete.

Under år 2017 startade Elo ett Talent-program i syfte att erbjuda sina kunniga anställda nya utmaningar, nätverkande och möjligheter att utveckla Elos affärsverksamhet över enhetsgränserna. (404-2 a) Kompetensen stärktes genom att öka det egna utbudet av webbkurser. Elos kurser i

etiska affärsprinciper, dataskydd, säkerhet, kontinuitetshandling och lönesystemet ska avläggas av hela personalen. De anställda använde i genomsnitt 20,89 timmar i året för utbildning.

I Elo genomförs en enkät av personaltillfredsställelsen varje år. År 2017 svarade 90 procent av de anställda på enkäten. PeoplePower-indexet som beskriver totaltillfredsställelsen var 69,8 (69,1). Elos resultat är på samma nivå som genomsnittet i de finländska expertföretagen. Målet är att höja resultatet till klassen gott, dvs. till indexet 71,4.

Arbetshälsa och arbetsförmåga

Elo har som mål att se till personalens arbetshälsa och arbetsförmåga så att arbetstagare i olika åldrar upplever att de gör ett meningsfullt arbete och kan bevara både en hög arbetsmotivation och funktionsförmåga under hela sin yrkesbana. Arbetshälsans delområden utvecklas och följs upp i samverkan mellan bl.a. arbetarskyddskommittén, HR-tjänsterna, företagshälsovården och andra samarbetsgrupper.

Utvecklingen av arbetarskyddet och arbetshälsan i Elo koordineras av en arbetarskyddskommitté, som sammanträdde fem gånger under 2017. I arbetarskyddskommittén deltar förutom representanter för arbetsgivaren och personalen även experter från företagshälsovården. Hela Elos personal omfattas av arbetarskyddsarbetet. (403-1). År 2017 koncentrerade sig arbetet särskilt på att förebygga besvär i stöd- och rörelseorganen och att utveckla färdigheterna i att ha kontroll över det egna arbetet.

Jämlikhet och mångfald

I Elo uppgörs vartannat år en jämlikhets- och likabehandlingsplan. Planen uppdaterades under år 2017. Elos ledning och chefer ansvarar för genomförandet av jämlikhets- och likabehandlingsplanen, men den utarbetas i samarbete med personalen. Målet är att långsiktigt utveckla jämställdheten mellan könen.

Elo har en jämlik fördelning av män och kvinnor i uppgifter på olika nivåer. Andelen kvinnor i Elos samtliga tjänstemanna- och expertuppgifter år 2017 var 69 procent och andelen män 31 procent. Andelen kvinnor i chefsställning var 57 procent och andelen män 43 procent. Andelen kvinnor i ledningen är 58 procent och andelen män 42 procent.

Elo har anvisningar för utredning av trakasserier, vilka finns tillgängliga för hela personalen på Internet. Elo har nolltolerans då det gäller mobbning och trakasserier.

Elo godkänner inte löneskillnader som beror på ålder, kön eller andra diskriminerande grunder. Under år 2017 övergick hela personalen till ett och samma avlöningssystem och Elo tog i bruk Hay-systemet för bedömningen av arbetsuppgifternas svårighetsgrad för hela personalen.

Elos samarbetsforum följer upp genomförandet av jämlikhets- och likabehandlingsplanen. Forumets viktigaste uppgiftsområde är att behandla olika personalfrågor som gäller hela personalen eller majoriteten av den. Samarbetsforumet sammanträdde fyra gånger år 2017.

Elos bolagsstyrning

Elos bolagsstyrning grundar sig på lagstiftningen. Elos regler för god bolagsstyrning grundar sig på rekommendationerna i Finsk

kod för bolagsstyrning 2015, vilka Elo följer till den del de är tillämpliga på arbetspensionsbolaget. Reglerna i anslutning till Elos bolagsstyrning och en god förvaltning godkänns av Elos styrelse. Rapporten om Elos bolagsstyrningssystem (CG-rapporten) har publicerats på Elos webbplats.

Compliance-funktionen

Compliance-funktionen utgör en del av Elos interna kontroll, som är ordnad i syfte att övervaka att bolaget tillämpar myndighetsbestämmelser samt allmän bästa praxis för intern kontroll. Compliance-funktionen utgör också en del av Elos riskhantering, där målet är att stöda affärsverksamheten särskilt i identifieringen och hanteringen av juridiska risker och compliance-risker samt att övervaka och rapportera om dem till revisionsutskottet och ledningen.

Elo har en compliance officer som ansvarar för att leda Elos complianceorganisation. Complianceorganisationen utgörs förutom av compliance officer även av de compliance-ansvariga i Elos olika funktioner. Compliance-verksamheten börjar från högsta ledningen, dvs. från verkställande direktören och styrelsen, vilka ansvarar för att bolagets verksamhet är lagenlig.

Elo har en fastställd process för behandlingen av observerade compliance-risker, där riskens allvar beaktas. Compliance officer är i första hand ansvarig för behandlingen av alla risker och att rapportera om dem till styrelsen och verkställande direktören. Kritiska risker rapporteras omedelbart. Elo har en compliance board, som förutom verkställande direktören har tre andra medlemmar. Den har i uppgift att behandla

kritiska observationer eller observationer som annars är väsentliga med tanke på Elos verksamhet samt allvarliga compliance-fall och att fatta beslut angående dem. Några kritiska compliance-risker realiserades inte år 2017.

Under 2017 öppnades i Elo en whistleblow-kanal som gör det möjligt att anonymt anmäla orsaker till oro och överträdelser i anslutning till den etiska uppförandekoden. Anmälningarna behandlas av compliance officeren, som vid behov föredrar ärendet för compliance board för beslutsfattande. Personalen informerades om kanalen på utbildningar för hela personalen. Det lämnades inte några whistleblow-anmälningar år 2017.

Insiderregler och regler mot mutor och korruption

I Elo iaktas insiderregler enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Insiderreglerna tillämpas på Elos placeringsverksamhet samt på värdepappersaffärer som bolagets insider gör privat. Till bolagets permanenta insiders hör personer antingen på basis av ställning eller uppgift. Insiderreglerna tillämpas också på tillfälliga insiders som kan få tillgång till projektspecifik insiderinformation.

Under år 2017 beredde Elo nya regler mot mutor och korruption, vilka träder i kraft i början av 2018. På våren 2018 kommer Elos samtliga affärsverksamheter och riskerna för korruption i anslutning till dem att analyseras utifrån de nya anvisningarna. Alla anställda utbildas i de nya reglerna mot mutor och korruption under år 2018. Elo fick inte kännedom om några fall av mutor år 2017.

Elos etiska uppförandekod

Elos etiska uppförandekod (Code of Conduct) fastställer hur Elo handlar i olika situationer. Den grundar sig på hörnstenarna i Elos företagskultur och verksamhetsmodeller. I den etiska uppförandekoden tas bland annat ställning till god bolagsstyrning, dataskyddsärenden, åtgärder mot mutor samt till arbetsliv och mänskliga rättigheter. Varje anställd är också ansvarig för att följa uppförandekoden och att anmäla misstanke om brott mot koden. Elos principer för ansvarsfulla placeringar innehåller också en uppföljning av att de mänskliga rättigheterna iaktas.

Elos egen affärsverksamhet och leveranskedja är i huvudsak i Finland och i Elo har det inte gjorts några anmälningar om realiserade risker i anslutning till brott mot de mänskliga rättigheterna. Riskerna kartläggs i omfattande grad följande gång år 2018.

Elos etiska uppförandekod innehåller regler mot mutor och korruption. Under år 2017 utarbetades en webbkurs om den etiska uppförandekoden. Målet är att alla anställda ska avlägga kursen.

Ansvarsfull placeringsverksamhet

Ansvarsfulla placeringar utgör en integrerad del av Elos placeringsverksamhet och analysen av placeringsobjekten. Huruvida placeringsobjekten agerar ansvarsfullt mäts med hjälp av de s.k. ESG-faktorerna (Environment, Social, Governance). Elos styrelse godkänner principerna för ansvarsfulla placeringar. Ledningsgruppen för placeringsverksamheten har ansvar för principerna. Den biträds av en styrgrupp för ansvarsfulla placeringar.

Elos styrelse godkände de uppdaterade principerna för ansvarsfulla placeringar och en ny klimatstrategi för placeringsverksamheten på våren 2017. Klimatstrategin kompletterar Elos principer för ansvarsfulla placeringar. Elos principer för ansvarsfulla placeringar och en ansvarsfull placeringsverksamhet utgörs av följande delområden: ansvarsfulla egna handlingssätt, beaktande av internationella normer, ansvarsfull analys av placeringsobjekten i beredningen, beslutsfattandet och uppföljningen av placeringar samt ägarstyrning och annan påverkan.

Elos ägarstyrningsprinciper uppdaterades också och de till dem fogades nya infallsvinklar på företagsansvar. Elo anser att det är viktigt att bolagen förutom ekonomisk information också rapporterar väsentlig information om företagsansvarets genomförande och mål.

Miljöansvar inom placeringsverksamheten

Beaktandet av klimatförändringen ingår i analysen av placeringsobjektens miljöansvar. Elo har som mål att en betydande del av placeringarna ska stöda FN:s mål om en hållbar utveckling fram till 2025. Elos klimatstrategi strävar efter att beakta klimatriskerna på ett mångsidigt sätt och att utnyttja de placeringsmöjligheter som klimatförändringen erbjuder. Elos klimatstrategi kompletterar Elos principer för ansvarsfulla placeringar.

Som ett fortlöpande mål strävar Elo efter att säkerställa att placeringarna inte är förknippade med onödiga klimatrisker. Med klimatrisker avses risker förknippade med klimatförändringens inverkan på företagets affärsverksamhet samt på samhället i mer

omfattande grad. Med tanke på placeraren kan riskerna i anslutning till klimatförändringen indelas i åtminstone fysiska risker, transitionsrisker, dvs. risker som orsakas av övergången till ett samhälle med låga utsläpp samt i systemriskerna på finansieringsmarknaden. Elos mål är att säkerställa att placeringsintäkterna har en hållbar grund också med beaktande av de utmaningar som klimatförändringen medför för finansmarknaden och placeringsobjekten.

Elo har undertecknat Montréal Pledge, vilket innebär att det publicerar koldioxidavtrycket av sina placeringar varje år. År 2017 placerade sig Elo i den bästa AAA-kategorin i den internationella klimatorganisationen AODP:s bedömning och var globalt på tionde plats bland 500 investerare. Elo anslöt sig på hösten 2017 som den första finländska investeraren som medlem i IIGCC, som bekämpar klimatförändringen. IIGCC är ett samarbetsnätverk för institutionella investerare vars mål är att sporra politiska beslutsfattare, investerare och företag att beakta de risker och möjligheter som klimatförändringen medför.

Koldioxidavtrycket av Elos noterade aktieplaceringar var 154 (tCO_e/MUSD), vilket innebär att det sjönk med 25 procent från året innan. De noterade aktieplaceringarnas koldioxidintensitet var 230 och det var 15 procent mindre än för jämförelseindexet. Koldioxidintensiteten har minskat med 4 procent från år 2014.

Koldioxidintensiteten för Elos börsnoterade företagslån var 308 (tCO_e/MUSD) och den minskade med 15 procent från året innan. Beräkningen av företagslåneportföljens koldioxidavtryck vidgades år 2017 att

förutom direkta placeringar även omfatta fondplaceringar.

Koldioxidintensiteten för Elos direkta fastighetsplaceringar var 16 (tCO₂/MEUR) och året innan 17. Då det gäller fastigheter var den väderkorrigerade energiförbrukningstrenden sjunkande både för uppvärmning och elförbrukning.

Beräkningen av koldioxidavtrycket täcker redan 47 procent av Elos placeringstillgångar.

De positiva miljöeffekterna av skogens årliga tillväxt i Elos skogsplaceringar, dvs. den så kallade koldioxidsänkan, ökade år 2017 med nästan 50 procent och var uppskattningsvis cirka 175 000 tCO₂.

De mänskliga rättigheterna och en aktiv ägarroll

Uppföljningen av placeringsobjektens företagsansvar omfattar en uppföljning av hur väl placeringsobjektet följer principerna i anslutning till de mänskliga rättigheterna som kan härledas ur FN:s Global Compact. Beaktandet av de mänskliga rättigheterna utgör en del av placeringsobjektens sociala ansvar och bedöms som en del av placeringsobjektens ansvarsfulla agerande. Brott mot de mänskliga rättigheterna hör inte till hållbar affärsverksamhet och att beakta de mänskliga rättigheterna som en del av ansvarsfulla placeringar är viktigt både ur human synvinkel och med tanke på hanteringen av placeringsriskerna.

Då man fastställer hur ansvarsfullt placeringsobjekten agerar utgår man ifrån de internationella normerna, såsom FN:s initiativ Global Compact, som bland annat innehåller bestämmelser om de mänskliga

rättigheterna. Om placeringsobjektet inte uppfyller våra hållbarhetsprinciper, kan vi inleda eller ta del i en påverkningssprocess för att få placeringsobjektet att ändra sina förfaranden. Elo tillämpar en uppföljningsprocess för normöverträdelser, där MSCI anlitas som tjänsteleverantör. Uppföljningen av normöverträdelser täcker 85 procent av de börsnoterade aktierna och 87 procent av företagslånen och 40 procent av Elos samtliga placeringstillgångar. Global Compact-företagsansvarsnormen innehåller 10 regler om miljön, de mänskliga rättigheterna och arbetskraften.

Elo bedrev en aktiv ägarroll genom att delta i nomineringsutskotten i finländska börsbolag och genom att delta på bolagsstämmor.

Närmare information om företagsansvarsspekterna och resultaten år 2017 finns i Elos årsberättelse och ansvarsrapport. Som rapporteringens referensram används GRI-standarderna. Elos styrelse under-tecknar företagsansvarsuppgifterna som en del av den årliga bokslutsrapporteringen.

Principer för upprättande av bokslutet 2017

Bokslutet har upprättats i enlighet med bokföringslagen och -förordningen, aktiebolagslagen, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och lagen om försäkringsbolag. I bokslutet har man iakttagit lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut, de beräkningsgrunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriets och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Koncernbokslut

Dotterbolag, i vilka koncernens andel av rösträtten är över hälften, har utifrån bestämmande inflytande konsoliderats i Elos koncernbokslut. I Elos koncern konsoliderades år 2017 förutom 98 dotterbolag i form av bostads- och fastighetsbolag även tre andra bolag, som har presenterats i noterna, samt underkoncernerna Holding Oy och Tammi-Kodit Ky.

Koncernbokslutet har upprättats som ett sammandrag av moderbolagets och dotterbolagens resultaträkningar och balansräkningar enligt de principer för upprättande av bokslutet som tillämpats i moderföretaget. Interna intäkter och kostnader, vinstutdelning, fordringar och skulder samt ömsesidigt aktieinnehav har eliminerats. Dotterbolag som förvärvats under räkenskapsperioden har konsoliderats

från anskaffningstidpunkten och avyttrade dotterbolag fram till överlåtelse-tidpunkten.

Minoritetens andel av resultatet och det egna kapitalet har avskilts till en egen post.

Koncernens interna aktieinnehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden. Uppkommen koncernaktiva har fördelats på dotterbolagens tillgångsposter i förhållande till deras verkliga värden. Då tillgångspostens verkliga värde överskrider har aktiva redovisats som affärsvärde. Vid avskrivningen av koncernaktiva iaktas avskrivningar av motsvarande tillgångspost enligt plan. Affärsvärdet avskrivs på 10 år. Uppskrivningar av aktier i koncernbolag under tidigare räkenskapsperioder har i koncernbalansräkningen bokförts som uppskrivning av den fastighet som ägs av dotterbolaget i fråga.

Intresseföretagen som presenteras i noterna, dvs. företag i vilka koncernen innehar 20–50 procent av rösträtten, har konsoliderats i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmetoden. Till Elos koncern hör inte intressebolag som ska konsolideras utifrån betydande inflytande. Intressebolag i bostads- och fastighetsbolagsform har inte konsoliderats i koncernbokslutet, eftersom de har oväsentlig betydelse för koncernens resultat och det fria egna kapitalet.

Kopior av koncernbokslutet finns att få från adressen Norrskensvägen 7, Esbo.

Premieinkomst

ArPL-premieinkomsten fastställs enligt den totala ArPL-lönesumman och avgiftsprocenten för de försäkrade. Den förskottsavgift som har uppburits under räkenskapsperioden och som grundar sig på en uppskattning av lönesumman har i bokslutet korrigerats med en beräknad justeringsavgift. I premieinkomsten för räkenskapsperioden har också skillnaderna i föregående års uppskattade justeringsavgift och den realiserade justeringsavgiften bokförts.

FöPL-premieinkomsten fastställs utifrån företagarnas arbetsinkomster och avgiftsprocent.

Ersättningskostnader

Ersättningskostnaderna utgörs av utbetalade pensioner till pensionstagarna, rehabiliteringskostnader, kostnadsfördelningserättigheter, kostnader för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan, rörelsekostnader för ersättningsfunktionen samt av förändring av ersättningsansvaret.

Redovisat värde på placeringar

Fastighetsplaceringar

Byggnader och konstruktioner redovisas i balansräkningen till anskaffningsutgiften med avdrag för planenliga avskrivningar, eller till ett lägre verkligt värde.

Nedskrivningar av fastigheter och återförda nedskrivningar har bokförts med resultatpåverkan. För sålda fastigheter

har återförda nedskrivningar med resultatpåverkan bokförts före redovisningen av försäljningsvinster. Under räkenskapsperioden 2017 har uppskrivningar inte gjorts i fastigheternas redovisade värden.

Aktier och andelar

Osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen Aktier och andelar har i balansräkningen bokförts till anskaffningsutgiften eller ett lägre verkligt värde. Nedskrivningar av aktier och andelar under tidigare år återförs med resultatpåverkan till anskaffningsutgiften i fråga om den andel som motsvarar ökningen i det verkliga värdet. Aktier och andelar har upptagits i bokföringen enligt medelprismetoden.

Finansmarknadsinstrument

Till finansmarknadsinstrumenten hör masslån och penningmarknadsinstrument. Balansvärdet på finansmarknadsinstrument är anskaffningsutgiften, som räknas genom att använda medelpriset. Värdeförändringar på grund av fluktuationer i räntenivån redovisas emellertid inte. Anskaffningsutgiften har korrigerats med en periodisering av skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften. Skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningsutgiften periodiseras som minskning eller ökning av ränteintäkterna under finansmarknadsinstrumentens löptid. Beloppet av de motposter som har inkluderats i anskaffningsutgiften anges i noterna till balansräkningen.

Lånefordringar, övriga fordringar och insättningar

Lånefordringar, övriga fordringar och insättningar har värderats till det nominella värdet eller till ett lägre sannolikt värde.

Derivatkontrakt

Derivat används inom Elo för att minska placeringsriskerna och i skyddande syfte, för att öka marknadsrisken och för att effektivisera placeringsverksamheten. Under räkenskapsperioden har bolaget använt aktie-, ränte-, kreditrisk-, råvaru-, volatilitets-, inflations- och valutaderivat.

Vinst och förlust som uppstått till följd av kontrakt som stängts eller upphört att gälla under räkenskapsperioden har bokförts som intäkter av eller kostnader för räkenskapsperioden.

Bokföringsmässig säkringsredovisning tillämpas endast på de derivatkontrakt som uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar. Derivatkontrakt, på vilka säkringsredovisning har tillämpats, har värderats som en helhet tillsammans med den post som skyddas. Derivatkontrakt som ingåtts i skyddande syfte värderas som en helhet tillsammans med den balanspost som ska skyddas. Om ingen värdeförändring bokförts för den balanspost som ska skyddas, redovisas inte heller det skyddande kontraktet med resultatpåverkan i bokslutet, såvida inte dess negativa värdeförändring överstiger den positiva värdeförändringen i den balanspost som ska skyddas. Då återförd nedskrivning görs på det objekt som skyddas, upptas värdeförändringen i det använda derivatet i sin helhet som kostnad. I bokföringen har säkringsredovisning inte tillämpats.

Orealiserad förlust för derivatkontrakt som gjorts i annat än skyddande syfte bokförs som kostnad i resultaträkningen. Orealiserad vinst redovisas inte som intäkt.

Premiefordringar

Premiefordringar består av beräknade justeringsavgifter och försäkringsavgifter som förfallit till betalning och är obetalda vid räkenskapsårets slut. Premiefordringar upptas i balansräkningen till sitt nominella värde eller till ett sannolikt lägre värde än detta.

Av de försäkringsavgifter som förfallit till betalning har fordringar för vilka det konstaterats att någon betalningsprestation inte kommer att fås, samt fordringar på bolag med påbörjad konkurs bokförts som kreditförluster. I kreditförluster har därtill upptagits nedskurna fordringar från fastställda företagsaneringar samt fordringar för vilka man avstått från indrivning på grund av att fordringen är så liten. Därtill bokförs en beräknad kreditförlust för betydande saneringar som icke slutförts vid årsskiftet. Kreditförluster för fordringar som gäller obetalda FöPL-avgifter bokförs i regel på grund av preskribering.

Avskrivningar och redovisningsprinciper – allmän princip

Anskaffningsutgiften för förslitning underkastade tillgångar har aktiverats och bokförs i form av planenliga avskrivningar som kostnad under sin verkningstid. Även intäktsförda uppskrivningar på förslitning underkastade tillgångar avskrivs enligt plan.

Licenser för dataprogram som redovisats som immateriella rättigheter samt övriga anskaffningsutgifter med lång verkningstid för systemprojekt har aktiverats och bokförs som

kostnad i form av planenliga avskrivningar under sin verkningstid.

Avskrivningar som räknats som **linjära avskrivningar** av det ursprungliga anskaffningspriset görs enligt följande ekonomiska livslängder:

Bostads-, kontors- och affärsbyggnader	50 år
Industri- och lagerbyggnader	40 år
Hotell	50 år
Immateriella rättigheter	5 år
Bilar	5 år
IT-utrustning	3 år
Inventarier	10 år
Kontorsmaskiner	3 år
Övriga utgifter med lång verkningstid	3–10 år

Avskrivningar som räknats som avskrivning på utgiftsresten av det ursprungliga anskaffningspriset: Teknisk utrustning, maskiner och inventarier i byggnader 20 %

Placeringarnas verkliga värde

Fastighetsplaceringar

Direkta fastighetsplaceringar har i sin helhet utvärderats av en utomstående auktoriserad fastighetsutvärderare med undantag för några särskilda objekt samt de nybyggen och ombyggnader som färdigställdes under år 2017. Alla fastighetsplaceringar har värderats vid värderingstidpunkten 31.12.2017.

Kontorsobjekten har värderats genom avkastningsvärdemetoden med tillämpande av en tio års kassaflodesmetod. Fastigheter som genomgår en grundrenovering och nybyggnader har värderats enligt kostnadsvärdemetoden. Tomter och projektplaner i anslutning till dem har värderats som en

helhet med beaktande av det byggnadsrättsliga värdet och de halvfärdiga arbeten som ska aktiveras i bokföringen. Bostäder (direktägda och direkta bostadsinnehav i dotterbolagen) har värderats såväl enligt avkastningsvärdemetoden utifrån kassaflödet som enligt handelsvärdesmetoden med beaktande av totalvärdeskorrigeringen så, att marknadsvärdet har fastställts som ett medelvärde utifrån de värden som fåtts genom dessa metoder. Bostadsobjektets marknadsvärde får inte överstiga marknadsvärdet enligt handelsvärdesmetoden.

Aktier och andelar

Handelsnoteringen som används som verkligt värde för noterade aktier samt för sådana värdepapper för vilka det finns en marknad utgörs av den avslutningskurs som fastställs på basis av aktiens avslutande auktion. Om handel inte förs med aktien vid en avslutande auktion, är avslutningskursen den sista realiserade handelsprisnotering.

Som verkligt värde på onoterade aktier och andelar har man använt det sannolika överlåtelsepriset, anskaffningspriset eller ett värde som grundar sig på substansen.

Aktier i anläggningstillgångar har i balansräkningen värderats enligt anskaffningsutgiften, eftersom denna anses motsvara deras verkliga värde.

I fråga om aktie- och räntefonder grundar sig noteringsarna i huvudsak på det fondens värde som fondbolaget har meddelat i det offentliga prisuppföljningssystemet.

Som verkligt värde på kapitalplaceringar har man använt anskaffningsutgiften eller den värdering av fondens verkliga värde som förvaltningsbolaget har meddelat.

Som hedgefondernas verkliga värde används fondens marknadsvärde, som grundar sig på den värdering av fonden som fås från fondens förvaringsinstitut.

Finansmarknadsinstrument

Det verkliga värdet på finansmarknadsinstrumenten masslån och penningmarknadsinstrument grundar sig i främsta hand på marknadspriserna. Om marknadspriset inte finns tillgängligt eller placeringens verkliga värde inte kan fastställas tillförlitligt, används utomstående aktörers värderingar eller så räknas det verkliga värdet genom att använda allmänt godkända modeller för beräkningen av marknadspriset eller så används det periodiserade anskaffningspriset som verkligt värde.

Derivatkontrakt

Som verkligt värde på börsnoterade derivatkontrakt används i huvudsak den avslutskurs som fastställts på basis av den avslutande auktionen eller den sista prisnoteringen. För derivatkontraktens verkliga värde, ansvar samt de säkerheter som erhållits och getts för derivathandeln redogörs i noterna. För internationella derivat, dvs. s.k. OCT-derivat räknas det verkliga värdet med allmänt godkända värderingsmodeller.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta har omräknats till euro enligt den kurs som Europeiska centralbanken noterat på bokslutsdagen.

I fråga om övriga placeringar har man använt kursen vid anskaffningstidpunkten

eller en lägre kurs på bokslutsdagen, dock så att man i värderingen också beaktar inverkan av förändringen i värdepappersmarknadsvärde. Om det verkliga värdet på bokslutsdagen är lägre än den ursprungliga anskaffningsutgiften, har för placeringen gjorts en nedskrivning.

De hänfödda valutakursdifferenserna har behandlats som en korrigerig av de aktuella inkomsterna och utgifterna.

Icke-hänfödda valutakursdifferenser som uppstått under räkenskapsperioden har bokförts under övriga intäkter av och kostnader för placeringsverksamheten.

Driftskostnader och avskrivningar enligt funktion

Bolagets driftskostnader har hänförts enligt funktion i enlighet med Finansinspektionens anvisningar på det sätt som anges i noterna. Avskrivningar på inventarier och utgifter med lång verkningstid inkluderas i resultaträkningsposterna enligt funktion. Kostnader för skötseln av ersättningsfunktion och kostnader för hanteringen av risken för arbetsoförmåga ingår i utbetalda ersättningar i resultaträkningen. Kostnader som orsakats av hanteringen av risken för arbetsoförmåga och som täcks med omkostnadsdelen redovisas separat. Kostnader i anslutning till skötseln av placeringar samt byggnadsavskrivningar enligt plan ingår i kostnaderna för placeringsverksamheten. Kostnader för anskaffningen och skötseln av försäkringar samt förvaltningskostnader upptas i driftskostnaderna.

Lagstadgade avgifter ingår i de administrativa kostnaderna.

Direkta skatter

Direkta skatter under räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder redovisas i resultaträkningen enligt prestationsprincipen.

Reserver och skatteskuld

För placeringarnas värderingsdifferenser, som presenteras i noterna, har det inte räknats någon uppskjuten skatteskuld eller fordringar, eftersom det är osannolikt att de realiseras. Den ackumulerade avskrivningsdifferensen och de beskattningsgrundade avsättningarna i koncernbokslutet har uppdaterats för förändring i uppskjuten skatteskuld och räkenskapsperiodens resultat samt i uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Övriga skulder

Övriga skulder än försäkringsteknisk ansvarsskuld upptas i balansräkningen till det nominella värdet.

Pensionsordning

Det lagstadgade pensionsskyddet för de anställda har ordnats med en ArPL-försäkring. För en del av personalen har även ordnats tilläggs-pensionsskydd, som har fastställts enligt när anställningen börjat, dess längd och anställningshistorien. För en direktör har det ordnats tilläggs-pensionsskydd med en frivillig pensionsordning. Verkställande direktörens pensionsålder är 64 år. Verkställande direktören har en tilläggs-pensionsförsäkring, enligt vilken pension tillväxer med 0,2 procent per år.

Räkenskapsperiodens pensionsutgifter har upptagits prestationsbaserat i bokföringen.

Försäkringsteknisk ansvarsskuld

Det ansvar som försäkringsavtalen medför har bokförts som ansvarsskuld, Ansvarsskulden uträknas enligt de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt. Ansvarsskulden består av premieansvar och ersättningsansvar.

Premieansvaret består av ansvar för framtida pensioner, fördelat tilläggsförsäkringsansvar, som innehåller det belopp som reserverats för kundåterbärningar till försäkringstagarna och av ofördelat tilläggsförsäkringsansvar, vilket inräknas i solvenskapitalet. I premieansvaret ingår även tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och vars belopp är beroende av pensionsanstaltens genomsnittliga avkastning på aktieplaceringarna.

Ersättningsansvaret består av ansvar för löpande pensioner och utjämningsansvar.

Då ansvarsskulden beräknas minskas ansvaret med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar samt med premieansvar enligt lagen om pension för företagare.

Under redovisningsåret mottog bolaget ett litet arbetsgivarspecifikt försäkringsbestånd.

Solvenskapital

Solvenskapitalet är det belopp med vilket bolagets tillgångar värderade enligt verkligt värde överstiger bolagets skulder. Med det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som ingår i solvenskapitalet utjämnas fluktuationer i placeringarnas värde via resultatet och bereder man sig för försäkringsrisker. Övriga solvenskapitalposter är bolagets eget kapital, skillnaden mellan tillgångarnas verkliga värden och redovisade värden och

eventuell avskrivningsdifferens med avdrag för immateriella tillgångar i balansräkningen.

Räkenskapsperiodens vinst

Räkenskapsperiodens vinst fastställs enligt de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer och som Elo anhängit om på förhand.

Nyckeltal och analys

Nyckeltalen och analyserna som beskriver den ekonomiska utvecklingen har räknats och redovisats enligt Finansinspektionens föreskrifter om noter till bokslutet.

Definitionerna av och beräkningsprinciperna för de viktigaste nyckeltalen ges i noterna under Guide för läsande av nyckeltalen.

Resultaträkning

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
Försäkringsteknisk kalkyl				
Premieinkomst	3 510 803	3 321 483	3 510 803	3 321 483
Intäkter av placeringsverksamheten	3 203 739	2 388 531	3 251 580	2 423 986
Ersättningskostnader				
Utbetalda ersättningar	-3 474 133	-3 339 424	-3 474 133	-3 339 424
Förändring av ersättningsansvaret				
Totalförändring	-194 155	-640 801	-194 155	-640 801
Ansvarsöverföring	1 722		1 722	
Förändring av premieansvaret				
Totalförändring	-1 412 928	-36 915	-1 412 928	-36 915
Ansvarsöverföring	6 777		6 777	
Rörelsekostnader	-78 796	-77 091	-78 796	-77 091
Kostnader för placeringsverksamheten	-1 556 637	-1 611 283	-1 595 423	-1 638 381
Försäkringstekniskt resultat	6 392	4 500	15 446	12 857
Annan än försäkringsteknisk kalkyl				
Övriga intäkter	688	887	247	466
Övriga kostnader				
Avskrivningar på affärsvärde			-108	-108
Övriga	-12		-12	
Andel av intresseföretagens vinst/förlust			2 874	895
Bokslutsdispositioner				
Förändring av avskrivningsdifferens	-63	-20		
Inkomstskatt				
Skatter för räkenskapsperioden och tidigare räkenskapsperioder	-7 000	-5 361	-7 891	-6 588
Latent skatt			-89	51
Vinst/förlust av den egentliga verksamheten	5	5	10 466	7 572
Minoritetsandel av räkenskapsperiodens resultat			533	-1 655
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	5	5	10 999	5 917

Balansräkning

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
AKTIVA				
Immateriella tillgångar				
Immateriella rättigheter	4 767	7 479	4 830	7 542
Affärsvärde			865	973
Övriga utgifter med lång verkningstid	14 098	17 308	14 098	17 308
Pågående upphandlingar	143	1 425	143	1 425
Förskottsavgifter	1 857	1 169	1 857	1 169
	20 865	27 381	21 793	28 418
Placeringar				
Fastighetsplaceringar				
Fastigheter och fastighetsaktier	702 459	717 250	1 395 848	1 493 106
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	504 466	581 913		
Lånefordringar hos fastigheter			59 397	64 234
	1 206 925	1 299 163	1 455 245	1 557 340
Placeringar i företag inom samma koncern och i ägarintresseföretag				
Aktier och andelar i företag inomsamma koncern	74 877	75 653		
Aktier och andelar i ägarintresseföretag	4 756	4 835	19 718	17 718
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	101 578	119 742		
	181 211	200 230	19 718	17 718
Övriga placeringar				
Aktier och andelar	12 216 635	10 832 840	12 224 807	10 840 176
Finansmarknadsinstrument	4 667 142	4 969 669	4 667 142	4 969 669
Fordringar på in-teckningslån	154 977	132 476	154 977	132 476
Övriga lånefordringar	376 747	311 014	376 747	311 014
Övriga placeringar			2 117	2 115
	17 415 500	16 246 000	17 425 790	16 255 449
	18 803 637	17 745 393	18 900 752	17 830 507
Fordringar				
Från direktförsäkringsverksamhet				
Hos försäkringstagare	326 220	273 775	326 220	273 775
Övriga fordringar				
Övriga fordringar	442 412	363 512	413 934	331 988
Uppskjutna skattefordringar			2 444	2 622
	768 631	637 287	742 598	608 386
Övriga tillgångar				
Materiella tillgångar				
Maskiner och inventarier	4 097	4 305	4 097	4 305
Övriga materiella tillgångar	380	380	380	380
	4 477	4 685	4 477	4 685
Kassa och bank	818 507	371 981	840 307	399 734
	822 984	376 666	844 784	404 418
Aktiva resultatregleringar				
Räntor och hyror	54 366	57 700	53 896	57 340
Övriga aktiva resultatregleringar	32 912	22 872	35 088	24 162
	87 278	80 571	88 985	81 502
Aktiva sammanlagt	20 503 395	18 867 299	20 598 912	18 953 231

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
PASSIVA				
Eget kapital				
Grundfond	6 694	6 694	6 694	6 694
Byggnadsfond			88	86
Låneamorteringsfond			84	84
Uppskrivningsfond			185	185
Övriga fonder	92 802	92 798	93 030	93 026
Vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder	1 842	1 842	-8 546	-14 475
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	5	5	10 999	5 917
	101 343	101 338	102 534	91 516
Minoritetsandel			55 734	61 085
Akkumulerade bokslutsdispositioner				
Avskrivningsdifferens	811	748		
Koncernreserv			300	414
Försäkringsteknisk ansvarsskuld				
Premieansvar	11 303 849	9 890 920	11 303 849	9 890 920
Ersättningsansvar	8 830 605	8 636 449	8 830 605	8 636 449
	20 134 453	18 527 370	20 134 453	18 527 370
Avsättningar			2 179	3 582
Skulder				
Av direktförsäkringsverksamhet	15 115	16 047	15 115	16 047
Uppskjutna skatteskulder			11 326	11 183
Övriga skulder	171 779	134 187	194 612	147 393
	186 894	150 233	221 052	174 623
Passiva resultatregleringar	79 894	87 610	82 659	94 642
Passiva sammanlagt	20 503 395	18 867 299	20 598 912	18 953 231

Finansieringsanalys

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
Kassaflöde från rörelsen				
Vinst/förlust av den egentliga verksamheten	6 392	4 500	15 446	12 857
Korrektivposter				
Förändring i försäkringsteknisk ansvarsskuld	1 607 084	677 716	1 607 084	677 716
Nedskrivningar och uppskrivningar av placeringar	291 966	50 550	291 966	50 550
Avskrivningar enligt plan	9 499	9 481	50 996	45 882
Försäljningsvinster och -förluster	-811 767	-533 676	-823 932	-535 245
Kassaflöde före förändring i rörelsekapital	1 103 174	208 570	1 141 560	251 759
Förändring av rörelsekapital				
Ökning (-)/minskning (+) i kortfristiga räntefria affärsfordringar	-138 051	-68 326	-141 874	-40 979
Ökning (-)/minskning (+) i kortfristiga räntefria skulder	28 945	-110 723	32 901	-94 193
Kassaflöde från rörelse före finansieringsposter och skatter	994 068	29 521	1 032 587	116 587
Betalda direkta skatter	-7 000	-5 361	-7 891	-6 588
Kassaflöde från övriga poster i rörelsen	676	887	236	358
Kassaflöde från rörelsen	987 744	25 046	1 024 932	110 356
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Investeringar i placeringar	-538 443	-107 137	-540 195	-147 916
Investeringar i och överlåtelseinkomster från immateriella och materiella tillgångar och övriga tillgångar	-2 775	-5 764	-44 164	-43 138
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-541 218	-112 901	-584 359	-191 054
Förändring i likvida medel	446 526	-87 855	440 573	-80 698
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	371 981	459 836	399 734	480 431
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	818 507	371 981	840 307	399 734

Noter till resultaträkningen

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
PREMIEINKOMST				
Direktförsäkring				
Pensionsförsäkring enligt ArPL				
Arbetsgivarens andel	2 266 215	2 168 678	2 266 215	2 168 678
Arbetstagarens andel	820 850	728 870	820 850	728 870
	3 087 065	2 897 548	3 087 065	2 897 548
Tilläggsförsäkring enligt APL	10	1 359	10	1 359
Försäkring enligt minimivillkoren i FöPL	423 728	422 575	423 728	422 575
Premieinkomst	3 510 803	3 321 483	3 510 803	3 321 483
Poster som dragits av från premieinkomsten				
Kreditförluster på avgiftsfordringar				
ArPL/APL-tilläggsförsäkring	18 167	17 995	18 167	17 995
FöPL	5 049	4 048	5 049	4 048
	23 216	22 043	23 216	22 043
UTBETALDA ERSÄTTNINGAR				
Direktförsäkring				
Utbetalats till pensionstagare				
Basförsäkring enligt ArPL	2 711 999	2 580 324	2 711 999	2 580 324
Tilläggsförsäkring enligt APL	30 045	30 531	30 045	30 531
Försäkring enligt minimivillkoren i FöPL	390 802	369 466	390 802	369 466
Tilläggsförsäkring enligt FöPL	1 705	1 728	1 705	1 728
	3 134 552	2 982 049	3 134 552	2 982 049
Betalda/mottagna kostnadsfördelningsersättningar				
ArPL-pensioner	429 901	438 487	429 901	438 487
FöPL-pensioner	81 538	25 001	81 538	25 001
Andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens (TVR) försäkringsavgift och av fördelningen av kostnaderna för de pensionsandelar som intjänats på basis av oavlönade perioder	-126 083	-134 285	-126 083	-134 285
Statens andel av FöPL	-74 967		-74 967	
Statens StPEL-ersättning	-783	-600	-783	-600
	309 606	328 604	309 606	328 604
	3 444 158	3 310 652	3 444 158	3 310 652
Kostnader för ersättningsfunktionen	27 868	26 172	27 868	26 172
Kostnader för hanteringen av risken för arbetsförmåga	2 107	2 600	2 107	2 600
Utbetalda ersättningar sammanlagt	3 474 133	3 339 424	3 474 133	3 339 424

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
SPECIFIKATION AV NETTOINTÄKTERNA FRÅN PLACERINGSVERKSAMHETEN				
Intäkter av placeringsverksamheten				
Intäkter av placeringar i företag som hör till samma koncern				
Ränteintäkter	2 642	2 945		
	2 642	2 945		
Intäkter av placeringar i ägarintresseföretag				
Utdelningsintäkter	878	114	-878	-114
	878	114	-878	-114
Intäkter av fastighetsplaceringar				
Ränteintäkter				
Från företag som hör till samma koncern	10 184	12 111		
Från andra än företag som hör till samma koncern	478	526	775	526
Övriga intäkter				
Från andra än företag som hör till samma koncern	137 277	149 740	185 498	197 494
	147 938	162 377	186 273	198 019
Intäkter av övriga placeringar				
Utdelningsintäkter	351 138	256 000	351 965	245 788
Ränteintäkter	127 109	130 534	127 367	141 613
Övriga intäkter	1 537 394	909 650	1 537 474	909 690
	2 015 640	1 296 185	2 016 806	1 297 091
Sammanlagt	2 167 098	1 461 621	2 202 201	1 494 996
Återförda nedskrivningar				
Försäljningsvinster	103 328	119 598	103 328	119 598
Sammanlagt	933 313	807 312	946 051	809 392
	3 203 739	2 388 531	3 251 580	2 423 986
Kostnader för placeringsverksamheten				
Kostnader för fastighetsplaceringar				
	-80 938	-87 716	-77 748	-78 221
Kostnader för övriga placeringar				
	-816 424	-992 422	-816 438	-992 454
Räntekostnader och övriga kostnader för främmande kapital				
	-142 434	-87 361	-142 435	-87 261
	-1 039 796	-1 167 500	-1 036 621	-1 157 936
Nedskrivningar och avskrivningar				
Nedskrivningar	-392 924	-167 662	-395 519	-169 898
Byggnadsavskrivningar enligt plan	-2 371	-2 486	-41 164	-36 400
	-395 294	-170 148	-436 683	-206 298
Försäljningsförluster				
	-121 546	-273 636	-122 119	-274 147
Sammanlagt	-1 556 637	-1 611 283	-1 595 423	-1 638 381
Nettointäkter av placeringsverksamheten före uppskrivningar och korrigerering av dem	1 647 103	777 248	1 656 156	785 605
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	1 647 103	777 248	1 656 156	785 605

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
POSTEN RÖRELSEKOSTNADER I RESULTATRÄKNINGEN				
Utgifter för anskaffning av försäkringar				
Provisioner för direktförsäkring	10 427	9 043	10 427	9 043
Övriga utgifter för anskaffning av försäkringar	10 346	10 808	10 346	10 808
	20 773	19 852	20 773	19 852
Kostnader för skötseln av försäkringar	38 400	38 699	38 400	38 699
Förvaltningskostnader				
Lagstadgade avgifter				
PSC:s kostnadsandel	6 808	6 719	6 808	6 719
Justitieförvaltningsavgift	770	645	770	645
Tillsynsavgift till Finansinspektionen	424	334	424	334
	8 002	7 698	8 002	7 698
Övriga förvaltningskostnader	11 622	10 842	11 622	10 842
Sammanlagt	78 796	77 091	78 796	77 091
TOTALA RÖRELSEKOSTNADER ENLIGT FUNKTION				
Utbetalda ersättningar				
Kostnader för ersättningsfunktionen	27 868	26 172	27 868	26 172
Kostnader för hanteringen av risken för arbetsoförmåga	2 107	2 600	2 107	2 600
	29 975	28 772	29 975	28 772
Driftskostnader	78 796	77 091	78 796	77 091
Kostnader för placeringsverksamheten				
Kostnader för fastighetsplaceringar	4 981	4 588	7 178	6 740
Kostnader för övriga placeringar	20 800	19 430	20 800	19 430
	25 781	24 018	27 978	26 170
Övriga kostnader	12		12	
Rörelsekostnader sammanlagt	134 564	129 881	136 761	132 033

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
NOTER GÄLLANDE PERSONALEN OCH MEDLEMMARNA I BOLAGETS ORGAN				
Personalkostnader				
Löner och arvoden	30 280	30 310	30 280	30 304
Pensionsutgifter	5 395	5 523	5 395	5 522
Övriga lönebikostnader	1 356	2 094	1 356	2 094
Sammanlagt	37 031	37 927	37 031	37 920
Löner och arvoden till ledningen				
Verkställande direktör	750	704	750	737
Styrelseledamöter och -suppleanter	360	420	365	421
Förvaltningsrådet	69	80	69	80
Sammanlagt	1 180	1 203	1 184	1 238
<p>Verkställande direktör Satu Hubers avgiftsbaserade lön och arvoden uppgick till 502 486,09 euro. Verkställande direktörens pensionsålder är 64 år. Verkställande direktören har en tilläggspensionsförsäkring som överförts från Elos föregångarbolag, enligt vilken pension tillväxer med 0,2 procent per år. Kostnaden för tilläggspensionsförsäkringen var 25 900,82 euro år 2017.</p> <p>Ledamöterna i förvaltningsrådet och styrelsen har inte beviljats pensionsförbindelser, penninglån eller andra säkerheter.</p>				
Antal anställda i genomsnitt under räkenskapsperioden	462	451	462	451
Arvoden till revisorer				
Arvoden som betalats till Ernst & Young Ab				
Revision	253	181	298	226
Rådgivning i skatteärenden	82	46	82	46
Övriga tjänster	29	72	29	75

Noter till balansräkningen

1 000 euro	Återstående anskaffningsutgift 2017	Redovisat värde 2017	Verkligt värde 2017	Återstående anskaffningsutgift 2016	Redovisat värde 2016	Verkligt värde 2016
PLACERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE OCH VÄRDERINGSDIFFERENS, MODERBOLAGET						
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	53 961	53 961	70 799	54 411	54 411	69 261
Fastighetsaktier i företag inom samma koncern	501 258	508 874	881 027	502 108	514 654	867 238
Övriga fastighetsaktier	136 765	139 624	317 818	145 326	148 185	324 866
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	504 466	504 466	504 466	581 913	581 913	581 913
Placeringar i företag inom samma koncern						
Aktier och andelar	74 877	74 877	179 776	75 653	75 653	156 201
Lånefordringar hos företag inom samma koncern	101 578	101 578	101 578	119 742	119 742	119 742
Placeringar i ägarintresseföretag						
Aktier och andelar	4 756	4 756	6 696	4 835	4 835	6 776
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	12 216 635	12 216 635	14 632 608	10 832 840	10 832 840	13 226 231
Finansmarknadsinstrument	4 667 142	4 667 142	4 747 792	4 969 669	4 969 669	5 164 758
Fordringar på in-teckningslån	154 977	154 977	154 977	132 476	132 476	132 476
Övriga lånefordringar	376 747	376 747	376 747	311 014	311 014	311 014
	18 793 162	18 803 637	21 974 283	17 729 988	17 745 393	20 960 477
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår: skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset periodiserad som ränteintäkter (+) eller som en minskning (-) av dessa				-35 448		
I det redovisade värdet ingår Intäktsförda uppskrivningar		10 475		15 405		
Värderingsdifferens (skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde)			3 170 647			3 215 083
Värderingsdifferensen för icke-skyddande derivat			94 763			82 868

Bokslut

1 000 euro	Återstående anskaffningsutgift 2017	Redovisat värde 2017	Verkligt värde 2017	Återstående anskaffningsutgift 2016	Redovisat värde 2016	Verkligt värde 2016
PLACERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE OCH VÄRDERINGSDIFFERENS, KONCERNEN						
Fastighetsplaceringar						
Fastigheter	1 210 758	1 218 374	1 649 818	1 291 431	1 303 977	1 699 239
Fastighetsaktier i ägarintresseföretag				209	209	209
Övriga fastighetsaktier	174 615	177 474	355 668	186 061	188 920	365 602
Fordringar hos fastighetsbolag	59 397	59 397	59 397	64 234	64 234	64 234
Placeringar i ägarintresseföretag						
Aktier och andelar	19 718	19 718	21 658	17 718	17 718	19 659
Övriga placeringar						
Aktier och andelar	12 224 807	12 224 807	14 640 781	10 840 176	10 840 176	13 233 567
Finansmarknadsinstrument	4 667 142	4 667 142	4 747 792	4 969 669	4 969 669	5 164 758
Fordringar på inteckningslån	154 977	154 977	154 977	132 476	132 476	132 476
Övriga lånefordringar	376 747	376 747	376 747	311 014	311 014	311 014
Övriga placeringar	2 117	2 117	2 117	2 115	2 115	2 115
	18 890 277	18 900 752	22 008 954	17 815 102	17 830 507	20 992 871
I den återstående anskaffningsutgiften för finansmarknadsinstrument ingår: skillnaden mellan det nominella värdet och anskaffningspriset periodiserad som ränteintäkter (+) eller som en minskning (-) av dessa				-35 448		
I det redovisade värdet ingår Intäktsförda uppskrivningar		10 475		15 405		
Värderingsdifferens (skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde)			3 108 202			3 162 364
Värderingsdifferensen för icke-skyddande derivat			94 763			82 868

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
DERIVAT				
Icke skyddande derivat				
Övriga fordringar				
Derivat, redovisat värde	63 937	48 358	63 937	48 358
Övriga skulder				
Derivat, redovisat värde	78 670	62 643	78 670	62 643
Derivat, värdeförändringar	19 233	29 221	19 233	29 221
Övriga aktiva resultatregleringar				
Derivat	905	95	905	95
Övriga passiva resultatregleringar				
Derivat	-18 739	-48 880	-18 739	-48 880

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget Fastigheter och fastighetsaktier 2017	Moderbolaget Lånefordringar hos företag inom samma koncern 2017	Koncernen Fastigheter och fastighetsaktier 2017	Koncernen Lånefordringar hos företag inom samma koncern 2017
FASTIGHETSPLACERINGAR				
Förändringar i fastighetsplaceringar				
Anskaffningsutgift 1.1	866 141	581 913	2 006 838	64 234
Ökningar	57 672	63 893	114 270	
Minskningar	-85 857	-141 340	-246 922	
Överföringar mellan poster	-5 938		-9 616	-4 837
Anskaffningsutgift 31.12	832 018	504 466	1 864 570	59 397
Akkumulerade avskrivningar 1.1				
Akkumulerade avskrivningar på minskningar och överföringar	2 123		70 210	
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-2 371		-37 472	
Överföringar mellan poster	-5 095		-5 095	
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-22 564		-360 857	
Nedskrivningar 1.1				
Nedskrivningar av minskningar och överföringar	-148 260		-150 936	
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	-6 076		-12 142	
Återförda nedskrivningar	19 717		5 818	
Överföringar mellan poster	17 149		5 095	
Nedskrivningar 31.12	-117 470		-133 568	
Uppskrivningar 1.1				
Överföringar mellan poster	16 591		25 703	
Uppskrivningar 31.12	-6 116		25 703	
Redovisat värde 31.12	10 475		25 703	
Redovisat värde 31.12	702 459	504 466	1 395 848	59 397
1 000 euro				
FASTIGHETER OCH FASTIGHETS Aktier I EGET BRUK				
Återstående anskaffningsutgift	15 458		15 458	
Redovisat värde	15 458		15 458	
Verkligt värde	15 812		15 812	

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017
AKTIER OCH ANDELAR I FÖRETAG SOM HÖR TILL SAMMA KONCERN, MODERBOLAGET	
Aktier och andelar	
Anskaffningsutgift 1.1	75 653
Minskningar	-775
Anskaffningsutgift 31.12	74 877

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Koncernen 2017
AKTIER OCH ANDELAR I ÄGARINTRESSEFÖRETAG		
Aktier och andelar		
Anskaffningsutgift 1.1	4 835	17 718
Ökningar	4	2 000
Minskningar	-83	
Anskaffningsutgift 31.12	4 756	19 718

1 000 euro

Namn	Hemort	Ägarandel
AKTIER OCH ANDELAR I FÖRETAG SOM HÖR TILL SAMMA KONCERN, MODERBOLAGET		
Aktier och andelar		
Probus Holding Oy	Helsingfors	79,47 %
Tammi-kodit GP Oy	Esbo	100,00 %
Tammi-Kodit Ky	Esbo	100,00 %

AKTIER OCH ANDELAR I ÄGARINTRESSEFÖRETAG, MODERBOLAGET

Aktier och andelar		
Amplus Holding Oy	Helsingfors	49,12 %
Avara Oy	Helsingfors	49,12 %
Exilion Capital Oy	Helsingfors	49,00 %
Agore Kiinteistöt GP Oy	Helsingfors	49,89 %
Exilion Asemahotellit GP Oy	Helsingfors	40,00 %
Vierumäki Hotelli GP Oy	Helsingfors	50,00 %
Suomen Metsäsijoitus Oy	Esbo	25,00 %
Tyvene Oy	Helsingfors	40,00 %
Vakuutusneuvonta Aura Oy	Esbo	33,33 %
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	Esbo	33,33 %

AKTIER OCH ANDELAR I ÄGARINTRESSEFÖRETAG, KONCERNEN

Aktier och andelar		
Amplus Holding Oy	Helsingfors	49,12 %
Avara Oy	Helsingfors	49,12 %
Exilion Capital Oy	Helsingfors	49,00 %
Agore Kiinteistöt GP Oy	Helsingfors	49,89 %
Exilion Asemahotellit GP Oy	Helsingfors	40,00 %
Vierumäki Hotelli GP Oy	Helsingfors	50,00 %
Suomen Metsäsijoitus Oy	Esbo	25,00 %
Tyvene Oy	Helsingfors	40,00 %
Vakuutusneuvonta Aura Oy	Esbo	33,33 %
Vakuutusneuvonta Pohja Oy	Esbo	33,33 %

Bokslut

1 000 euro Namn	Andel av samtliga aktier i %	Redovisat värde 31.12.2017	Marknadsvärde 31.12.2017	Hemstat
ÖVRIGA PLACERINGAR, MODERBOLAGET				
Inhemska och utländska icke-noterade aktier och andelar				
3Step IT Group Oy	17,64	6 199	19 311	Finland
Aina Group Oyj A	14,89	2 244	2 244	Finland
CAP-Group Oy	17,96	3 556	3 556	Finland
Fingrid Oyj	4,51	34	250	Finland
Futurice Oy	19,02	4 916	6 049	Finland
Keskinainen Vakuutusyhtio Turva	6,63	702	702	Finland
Keski-Pohjanmaan Kirjapaino A	3,31	306	417	Finland
Kotkamills Group Oy A	9,58	1 307	1 307	Finland
Liguirix Topco Holding Oy	19,95	911	9 839	Finland
Midinvest Oy	7,93	635	635	Finland
Oy Wedeco Ab	8,89	956	2 025	Finland
Rederiaktiebolaget Eckero	0,64	248	578	Finland
Sato Oyj	12,89	52 760	148 416	Finland
S-Pankki Oyj	1,50	5 832	5 832	Finland
Suomi Power Networks TopCo B.V.	7,50	12 878	57 547	Nederländerna
TA-Yhtymä Oy B	14,53	566	566	Finland
Teknikum-Yhtiot Oy	19,60	2 470	2 470	Finland
Övriga Inhemska och utländska icke-noterade aktier		302	306	
Inhemska och utländska icke-noterade aktier och andelar sammanlagt		96 821	262 048	
Inhemska noterade aktier och andelar				
Alma Media Oyj	2,25	5 443	13 322	Finland
Amer Sports Oyj	2,28	27 612	62 343	Finland
Asiakastieto Group Oyj	2,72	5 951	9 812	Finland
Aspo Oyj	0,19	419	600	Finland
Atria PLC	0,66	1 479	1 529	Finland
Bittium Oyj	1,40	901	2 825	Finland
Caverion Corp	1,28	8 995	9 489	Finland
Citycon Oyj	0,11	2 104	2 158	Finland
Componenta Oyj	5,02	1 282	1 282	Finland
DNA Oy	1,66	22 220	34 430	Finland
Elisa Oyj	0,29	7 491	16 131	Finland
Fit Biotech Oy	0,38	13	13	Finland
Fortum Oyj	0,45	60 035	66 000	Finland
F-Secure Oyj	4,24	13 304	26 164	Finland
Gofore Oyj	0,94	770	851	Finland

Bokslut

1 000 euro Namn	Andel av samtliga aktier i %	Redovisat värde 31.12.2017	Marknadsvärde 31.12.2017	Hemstat
Heeros Oyj	7,47	809	809	Finland
HKScan Oyj	2,30	3 577	3 577	Finland
Ilkka-Yhtymä Oyj	4,19	1 754	1 754	Finland
Ixonos PLC	0,36	106	106	Finland
Kamux Corp	6,72	19 583	19 583	Finland
Kesko Oyj	0,73	10 752	22 625	Finland
Kone Oyj	0,51	57 298	102 994	Finland
Konecranes Oyj	0,46	12 587	13 835	Finland
Kotipizza Oyj	8,08	3 212	7 159	Finland
Lassila & Tikanoja Oyj	3,17	15 170	22 197	Finland
Lehto Group Oyj	0,72	3 562	5 282	Finland
Lemminkäinen Oyj	0,25	1 237	1 351	Finland
Metso Oyj	1,33	56 653	56 940	Finland
Metsä Board Oyj	1,10	18 790	25 008	Finland
Neste Oil Oyj	0,29	10 472	40 013	Finland
Nokia Oyj	0,40	90 730	90 730	Finland
Orion Oyj	1,75	32 533	40 470	Finland
Outokumpu Oyj	0,84	19 240	27 090	Finland
Pihlajalinna Oyj	6,15	16 904	16 904	Finland
Poyry Oyj	3,73	11 190	11 190	Finland
Raisio PLC	1,81	7 615	9 201	Finland
Rapala VMC Oyj	0,40	516	516	Finland
Restamax Oyj	1,63	1 249	2 327	Finland
Robit Oyj	7,46	10 181	10 181	Finland
Rovio Entertainment Oy	1,52	10 836	10 836	Finland
Sampo	0,38	63 682	97 554	Finland
Siili Solutions Oyj	9,93	5 139	7 687	Finland
Silmaasema Oyj	4,42	4 171	4 171	Finland
Solteq Oyj	10,71	2 200	3 040	Finland
Soprano Oyj	9,76	816	816	Finland
SSH Communications Security Oyj	3,90	2 655	2 655	Finland
Suominen Oyj	5,19	12 358	13 369	Finland
Terveystalo Oy	4,00	45 569	45 569	Finland
Tieto Oyj	1,13	19 436	21 788	Finland
Tokmanni Group Corp	8,07	34 438	34 438	Finland
Tulikivi Oyj	9,03	882	882	Finland
UPM-Kymmene Oyj	0,76	46 357	105 454	Finland
Uutechnic Group Oyj	0,05	11	11	Finland
Valmet Corp	2,81	43 983	69 212	Finland

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Wartsila Oyj Abp	0,76	40 778	79 163	Finland
Vincit Group Oyj	5,84	3 420	4 548	Finland
Wulff-Group Oyj	5,30	578	578	Finland
YIT Oyj	1,58	21 247	21 247	Finland
Inhemskta noterade aktier och andelar sammanlagt		922 295	1 301 805	
Utländska noterade aktier				
3i Group PLC	0,03	2 426	2 669	Förenade kungariket
888 Holdings PLC	0,20	2 265	2 318	Gibraltar
ABB Ltd	0,01	5 605	6 431	Schweiz
Abcam PLC	0,05	1 198	1 263	Förenade kungariket
Abertis Infraestructuras SA	0,02	3 145	3 788	Spanien
ABN AMRO Group NV	0,01	1 239	1 515	Nederländerna
Acacia Mining PLC	0,16	1 434	1 434	Förenade kungariket
Accor SA	0,01	976	1 056	Frankrike
Ackermans & van Haaren NV	0,04	1 928	2 161	Belgien
ACS Actividades de Construccion y Servicios SA	0,01	1 311	1 311	Spanien
Adecco SA	0,02	2 542	2 545	Schweiz
Adidas AG	0,02	2 327	5 359	Tyskland
Advanced Accelerator Applications SA	0,04	1 257	1 257	Frankrike
Aegon NV	0,01	1 534	1 565	Nederländerna
Aena SA	0,01	1 196	1 498	Spanien
Ageas	0,03	2 305	2 405	Belgien
Air Liquide SA	0,01	5 134	6 084	Frankrike
Airtac International Group	0,15	2 991	4 310	Taiwan
Akorn Inc	0,08	2 540	2 540	Förenta staterna
Akzo Nobel NV	0,01	1 979	2 408	Nederländerna
Alfa Laval AB	0,01	971	1 081	Sverige
Alibaba Group Holding Ltd	0,00	4 982	6 671	Kina
Allianz SE	0,02	16 467	19 716	Tyskland
Alstom SA	0,01	812	1 012	Frankrike
Amadeus IT Holding SA	0,02	2 261	4 537	Spanien
Amundi SA	0,01	1 384	1 401	Frankrike
Anglo American PLC	0,03	6 002	6 912	Förenade kungariket
Anheuser-Busch InBev NV	0,00	9 332	9 332	Belgien
AP Moller - Maersk A/S B	0,01	1 815	2 046	Danmark
APERAM	0,03	820	1 203	Luxemburg
Arcadis NV	0,07	915	1 091	Nederländerna
ArcelorMittal	0,02	3 416	4 621	Luxemburg

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Arkema	0,04	2 907	3 237	Frankrike
Ashtead Group PLC	0,02	1 765	2 066	Förenade kungariket
ASML Holding NV	0,01	5 607	8 182	Nederländerna
Assa Abloy AB	0,01	2 695	2 695	Sverige
Assicurazioni Generali SpA	0,02	4 700	4 874	Italien
Associated British Foods PLC	0,01	2 692	2 692	Förenade kungariket
AstraZeneca PLC	0,01	8 522	9 628	Förenade kungariket
Atlantia SpA	0,02	3 136	3 602	Italien
Atlas Copco AB	0,03	3 882	7 606	Sverige
Atos Origin SA	0,01	1 077	1 499	Frankrike
Attendo AB	2,98	26 067	42 886	Sverige
Austevoll Seafood ASA	0,08	1 119	1 119	Norge
Auto Trader Group PLC	0,04	1 578	1 578	Förenade kungariket
Avista Corp	0,09	2 493	2 493	Förenta staterna
Aviva PLC	0,01	3 181	3 306	Förenade kungariket
AXA SA	0,02	8 971	11 207	Frankrike
Axel Springer AG	0,02	1 222	1 448	Tyskland
Axfood AB	0,07	2 114	2 299	Sverige
Ayala Land Inc	0,04	3 859	3 893	Filippinerna
Bajaj Finance Ltd	0,08	6 618	11 076	Indien
Banca IFIS SpA	0,05	1 036	1 121	Italien
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA	0,02	10 798	11 405	Spanien
Banco Comercial Portugues SA	0,03	861	1 072	Portugal
Banco de Sabadell SA	0,03	2 865	2 930	Spanien
Banco Santander SA	0,02	18 771	20 325	Spanien
Barclays PLC	0,01	5 370	5 370	Förenade kungariket
Barratt Developments PLC	0,06	3 696	4 468	Förenade kungariket
BASF SE	0,02	8 281	13 183	Tyskland
Bayer AG	0,01	11 370	11 370	Tyskland
Bayerische Motoren Werke AG	0,01	6 429	6 600	Tyskland
Bechtle AG	0,04	902	1 141	Tyskland
Beiersdorf AG	0,01	2 164	2 495	Tyskland
Bekaert SA	0,06	1 206	1 250	Belgien
Bellway PLC	0,07	2 637	3 365	Förenade kungariket
Berkeley Group Holdings PLC	0,09	4 575	5 666	Förenade kungariket
bet-at-home.com AG	0,17	1 244	1 244	Tyskland
Beter Bed Holding NV	0,37	1 070	1 070	Nederländerna
Bharat Petroleum Corp Ltd	0,02	2 168	3 092	Indien
BHP Billiton PLC	0,01	4 734	4 828	Förenade kungariket

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Biesse SpA	0,10	1 068	1 194	Italien
BKW AG	0,08	1 918	2 179	Schweiz
BNP Paribas SA	0,02	13 135	16 382	Frankrike
Boliden AB	0,01	965	1 043	Sverige
Booker Group PLC	0,05	2 040	2 296	Förenade kungariket
Bossard Holding AG	0,09	876	1 139	Schweiz
Bouygues SA	0,01	1 309	1 622	Frankrike
Bovis Homes Group PLC	0,19	3 157	3 414	Förenade kungariket
BP PLC	0,01	14 139	15 476	Förenade kungariket
bpost SA	0,09	4 115	4 444	Belgien
Bravida Holding AB	0,18	2 050	2 050	Sverige
Brenntag AG	0,02	1 363	1 420	Tyskland
British Land Co PLC	0,02	1 062	1 252	Förenade kungariket
Britvic PLC	0,05	969	1 098	Förenade kungariket
BroadSoft Inc	0,16	2 378	2 378	Förenta staterna
BT Group PLC	0,02	4 654	4 654	Förenade kungariket
Buffalo Wild Wings Inc	0,12	2 427	2 427	Förenta staterna
Bunzl PLC	0,03	2 470	2 470	Förenade kungariket
Burberry Group PLC	0,03	2 243	2 412	Förenade kungariket
CaixaBank SA	0,02	3 977	4 137	Spanien
Calpine Corp	0,06	2 631	2 631	Förenta staterna
Capgemini SA	0,02	2 991	3 417	Frankrike
Card Factory PLC	0,15	1 741	1 759	Förenade kungariket
Carlsberg A/S	0,02	2 270	2 485	Danmark
Carnival PLC	0,02	1 390	1 556	Förenade kungariket
Carrefour SA	0,01	1 429	1 429	Frankrike
CECONOMY AG	0,03	999	1 260	Tyskland
Cembra Money Bank AG	0,04	1 023	1 023	Schweiz
Centamin PLC	0,07	1 355	1 383	Jersey
Centrica PLC	0,03	2 217	2 217	Förenade kungariket
Christian Dior SA	0,01	2 865	3 225	Frankrike
Christian Hansen Holding A/S	0,01	732	1 029	Danmark
Cia de Distribucion Integral Logista Holdings SA	0,04	1 021	1 021	Spanien
CIE Automotive SA	0,07	1 361	2 135	Spanien
Cie de Saint-Gobain	0,01	3 350	3 447	Frankrike
Cineworld Group PLC	0,06	1 124	1 124	Förenade kungariket
Clas Ohlson AB	0,27	1 855	1 855	Sverige
CNH Industrial NV	0,01	1 570	1 936	Förenade kungariket

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Coats Group PLC	0,16	1 989	2 278	Förenade kungariket
Coloplast A/S	0,02	2 307	2 307	Danmark
Colruyt SA	0,02	1 597	1 597	Belgien
Commerzbank AG	0,03	3 042	3 944	Tyskland
Compagnie Financiere Richemont SA	0,01	4 304	5 223	Schweiz
Compagnie Generale des Etablissements Michelin	0,01	2 258	2 682	Frankrike
Compass Group PLC	0,01	3 663	3 751	Förenade kungariket
Computacenter PLC	0,07	974	1 108	Förenade kungariket
Continental AG	0,01	5 476	6 580	Tyskland
Covestro AG	0,03	3 069	4 842	Tyskland
CR Bard Inc	0,01	2 495	2 495	Förenta staterna
Credit Agricole SA	0,01	4 271	4 448	Frankrike
Credit Suisse Group AG	0,01	4 121	4 857	Schweiz
Crest Nicholson Holdings plc	0,08	1 254	1 254	Förenade kungariket
CRH PLC	0,01	3 299	3 299	Irland
Crompton Greaves Consumer Electricals Ltd	0,26	5 413	5 868	Indien
CropEnergies AG	0,16	1 054	1 054	Tyskland
CSPC Pharmaceutical Group Ltd	0,06	5 439	6 122	Kina
CTS Eventim AG & Co KGaA	0,03	1 161	1 225	Tyskland
CTT-Correios de Portugal SA	0,24	1 276	1 276	Portugal
Daimler AG	0,01	9 943	11 151	Tyskland
Dalmia Bharat Ltd	0,11	3 979	4 033	Indien
Danske Bank A/S	0,02	5 225	6 372	Danmark
Dassault Systemes	0,01	2 513	2 718	Frankrike
DCC PLC	0,03	2 349	2 616	Irland
De' Longhi SpA	0,06	2 311	2 311	Italien
Deutsche Bank AG	0,01	4 379	4 499	Tyskland
Deutsche Boerse AG	0,01	2 087	2 569	Tyskland
Deutsche Lufthansa AG	0,03	1 820	4 510	Tyskland
Deutsche Pfandbriefbank AG	0,06	882	1 021	Tyskland
Deutsche Post AG	0,01	4 738	6 243	Tyskland
Deutsche Telekom AG	0,01	6 784	6 784	Tyskland
Deutsche Wohnen AG	0,01	1 350	1 709	Tyskland
Dfds A/S	0,05	1 199	1 211	Danmark
Diageo PLC	0,02	9 466	11 654	Förenade kungariket
Dialog Semiconductor PLC	0,07	1 359	1 359	Tyskland
DiaSorin SpA	0,03	1 099	1 187	Italien
Diploma PLC	0,11	1 606	1 764	Förenade kungariket

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Distribuidora Internacional de Alimentacion SA	0,04	1 205	1 205	Spanien
Diwatts SA	0,01	6 006	6 668	Frankrike
Dixons Carphone PLC	0,05	1 379	1 412	Förenade kungariket
DnB NOR ASA	0,02	4 372	4 409	Norge
Domino's Pizza Group PLC	0,06	1 020	1 080	Förenade kungariket
dormakaba Holding AG	0,10	3 309	3 309	Schweiz
DS Smith PLC	0,03	2 048	2 048	Förenade kungariket
DSV A/S	0,01	1 094	1 656	Danmark
Dunelm Group PLC	0,20	3 095	3 132	Förenade kungariket
E.ON SE	0,01	2 064	2 729	Tyskland
EFG International AG	0,04	710	1 071	Schweiz
Ei Towers SpA	0,07	981	1 041	Italien
Eicher Motors Ltd	0,07	6 424	7 486	Indien
Eiffage SA	0,04	2 574	3 380	Frankrike
Electrocomponents PLC	0,07	2 333	2 336	Förenade kungariket
Electrolux AB	0,07	5 302	5 302	Sverige
Elis SA	0,04	2 124	2 224	Frankrike
EMS-Chemie Holding AG	0,01	1 805	1 805	Schweiz
Enagas SA	0,05	2 802	2 802	Spanien
Endesa SA	0,01	1 941	1 941	Spanien
Enel SpA	0,01	5 872	7 616	Italien
Engie SA	0,02	4 892	5 485	Frankrike
ENI SpA	0,01	4 560	4 774	Italien
Erste Bank der Oesterreichischen Sparkassen AG	0,02	3 135	3 436	Österrike
Essilor International SA	0,01	2 835	3 175	Frankrike
Essity AB	0,01	1 683	1 919	Sverige
Eutelsat Communications	0,04	1 645	1 645	Frankrike
Evonik Industries AG	0,03	3 827	3 894	Tyskland
Evraz PLC	0,02	1 215	1 338	Förenade kungariket
Exor SpA	0,01	1 645	1 645	Italien
Experian Group Ltd	0,02	3 222	3 424	Irland
Faurecia	0,03	2 411	2 897	Frankrike
Ferguson PLC	0,03	4 656	4 789	Schweiz
Ferrari NV	0,01	601	1 399	Italien
Ferrexpo PLC	0,07	1 020	1 410	Schweiz
Ferrovial SA	0,01	1 449	1 540	Spanien
FF Group	0,16	2 002	2 002	Grekland
Fiat Chrysler Automobiles NV	0,02	2 218	4 363	Förenade kungariket

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Fidessa Group PLC	0,09	904	1 046	Förenade kungariket
Fielmann AG	0,02	1 194	1 226	Tyskland
FincoBank Banca Finco SpA	0,02	865	1 007	Italien
Fingerprint Cards AB	0,45	2 221	2 221	Sverige
Fnac Darty SA	0,09	2 197	2 343	Frankrike
Forbo Holding AG	0,05	1 237	1 237	Schweiz
Fraport AG Frankfurt Airport Services Worldwide	0,03	1 690	2 731	Tyskland
Freenet AG	0,03	1 050	1 155	Tyskland
Fresenius Medical Care AG & Co KGaA	0,01	2 236	2 517	Tyskland
Fresenius SE & Co KGaA	0,01	5 790	5 790	Tyskland
Fuchs Petrolub AG	0,05	1 645	1 645	Tyskland
G4S PLC	0,05	2 164	2 164	Förenade kungariket
G5 Entertainment AB	0,56	1 293	1 594	Sverige
Galliford Try PLC	0,29	3 507	3 507	Förenade kungariket
Galp Energia SGPS SA	0,01	952	1 006	Portugal
Games Workshop Group PLC	0,12	579	1 171	Förenade kungariket
Gaztransport Et Technigaz SA	0,07	951	1 259	Frankrike
GEA Group AG	0,02	1 238	1 335	Tyskland
Geberit AG	0,02	2 161	2 161	Schweiz
Geely Automobile Holdings Ltd	0,03	3 071	8 284	Kina
General Cable Corp	0,18	2 264	2 264	Förenta staterna
Genmab A/S	0,01	722	1 107	Danmark
Georg Fischer AG	0,05	1 691	2 175	Schweiz
Gestamp Automocion SA	0,03	1 197	1 197	Spanien
Givaudan SA	0,02	3 107	3 420	Schweiz
Gjensidige Forsikring ASA	0,02	1 441	1 516	Norge
GlaxoSmithKline PLC	0,01	9 780	9 780	Förenade kungariket
Glencore International PLC	0,01	5 400	7 056	Schweiz
Godrej Consumer Products Ltd	0,07	5 386	6 499	Indien
Grafton Group PLC	0,10	2 198	2 248	Irland
Greggs Plc	0,08	1 021	1 259	Förenade kungariket
Grieg Seafood ASA	0,13	1 029	1 103	Norge
Guangzhou Automobile Group Co Ltd	0,11	3 695	4 768	Kina
Halfords Group PLC	0,29	2 271	2 271	Förenade kungariket
Hargreaves Lansdown PLC	0,02	1 487	1 687	Förenade kungariket
Hays PLC	0,11	3 056	3 322	Förenade kungariket
HDFC Bank Ltd	0,02	11 509	13 742	Indien
HeidelbergCement AG	0,01	1 839	1 906	Tyskland

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Heineken Holding NV	0,00	1 075	1 080	Nederländerna
Heineken NV	0,01	5 040	6 125	Nederländerna
Henkel AG & Co KGaA	0,03	4 551	5 003	Tyskland
Hennes & Mauritz AB	0,01	3 248	3 248	Sverige
Hera SpA	0,05	1 605	2 024	Italien
Hermes International	0,00	1 752	1 865	Frankrike
Hexagon AB	0,02	2 362	2 506	Sverige
Hill & Smith Holdings PLC	0,09	907	1 058	Förenade kungariket
Homeserve PLC	0,04	1 076	1 121	Förenade kungariket
Hon Hai Precision Industry Co Ltd	0,01	3 092	3 092	Taiwan
Howden Joinery Group PLC	0,07	2 181	2 389	Förenade kungariket
HSBC Holdings PLC	0,01	18 720	23 021	Förenade kungariket
Iberdrola SA	0,01	4 590	4 891	Spanien
Inchcape Plc	0,03	1 145	1 195	Förenade kungariket
Indiabulls Housing Finance Ltd	0,06	4 289	4 289	Indien
Indivior PLC	0,04	1 001	1 289	Förenade kungariket
Indus Holding AG	0,12	1 783	1 783	Tyskland
IndusInd Bank Ltd	0,10	11 795	12 592	Indien
Industria de Diseno Textil SA	0,01	5 353	5 353	Spanien
Industrivarden AB	0,01	1 200	1 200	Sverige
Indutrade AB	0,04	1 011	1 092	Sverige
Inficon Holding AG	0,10	1 123	1 247	Schweiz
Infineon Technologies AG	0,02	3 231	4 425	Tyskland
Informa PLC	0,02	1 036	1 036	Schweiz
ING Groep NV	0,02	11 369	14 370	Nederländerna
Ingenico	0,03	1 662	1 797	Frankrike
Inmarsat PLC	0,05	1 203	1 203	Förenade kungariket
Inner Mongolia Yili Industrial Group Co Ltd	0,01	3 533	3 605	Kina
Innogy SE	0,01	2 441	2 441	Tyskland
Intercontinental Hotels Group PLC	0,02	2 069	2 390	Förenade kungariket
International Consolidated Airlines Group SA	0,01	1 871	2 240	Förenade kungariket
Interpump Group SpA	0,11	2 059	3 096	Italien
Intertek Group PLC	0,01	819	1 398	Förenade kungariket
Intesa Sanpaolo SpA	0,02	8 514	9 668	Italien
Intrum Justitia AB	0,11	4 598	4 598	Sverige
Investec PLC	0,03	1 387	1 387	Förenade kungariket
Investor AB	0,01	2 217	2 313	Sverige
Ipsen SA	0,02	1 677	1 677	Frankrike

Bokslut

1 000 euro				
Namn	Andel av samtliga aktier i %	Redovisat värde 31.12.2017	Marknadsvärde 31.12.2017	Hemstat
IPSOS	0,12	1 643	1 643	Frankrike
Iren SpA	0,06	1 248	2 028	Italien
ITV PLC	0,03	2 210	2 210	Förenade kungariket
J D Wetherspoon PLC	0,15	1 592	2 193	Förenade kungariket
J Sainsbury PLC	0,03	1 778	1 778	Förenade kungariket
JD Sports Fashion PLC	0,12	4 565	4 565	Förenade kungariket
Jeronimo Martins SGPS SA	0,02	1 795	1 795	Portugal
JM AB	0,28	3 746	3 746	Sverige
Julius Baer Holding AG	0,03	3 276	3 560	Schweiz
Jyske Bank A/S	0,03	1 075	1 084	Danmark
KappAhl AB	0,34	1 188	1 188	Sverige
Kazakhmys PLC	0,06	2 384	2 705	Förenade kungariket
KB Financial Group Inc	0,02	3 093	3 468	Republiken Korea
KBC Groep NV	0,02	4 698	4 973	Belgien
Kering	0,01	2 202	3 902	Frankrike
Kerry Group PLC	0,01	1 460	1 964	Irland
Kindred Group PLC	0,12	3 272	3 417	Malta
Kingfisher PLC	0,04	3 458	3 543	Förenade kungariket
Klepierre	0,01	1 141	1 175	Frankrike
Koenig & Bauer AG	0,12	1 229	1 266	Tyskland
Koninklijke Ahold NV	0,01	3 106	3 106	Nederländerna
Koninklijke DSM NV	0,01	1 406	1 977	Nederländerna
KONINKLIJKE KPN NV	0,01	1 308	1 401	Nederländerna
Koninklijke Philips NV	0,01	3 487	3 942	Nederländerna
Krones AG	0,04	1 226	1 318	Tyskland
Kuehne + Nagel International AG	0,01	2 125	2 300	Schweiz
Kweichow Moutai Co Ltd	0,00	3 800	4 103	Kina
LafargeHolcim Ltd	0,01	2 847	2 847	Schweiz
Land Securities Group PLC	0,01	1 152	1 177	Förenade kungariket
Legal & General Group PLC	0,03	4 463	4 764	Förenade kungariket
Legrand SA	0,02	3 283	3 813	Frankrike
Lenzing AG	0,05	1 289	1 289	Österrike
Leoni AG	0,11	2 181	2 221	Tyskland
LeoVegas AB	0,14	916	1 187	Sverige
Leroy Seafood Group ASA	0,04	1 029	1 104	Norge
LG Chem Ltd	0,02	4 842	4 842	Republiken Korea
LG Innotek Co Ltd	0,08	2 251	2 251	Republiken Korea
Lifco AB	0,13	3 208	3 252	Sverige

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Linde AG	0,01	3 651	4 664	Tyskland
Lindt & Spruengli AG	0,03	1 490	1 490	Schweiz
Lloyds Banking Group PLC	0,02	11 720	13 066	Förenade kungariket
Logitech International SA	0,02	1 217	1 217	Schweiz
London Stock Exchange Group PLC	0,01	1 358	1 766	Förenade kungariket
Lonza Group AG	0,01	1 733	2 233	Schweiz
Loomis AB	0,13	3 204	3 215	Sverige
L'Oreal SA	0,01	2 899	7 367	Frankrike
Luxottica Group SpA	0,01	2 362	2 368	Italien
LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton SA	0,01	9 063	12 477	Frankrike
M6-Metropole Television	0,17	4 128	4 492	Frankrike
Maire Tecnimont SpA	0,23	3 087	3 087	Italien
Marks & Spencer Group PLC	0,03	1 930	1 930	Förenade kungariket
Maruti Suzuki India Ltd	0,03	7 759	9 945	Indien
Mediaset Espana Comunicacion SA	0,04	1 127	1 127	Spanien
Mediobanca SpA	0,03	2 068	2 237	Italien
Meggitt PLC	0,05	2 009	2 009	Förenade kungariket
Melexis NV	0,04	1 162	1 243	Belgien
Merck KGAA	0,01	1 519	1 519	Tyskland
Metro Bank PLC	0,03	1 041	1 066	Förenade kungariket
Metro Wholesale & Food Specialist AG	0,03	1 555	1 555	Tyskland
Micro Focus International PLC	0,02	2 656	2 712	Förenade kungariket
Mint Group Ltd	0,11	4 038	6 399	Kina
Mobilezone Holding AG	0,47	1 652	1 652	Schweiz
Modern Times Group AB	0,05	933	1 053	Sverige
Moncler SpA	0,02	1 110	1 316	Italien
Mondi PLC	0,03	2 401	2 401	Förenade kungariket
Moneysupermarket.com Group PLC	0,11	2 297	2 350	Förenade kungariket
Morgan Advanced Materials PLC	0,11	1 052	1 226	Förenade kungariket
Motherson Sumi Systems Ltd	0,04	3 942	4 103	Indien
Motor Oil Hellas Corinth Refineries SA	0,06	1 155	1 155	Grekland
MTU Aero Engines AG	0,04	2 311	3 172	Tyskland
Muenchener Rueckversicherungs AG	0,01	3 663	3 794	Tyskland
Mycronic AB	0,14	1 132	1 159	Sverige
Mytilneos Holdings SA	0,17	2 123	2 255	Grekland
National Express Group PLC	0,15	3 176	3 286	Förenade kungariket
National Grid PLC	0,01	4 698	4 698	Förenade kungariket
Natixis	0,01	2 123	2 375	Frankrike

Bokslut

1 000 euro Namn	Andel av samtliga aktier i %	Redovisat värde 31.12.2017	Marknadsvärde 31.12.2017	Hemstat
Neopost SA	0,15	1 203	1 203	Frankrike
Nestle SA	0,01	18 163	30 665	Schweiz
NetEnt AB	0,10	1 136	1 136	Sverige
Nets A/S	0,03	1 279	1 279	Danmark
Next PLC	0,05	3 283	3 320	Förenade kungariket
NN Group NV	0,03	2 851	3 163	Nederländerna
Nobia AB	0,15	1 862	1 862	Sverige
Nordea Bank AB	0,16	56 048	63 837	Sverige
Norsk Hydro ASA	0,03	3 171	3 612	Norge
Novartis AG	0,01	20 694	20 694	Schweiz
Novo Nordisk A/S	0,02	6 100	13 284	Danmark
Novozymes A/S	0,02	987	2 767	Danmark
NxStage Medical Inc	0,17	2 309	2 309	Förenta staterna
Ocean Yield ASA	0,17	1 808	1 808	Norge
Oesterreichische Post AG	0,07	1 818	1 818	Österrike
Old Mutual PLC	0,01	1 621	1 782	Förenade kungariket
OMV AG	0,01	625	1 127	Österrike
Orange SA	0,01	3 620	3 780	Frankrike
Oriflame Cosmetics SA	0,06	1 108	1 177	Luxemburg
Orsted A/S	0,01	972	1 130	Danmark
OSRAM Licht AG	0,02	976	1 200	Tyskland
Paddy Power Betfair PLC	0,01	1 034	1 034	Irland
Pagegroup PLC	0,21	3 598	3 598	Förenade kungariket
Pandora A/S	0,03	2 652	2 652	Danmark
Partners Group Holding AG	0,02	1 573	2 776	Schweiz
Peab AB	0,06	1 123	1 123	Sverige
Pernod-Ricard SA	0,01	3 065	3 751	Frankrike
Pershing Square Holdings Ltd	1,42	37 959	37 959	Guernsey
Persimmon PLC	0,06	4 824	6 026	Förenade kungariket
Pets at Home Group PLC	0,12	1 208	1 208	Förenade kungariket
Peugeot SA	0,02	2 469	2 469	Frankrike
Pfeiffer Vacuum Technology AG	0,08	1 101	1 267	Tyskland
Philips Lighting NV	0,03	1 180	1 199	Nederländerna
Ping An Insurance Group Co of China Ltd	0,01	4 784	6 384	Kina
Playtech PLC	0,04	1 187	1 187	Manöarna
Polymetal International PLC	0,05	2 165	2 335	Ryssland
Porsche Automobil Holding SE	0,01	1 310	1 421	Tyskland
PostNL NV	0,07	1 117	1 237	Nederländerna

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
ProSiebenSat.1 Media AG	0,03	2 175	2 175	Tyskland
Prudential PLC	0,01	5 608	7 418	Förenade kungariket
Prysmian SpA	0,02	963	1 047	Italien
PTT Global Chemical PCL	0,08	7 117	7 950	Thailand
Publicis Groupe	0,01	1 583	1 583	Frankrike
Pure Technologies Ltd	0,81	2 648	2 674	Kanada
QinetiQ Group PLC	0,24	3 427	3 550	Förenade kungariket
Raiffeisen Bank International AG	0,02	1 609	2 053	Österrike
Randgold Resources Ltd	0,01	1 039	1 071	Jersey
Rational AG	0,02	1 120	1 231	Tyskland
Reckitt Benckiser Group PLC	0,01	6 041	6 927	Förenade kungariket
Recordati SpA	0,04	2 654	2 814	Italien
Red Electrica Corp SA	0,01	1 014	1 096	Spanien
Redrow PLC	0,13	2 611	3 483	Förenade kungariket
Regal Entertainment Group	0,10	2 509	2 526	Förenta staterna
Reliance Industries Ltd	0,01	8 607	8 607	Indien
RELX NV	0,01	2 297	2 298	Nederländerna
RELX PLC	0,02	3 723	4 257	Förenade kungariket
REN - Redes Energeticas Nacionais SGPS SA	0,16	2 598	2 598	Portugal
Renault SA	0,02	5 217	5 429	Frankrike
Reply SpA	0,07	1 014	1 165	Italien
Repsol SA	0,01	2 006	2 399	Spanien
Rio Tinto PLC	0,02	9 925	11 185	Förenade kungariket
Roche Holding AG	0,01	13 791	20 569	Schweiz
Rockwool International A/S	0,05	1 047	1 298	Danmark
Royal Bank of Scotland Group PLC	0,00	1 368	1 614	Förenade kungariket
Royal Dutch Shell PLC	0,02	27 759	30 023	Nederländerna
Royal Mail PLC	0,04	1 684	1 826	Förenade kungariket
Royal Unibrew A/S	0,09	2 005	2 350	Danmark
RPC Group PLC	0,05	2 102	2 102	Förenade kungariket
RPS Group PLC	0,21	1 403	1 424	Förenade kungariket
RTL Group SA	0,02	1 977	1 977	Luxemburg
Rubis SCA	0,04	1 628	2 132	Frankrike
RWE AG	0,01	1 158	1 158	Tyskland
Saeta Yield SA	0,22	1 734	1 734	Spanien
Sage Group PLC/The	0,01	1 113	1 265	Förenade kungariket
Salmar ASA	0,04	1 061	1 137	Norge
Samsung Electronics Co Ltd	0,00	6 464	6 793	Republiken Korea

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Samsung SDI Co Ltd	0,03	3 372	3 372	Republiken Korea
Sandvik AB	0,03	4 042	4 785	Sverige
Sanofi	0,01	11 884	11 884	Frankrike
SAP AG	0,01	10 574	12 597	Tyskland
Saras SpA	0,06	1 138	1 177	Italien
SAS AB	0,22	1 823	1 823	Sverige
Savills PLC	0,21	2 985	3 367	Förenade kungariket
Scandic Hotels Group AB	0,10	1 226	1 258	Sverige
Schaeffler AG	0,15	3 593	3 773	Tyskland
Schindler Holding AG	0,04	2 779	3 028	Schweiz
Schneider Electric SA	0,02	5 999	6 882	Frankrike
SCOR SE	0,03	2 033	2 033	Frankrike
Scottish & Southern Energy PLC	0,02	3 118	3 118	Förenade kungariket
SEB SA	0,03	2 011	2 678	Frankrike
Securitas AB	0,03	1 679	1 679	Sverige
Severn Trent PLC	0,05	2 995	2 995	Förenade kungariket
SGS SA	0,04	5 751	6 212	Schweiz
Shanghai Fosun Pharmaceutical Group Co Ltd	0,30	6 265	7 799	Kina
Shire Ltd	0,01	5 336	5 336	Irland
Shree Cement Ltd	0,03	1 633	2 147	Indien
Siemens AG	0,01	10 040	11 884	Tyskland
Sigma Designs Inc	1,15	2 574	2 574	Förenta staterna
Sika AG	0,02	2 504	3 148	Schweiz
Silver Spring Networks Inc	0,35	2 590	2 590	Förenta staterna
SimCorp A/S	0,06	1 206	1 206	Danmark
SK Hynix Inc	0,01	3 097	3 587	Republiken Korea
Skandinaviska Enskilda Banken AB	0,02	4 356	4 356	Sverige
Skanska AB	0,02	1 101	1 101	Sverige
SKF AB	0,02	1 254	1 275	Sverige
Sky PLC	0,01	1 500	1 661	Förenade kungariket
Smith & Nephew PLC	0,01	1 661	1 702	Förenade kungariket
Smiths Group PLC	0,04	2 354	2 354	Förenade kungariket
Smurfit Kappa Group PLC	0,03	2 161	2 274	Irland
Snam Rete Gas SpA	0,02	3 233	3 306	Italien
Societe BIC SA	0,04	1 535	1 535	Frankrike
Societe Generale SA	0,02	8 225	8 225	Frankrike
Sodexo	0,01	2 438	2 533	Frankrike
Software AG	0,06	2 086	2 265	Tyskland

Bokslut

1 000 euro				
Namn	Andel av samtliga aktier i %	Redovisat värde 31.12.2017	Marknadsvärde 31.12.2017	Hemstat
Solvay SA	0,01	983	1 186	Belgien
SpareBank 1 SR-Bank ASA	0,05	954	1 050	Norge
Spirax-Sarco Engineering PLC	0,03	1 038	1 242	Förenade kungariket
Standard Chartered PLC	0,01	3 597	3 955	Förenade kungariket
Standard Life Aberdeen PLC	0,01	1 592	1 768	Förenade kungariket
Statoil ASA	0,01	4 048	4 912	Norge
STMicroelectronics NV	0,02	1 950	2 622	Schweiz
Sunny Optical Technology Group Co Ltd	0,05	3 661	5 671	Kina
Superdry PLC	0,07	1 005	1 251	Förenade kungariket
Swedbank AB	0,02	5 091	5 091	Sverige
Svenska Handelsbanken AB	0,02	3 938	4 949	Sverige
Swiss Life Holding	0,03	2 751	2 871	Schweiz
Swiss Re Ltd	0,02	6 307	6 307	Schweiz
Swisscom AG	0,01	1 414	1 510	Schweiz
Sydbank A/S	0,04	1 036	1 051	Danmark
Symrise AG	0,01	375	1 196	Tyskland
Synthomer PLC	0,06	1 082	1 082	Förenade kungariket
TAL Education Group	0,04	2 973	2 973	Kina
Tate & Lyle PLC	0,03	1 159	1 189	Förenade kungariket
Taylor Wimpey PLC	0,06	3 876	4 460	Förenade kungariket
Tecan Group AG	0,06	1 168	1 245	Schweiz
Telecom Italia SpA	0,01	1 202	1 202	Italien
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	0,01	2 202	2 215	Sverige
Telefonica SA	0,01	5 235	5 235	Spanien
Telekom Austria AG	0,04	1 356	2 095	Österrike
Telenor ASA	0,01	1 600	1 947	Norge
Telia Company AB	0,01	1 228	1 228	Sverige
Telia Company AB	0,10	16 646	16 646	Sverige
Tencent Holdings Ltd	0,00	7 878	14 686	Kina
Terna Rete Elettrica Nazionale SpA	0,03	2 760	2 873	Italien
Tesco PLC	0,01	2 686	2 686	Förenade kungariket
The Navigator Company S.A.	0,09	2 410	2 753	Portugal
The Swatch Group AG	0,02	1 561	1 807	Schweiz
Thule Group AB	0,06	970	1 063	Sverige
ThyssenKrupp AG	0,01	1 358	1 377	Tyskland
Titan Co Ltd	0,05	5 377	5 377	Indien
Total SA	0,01	13 773	14 379	Frankrike
Travis Perkins PLC	0,05	1 959	2 010	Förenade kungariket

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Tribune Media Co	0,09	2 639	2 670	Förenta staterna
Trigano SA	0,08	1 321	2 367	Frankrike
TUI AG	0,01	932	1 242	Tyskland
u-blox Holding AG	0,09	1 042	1 042	Schweiz
UBS Group AG	0,01	5 532	7 385	Schweiz
UCB SA	0,01	998	1 095	Belgien
Ultra Electronics Holdings	0,10	1 188	1 238	Förenade kungariket
UltraTech Cement Ltd	0,04	5 380	6 345	Indien
Umicore	0,01	721	1 023	Belgien
Unibail-Rodamco SE	0,01	3 039	3 039	Frankrike
UniCredit SpA	0,01	3 625	4 164	Italien
Unilever NV	0,02	12 933	17 804	Nederländerna
UnipolSai SpA	0,02	1 153	1 153	Italien
UPL Ltd	0,09	4 567	4 567	Indien
Valeo SA	0,02	2 706	3 296	Frankrike
Weir Group Plc/The	0,02	931	1 002	Förenade kungariket
Veolia Environnement	0,01	1 091	1 400	Frankrike
Vestas Wind Systems A/S	0,03	3 345	3 345	Danmark
WGL Holdings Inc	0,07	2 501	2 501	Förenta staterna
WH Group Ltd	0,03	3 491	4 201	Hongkong
WH Smith PLC	0,08	2 108	2 438	Förenade kungariket
Whitbread PLC	0,01	1 036	1 088	Förenade kungariket
Victrex PLC	0,05	999	1 210	Förenade kungariket
William Hill PLC	0,12	3 139	3 647	Förenade kungariket
Vinci SA	0,02	4 982	8 290	Frankrike
Wirecard AG	0,01	1 424	1 491	Tyskland
Vivendi SA	0,01	2 612	3 228	Frankrike
Vodafone Group PLC	0,01	9 309	9 309	Förenade kungariket
Voestalpine AG	0,03	1 921	2 952	Österrike
Volkswagen AG	0,02	4 561	5 157	Tyskland
Wolters Kluwer NV	0,02	2 595	2 846	Nederländerna
Volvo AB	0,02	4 667	5 749	Sverige
Vonovia SE	0,01	2 024	2 752	Tyskland
Worldpay Group PLC	0,01	1 205	1 264	Förenade kungariket
WPP Group PLC	0,02	3 743	3 743	Förenade kungariket
Yes Bank Ltd	0,12	8 770	11 379	Indien
Zardoya Otis SA	0,02	1 050	1 050	Spanien
Zeal Network SE	0,66	1 186	1 186	Förenade kungariket

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
Zurich Financial Services AG	0,02	8 972	9 239	Schweiz
Övriga utländska noterade aktier		123 547	129 067	
Utländska noterade aktier sammanlagt		1 873 419	2 151 312	
Aktiefonder				
Allianz Europe Equity Growth W EUR	0,00	34 038	71 416	Luxemburg
Capman Public Market Fund FCP-SIF CA1	36,03		70	Luxemburg
db x-trackers MSCI Europe DR	0,09	179 092	203 632	Luxemburg
eQ Kehittyvät Markkinat Osinko 1 K	0,10	36 228	52 706	Finland
Evli Eurooppa B	0,10	79 356	120 046	Finland
Evli GEM B USD	0,18	27 126	28 274	Finland
Fidelity FAST Asia Fund	0,05	40 196	53 821	Luxemburg
Fidelity Fast Emerging Markets I Acc USD	0,03	60 982	89 843	Luxemburg
Fondita Nordic Micro Cap B	0,07	19 740	64 357	Finland
Fourton Odysseus A	0,05	14 878	33 572	Finland
Fourton Stamina A	0,03	15 212	38 212	Finland
iShares China Large-Cap ETF (USD)	0,04	44 777	51 972	Förenta staterna
iShares Core MSCI Emerging Markets ETF USD	4,23	153 645	187 405	Förenta staterna
iShares Core S&P 500 ETF (USD)	0,36	212 498	274 611	Förenta staterna
iShares Edge MSCI Min Vol Emerging Markets ETF	0,05	106 645	106 645	Förenta staterna
iShares Edge MSCI USA Min Vol	0,02	133 788	140 829	Förenta staterna
iShares Edge MSCI USA Value Weighted Index	0,09	131 897	143 980	Förenta staterna
iShares MSCI AC Asia ex Japan	0,05	99 374	108 126	Förenta staterna
iShares MSCI Brazil ETF	0,01	20 237	20 237	Förenta staterna
iShares MSCI Emerging Markets ETF	0,02	125 236	142 818	Förenta staterna
iShares MSCI Europe UCITS ETF (Dist)	0,18	193 571	218 880	Irland
iShares MSCI Japan ETF	0,01	47 165	49 971	Förenta staterna
iShares MSCI South Korea ETF	0,01	21 262	24 991	Förenta staterna
iShares MSCI Taiwan Capped ETF	0,02	19 625	19 625	Förenta staterna
iShares MSCI USA Momentum Factor	0,04	125 574	140 167	Förenta staterna
iShares Russell 2000 ETF	0,00	39 538	40 680	Förenta staterna
iShares STOXX Europe 600 UCITS ETF (DE)	0,04	100 670	109 041	Tyskland
LähiTapiola Hyvinvointi A	0,53	20 058	35 963	Finland
Mandatum Life SICAV-SIF Slim Tail Equity Fund B2 USD	0,00	8 956	10 938	Luxemburg
Mirae Asia Sector Leader Equity Fund I USD	0,61	34 845	44 452	Luxemburg
Nomura TOPIX ETF	0,00	170 290	180 753	Japan
Nordea 1 - Emerging Stars Equity Fund BI USD	0,02	77 731	98 019	Luxemburg
Nordea 1 - Stable Emerging Markets Equity BI USD	0,04	49 499	52 911	Luxemburg

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
SPDR S&P 500 Index Trust Series 1	0,00	39 770	40 052	Förenta staterna
SSGA Enhanced Emerging Markets Equity Fund I USD	0,48	121 466	136 475	Luxemburg
T. Rowe Price Funds SICAV - US Smaller Companies Equity I USD	0,15	48 412	100 850	Luxemburg
Trigon New Europe Fund C	0,42	14 319	22 120	Estland
UB Aasia REIT Plus K	0,19	10 000	18 859	Finland
Vanguard Emerging Markets Stock Index(Ins) USD	0,01	162 824	187 754	Irland
Vanguard REIT ETF	0,00	2 266	2 266	Förenta staterna
Vanguard S&P 500 Index Fund ETF Class (USD)	0,00	235 506	276 112	Förenta staterna
Aktiefonder sammanlagt		3 078 289	3 743 451	
Räntefonder				
Aktia Emerging Market Local Currency Bond+ D	9,23	97 480	108 144	Finland
Aktia Emerging Market Local Currency Frontier Bond+	16,77	94 677	100 030	Finland
Ashmore Emerging Markets Debt Institution	0,04	50 237	50 237	Luxemburg
Ashmore Emerging Markets Local Currency Bond Fund I EUR	0,03	104 073	104 073	Luxemburg
Aviva Global High Yield Bond Fund I USD	0,00	47 762	47 762	Luxemburg
Barings Capital Emerging Markets Local Debt Fund AA USD	0,15	127 368	131 845	Irland
Barings Capital European Loan Fund B EUR	0,01	53 121	61 992	Irland
Barings Capital Global Loan Fund Tranche A USD Acc	0,00	21 686	35 045	Irland
Barings Capital Global Loan Fund Tranche B USD Acc	0,00	30 684	35 301	Irland
Barings Global Senior Secured Bond D USD	0,08	22 685	22 685	Irland
BlackRock Global Funds - Emerging Markets Bond X2 USD	0,16	101 572	107 984	Luxemburg
BlackRock Global Funds - Emerging Markets Corporate Bond X2 USD	1,58	22 531	32 789	Luxemburg
BlackRock Global Funds - Emerging Markets Local Currency Bond X2 EUR	0,28	84 333	97 365	Luxemburg
BlackRock Global Funds - Global High Yield Bond I2 USD	0,11	51 908	51 908	Luxemburg
BlackRock Strategic Funds - Emerging Markets Flexi Dynamic Bond X2 USD	0,02	59 097	64 479	Luxemburg
BlueBay Investment Grade Absolute Return Bond Fund - I - EUR	0,02	50 899	52 810	Luxemburg
BlueBay Investment Grade Bond I Fund	0,02	83 281	85 736	Luxemburg
Clareant European Loan Fund Class II G EUR	0,00	20 000	20 921	Luxemburg
Clareant European Loan Fund Class IIA EUR	0,00	35 640	43 018	Luxemburg
Credit Suisse Nova Lux Global Senior Loan Fund MB USD	0,00	48 195	48 195	Luxemburg
Evli High Yield Yrityslaina B	0,02	33 561	43 539	Finland
Fidelity European High Yield Fund I-ACC-EUR	0,01	35 251	38 198	Luxemburg
GAM Multibond Local Emerging Bond Fund C EUR Unhedged	0,01	55 923	64 673	Luxemburg
Global Evolution Funds Frontier Markets I EUR	0,05	125 000	132 177	Luxemburg
Global Evolution Funds Emerging Markets Debt & FX I	0,02	10 000	10 328	Luxemburg
GMO Emerging Country Debt Investment Fund	0,02	22 546	25 276	Irland
iShares Core Euro Corporate Bond UCITS ETF (EUR)	0,00	1 264	1 309	Irland

Bokslut

1 000 euro	Andel av samtliga	Redovisat värde	Marknadsvärde	Hemstat
Namn	aktier i %	31.12.2017	31.12.2017	
iShares Euro High Yield Corporate Bond UCITS ETF	0,00	1 073	1 074	Irland
iShares iBoxx \$ Investment Grade Corporate Bond ETF	0,00	1 014	1 014	Förenta staterna
iShares iBoxx USD High Yield Corporate Bond ETF	0,00	728	728	Förenta staterna
M&G European Loan Fund C EUR	0,02	81 363	81 514	Irland
Man GLG Global Emerging Markets Debt Total Return I US	0,04	130 385	130 385	Irland
Man GLG Global Emerging Markets Local Currency Rates Fund I C EUR	0,17	44 263	44 509	Irland
Muzinich Bondyield ESG Fund Institutional Hedged EUR Acc	0,16	28 017	38 159	Irland
Neuberger Berman Emerging Market Debt - Hard Currency Fund USD I2 Acc	0,16	17 303	17 411	Irland
Neuberger Berman Emerging Markets Debt -Local Currency Fund- EUR I2 Unhedged Acc Class	0,18	47 012	53 856	Irland
NN L FLEX Senior Loans	0,00	51 000	51 566	Luxemburg
Nomura Funds - US High Yield Bond I - USD	0,00	29 264	29 264	Irland
Nordea 1 SICAV - US Corporate Bond Fund -BI USD	0,11	51 004	51 004	Luxemburg
Nordea 1 SICAV European High Yield Bond Fund X EUR	0,03	35 014	48 068	Luxemburg
Nordea 1 SICAV US High Yield Bond Fund X USD	0,22	35 028	35 028	Luxemburg
Pimco Diversified Income Duration Hedged Fund Inst USD A	0,34	48 054	48 054	Irland
Pimco Emerging Local Bond Fund Inst EUR(Unhgd) Acc	0,21	75 968	76 750	Irland
Pimco Emerging Markets Corporate Bond Fund Inst USD Acc	0,47	13 951	13 951	Irland
Pimco Global High Yield Bond Fund Institution Acc	0,04	38 643	42 778	Irland
Pimco US High Yield Bond Fund USD Inst Acc	0,06	35 172	40 733	Irland
Schroder International Euro Corporate Bond Fund I Acc	0,04	76 256	84 379	Luxemburg
Stone Harbor Emerging Markets Local Currency Debt I EUR A	0,01	69 432	69 432	Irland
T. Rowe Price Funds SICAV - Global High Yield Bond I USD	0,11	38 207	51 078	Luxemburg
Wellington USD Core High Yield Bond USD AC	0,60	20 495	20 495	Irland
Räntefonder sammanlagt		2 459 418	2 649 050	

1 000 euro	Redovisat värde	Marknadsvärde	
Namn	31.12.2017	31.12.2017	Hemstat
Kapitalfonder			
Advent International GPE VII	14 656	24 021	Förenta staterna
Advent International GPE VIII	19 773	19 773	Förenta staterna
Aino Holdingyhtiö Ky	18 678	18 678	Finland
Altor Fund II (No. 1) Limited Partnership	1 541	1 541	Jersey
Altor Fund III (No. 2) Limited Partnership	10 172	10 861	Jersey
Altor Fund IV (No. 2) AB	7 004	8 445	Sverige
Amanda III Eastern Private Equity Ky	5 022	5 079	Finland
American Securities Partners VI, L.P.	11 015	23 310	Förenta staterna
American Securities Partners VII, L.P.	32 490	33 981	Förenta staterna
Antin Infrastructure Fund III L.P.	2 070	2 070	Förenade kungariket
Apax Europe VII - B, L.P.	7 294	7 294	Förenade kungariket
Apax IX EUR L.P.	22 145	22 145	Guernsey
Apax VIII - A L.P.	36 337	41 694	Guernsey
Ardian LBO Fund VI A	14 734	14 734	Frankrike
Armada Mezzanine Fund III Ky	247	1 302	Finland
Armada Mezzanine Fund IV L.P.	3 539	3 843	Finland
Auda Capital IV (Cayman) LP (USD)	208	1 502	Caymanöarna
AXA LBO Fund IV FCPR		5 650	Frankrike
AXA LBO Fund IV Supplementary FCPR		1 459	Frankrike
AXA LBO Fund V Core	12 840	24 564	Frankrike
AXA LBO Fund V Supplementary	5 358	6 576	Frankrike
AXA Secondary Fund V L.P.	210	11 182	Förenade kungariket
AXA Secondary Fund VII L.P.	12 292	14 219	Förenade kungariket
Barings Global Credit Fund (LUX) SCsp	34 623	34 623	Luxemburg
Berkshire Fund IX, L.P.	10 035	10 035	Förenta staterna
Berkshire Fund VIII-A L.P.	16 655	16 655	Förenta staterna
Bowmark Capital Partners IV, L.P.	6 359	7 319	Förenade kungariket
Bowmark Capital Partners V, L.P.	5 783	5 783	Förenade kungariket
Bridgepoint Europe III E, L.P.	4 145	4 403	Förenade kungariket
Bridgepoint Europe IV F L.P.	5 876	9 236	Förenade kungariket
Bridgepoint Europe V C L.P.	21 374	22 335	Förenade kungariket
Capvis Equity III L.P.	4 667	4 667	Jersey
Capvis Equity IV L.P.	19 192	21 675	Jersey
Capvis III Co-Investors Arena L.P.	11 103	12 799	Jersey
Comvest Capital IV (Luxembourg) Feeder Fund, SCSp	7 966	7 966	Luxemburg
Conor Technology Fund I Ky	461	774	Finland
Crown Opportunities Fund Ky		14 828	Finland

1 000 euro	Redovisat värde	Marknadsvärde	
Namn	31.12.2017	31.12.2017	Hemstat
Danske Private Equity Partners V (USD - A) K/S	6 962	8 937	Danmark
Danske Private Equity Partners V New (USD - A) K/S	5 795	5 795	Danmark
Dasos FS Partnership SCSp	10 000	14 785	Luxemburg
Dasos Timberland Fund II	24 387	27 013	Luxemburg
Dover Street IX Cayman L.P	9 983	10 743	Förenta staterna
Dover Street VIII L.P	25 376	31 063	Förenta staterna
EQT Infrastructure III SCSp	2 497	2 497	Luxemburg
EQT VII (No. 2) L.P	24 509	25 609	Förenade kungariket
First State Investments European Diversified Infrastructure FCP-SIF	19 566	21 423	Luxemburg
First State Investments European Diversified Infrastructure Fund II SCSp	17 224	17 224	Luxemburg
FSN Capital IV L.P	18 720	21 188	Jersey
FSN Capital V L.P	4 005	4 411	Jersey
Genstar Capital Partners VIII Co-Investment Program	3 219	3 219	Förenta staterna
Genstar Capital Partners VIII, L.P	1 770	1 770	Förenta staterna
GHO Capital Fund I L.P	13 858	13 858	Förenade kungariket
Gresham 4A	1 266	1 266	Förenade kungariket
H.I.G. Whitehorse Offshore Loan Feeder Fund	6 802	6 815	Förenta staterna
Hayfin Special Opportunities Fund II	16 411	17 010	Förenade kungariket
Hellman & Friedman Capital Partners VIII, L.P	14 586	14 869	Förenta staterna
Hermes GPE Global Secondary Feeder I LP	6 558	10 315	Förenade kungariket
Hermes GPE Global Secondary Feeder II LP	9 304	10 845	Förenade kungariket
HgCapital 7E L.P	26 290	30 947	Förenade kungariket
HPS Specialty Loan Fund IV, L.P	9 623	9 623	Förenta staterna
ICG Senior Debt Partners II	26 698	27 928	Luxemburg
Indigo Capital V L.P	908	908	Förenade kungariket
Industri Kapital 2007 Limited Partnership	1 837	1 837	Förenade kungariket
Industrie & Finance Investissements 2 FCPR	5 445	6 296	Frankrike
Intera Fund II Ky	7 967	17 804	Finland
Intera Fund III Ky	3 816	3 816	Finland
Juuri Rahasto I Ky	5 132	5 132	Finland
Kasvurahastojen Rahasto II Ky	3 610	3 610	Finland
Kasvurahastojen Rahasto Ky	5 998	8 319	Finland
Kayne Senior Credit Fund III	21 262	21 262	Luxemburg
L&C Timberlands L.P	43 768	43 768	Förenta staterna
Levine Leichtman Capital Partners V, L.P	30 227	30 333	Förenta staterna
Levine Leichtman Capital Partners VI-A, L.P	5 083	5 083	Förenta staterna
Lexington Capital Partners VIII	23 425	23 560	Förenta staterna
Lifeline Ventures Fund III Ky	1 113	1 113	Finland
Lindsay Goldberg III L.P	18 927	27 641	Förenta staterna

Bokslut

1 000 euro			
Namn	Redovisat värde 31.12.2017	Marknadsvärde 31.12.2017	Hemstat
Lindsay Goldberg IV L.P.	14 401	20 330	Förenata staterna
LT Fund Investments	56 000	62 786	Luxemburg
Macquarie European Infrastructure Fund II	2 665	4 908	Förenade kungariket
MB Equity Fund IV Ky	16 486	26 885	Finland
MB Equity Fund V Ky	3 468	3 468	Finland
Monroe Capital Private Credit Fund II	26 667	26 667	Irland
Nexit Infocom II L.P.	4 786	8 717	Guernsey
Nordic Capital VII Alpha, L.P.	20 191	22 123	Jersey
Nordic Mezzanine Fund II Limited Partnership	839	1 105	Förenade kungariket
Nordic Mezzanine Fund III Limited Partnership	4 564	12 562	Förenade kungariket
OCM Opportunities Fund VII		578	Caymanöarna
Open Ocean Fund 2015 Ky	535	535	Finland
Palvelurahasto I Ky	629	1 569	Finland
Partners Group Direct Mezzanine 2011 S.C.A. SICAR	14 787	17 254	Luxemburg
Partners Group Secondary 2011 (EUR) L.P Inc	12 350	19 297	Guernsey
Partners Group U.S. Venture 2004, L.P.	3 633	3 633	Förenata staterna
Platinum Equity Capital Partners III, L.P	17 370	23 626	Förenata staterna
Platinum Equity Capital Partners IV, L.P.	12 208	12 208	Förenata staterna
Power Fund II Ky	1 165	1 165	Finland
Rocket Internet Capital Partners Growth Fund	9 450	10 965	Luxemburg
Sentica Buyout IV	7 633	9 255	Finland
Sentica Buyout V Ky	1 261	1 261	Finland
Silverfleet Capital Partners II LP	15 978	15 978	Förenade kungariket
Sponsor Fund IV	5 068	5 068	Finland
Top Tier Venture Capital III, L.P.	2 864	2 864	Förenata staterna
Top Tier Venture Capital IV, L.P.	4 489	7 483	Förenata staterna
TPG Partners VI, LP	18 828	20 519	Förenata staterna
TPG Partners VII, L.P.	26 135	29 970	Förenata staterna
TSG 7 A L.P.	9 032	9 032	Förenata staterna
TuuliTapiola Ky	10 201	10 201	Finland
Vaaka Partners Buyout Fund III Ky	654	654	Finland
Waterland Private Equity Fund VI	11 655	13 115	Nederländerna
Wind Power Central Norway SCS	22 591	23 699	Luxemburg
Vista Equity Partners Fund IV, L.P.	11 104	24 221	Förenata staterna
Vista Equity Partners Fund V-A	51 809	55 442	Caymanöarna
Vista Equity Partners Fund VI-A, L.P.	39 156	39 156	Caymanöarna
Övriga kapitalfonder	11 192	19 008	
Kapitalfonder sammanlagt	1 341 635	1 583 966	

1 000 euro	Redovisat värde	Marknadsvärde	
Namn	31.12.2017	31.12.2017	Hemstat
Fastighetsplaceringsfonder			
Aberdeen Property Funds SICAV Pan-Nordic	3 879	3 879	Luxemburg
Agore Kiinteistöt Ky	38 300	38 300	Finland
Avara Asuinkiinteistörahasto I Ky	1 222	1 222	Finland
BlackRock Europe Property Fund III	737	737	Förenade kungariket
Blackstone Real Estate Debt Strategies High-Grade L.P.	3 008	3 008	Förenta staterna
Capman Hotels RE Ky	25 323	31 717	Finland
CBRE Dutch Office Fund II BV	79	79	Nederländerna
CBRE European Industrial Fund CV	24 547	24 547	Nederländerna
CBRE Office Fund The Netherlands	176	176	Nederländerna
DOF Development Fund CV	65	90	Luxemburg
Erikoissijoitusrahasto Fennica Toimitilat I	9 898	9 898	Finland
Erikoissijoitusrahasto Fennica Tontit	10 000	10 010	Finland
European Added Value Fund, L.P.	449	449	Förenade kungariket
Exilion Asemahotellit Ky	9 184	9 184	Finland
Exilion Real Estate I Ky	28 798	76 335	Finland
Henderson Central London Office Fund II LP	1 801	8 640	Förenade kungariket
ICG-Longbow UK Real Estate Debt Investments III S.a.r.l.	16 545	16 545	Luxemburg
Kauppakeskus Hansa Ky	14 315	16 248	Finland
LähiTapiola Asuntorahasto Prime Ky	25 000	26 503	Finland
Morgan Stanley Prime Property Fund, LLC.	53 808	57 238	Förenta staterna
Nordika Fastigheter AB	1 534	8 422	Sverige
Nordika II Fastigheter AB	12 626	16 850	Sverige
PBW II Real Estate Fund S.A.	5 310	5 310	Luxemburg
Prologis European Logistics Fund FCP-FIS	26 984	26 984	Luxemburg
Real Estate Debt & Secondaries Ky	13 920	14 343	Finland
Rockspring Peripheral Europe Limited Partnership		421	Förenade kungariket
Russian and Baltics Retail Properties Ky	10 400	10 400	Finland
Scandinavian Property Fund - Unleveraged	43 414	43 414	Luxemburg
Sentinel Real Estate Fund, LP	49 403	50 770	Förenta staterna
Standard Life Investments UK Shopping Centre Feeder Fund L.P.	15 899	15 899	Jersey
Tapiola KR III Ky	57 385	63 316	Finland
Tapiola KR IV Ky	604	8 845	Finland
Tishman Speyer European Core Fund FCP-SIF	39 009	39 009	Luxemburg
Tishman Speyer European Strategic Office Fund Scots Feeder L.P.		2 400	Förenade kungariket
TT Holdings SCSp	29 938	29 938	Luxemburg
UBS Trumbull Property Fund LP	43 528	43 528	Förenta staterna
UK Property Income Fund II	22 011	22 011	Förenade kungariket
Vierumäen Hotelliikiinteistö Ky	5 985	5 985	Finland
Fastighetsplaceringsfonder sammanlagt	645 086	742 650	

1 000 euro	Redovisat värde	Marknadsvärde	
Namn	31.12.2017	31.12.2017	Hemstat
Placeringar i hedgefonder			
AHL Dimension(Cayman) Ltd Class A USD	60 455	61 921	Caymanöarna
Anchorage Capital Partners Offshore Ltd Class D	89 431	95 595	Caymanöarna
Blue Mountain Credit Alternatives Fund Ltd	62 857	75 879	Caymanöarna
Brevan Howard Fund Limited Class E	18 253	18 253	Caymanöarna
Canyon Value Realization Fund (Cayman) Ltd Class B	46 547	65 274	Caymanöarna
Capula Global Relative Value Fund Ltd Class E	118 555	153 812	Caymanöarna
Davidson Kempner International (BVI) Ltd Class C	45 456	69 674	Brittiska Jungfruöarna
Elliot International Ltd Class B	44 368	80 968	Caymanöarna
Field Street Offshore Fund Ltd Class A2 Main	105 341	105 341	Caymanöarna
GoldenTree Offshore Fund Ltd. Class C	45 080	51 132	Caymanöarna
GoldenTree Select Offshore Ltd A Series 28	16 932	17 083	Caymanöarna
HBK Multi-Strategy Offshore Fund Ltd. Class A	59 971	59 971	Caymanöarna
High Restoration Capital Partners Offshore L.P	2 923	8 121	Förenata staterna
Hudson Bay International Fund Ltd. Class A	36 883	40 958	Irland
IPM Systematic Macro Fund Class C EUR	80 806	96 466	Caymanöarna
Kepos Alpha Fund Ltd. Class A	69 438	69 438	Caymanöarna
King Street Capital Ltd. Class A	49 060	52 647	Brittiska Jungfruöarna
Man AHL (Cayman) SPC Class A1 Evolution EUR	59 484	88 965	Caymanöarna
Man AHL Evolution Frontier Limited A EUR	20 000	22 570	Caymanöarna
Marathon Special Opportunities Fund Holdback	1 513	1 513	Caymanöarna
Marshall Wace Market Neutral TOPS Fund Class B EUR	78 599	98 481	Irland
Millennium International Ltd. Class EE	82 464	126 885	Caymanöarna
Moore Macro Managers Fund Ltd Class B	63 502	71 434	Förenata staterna
OxAM Quant Fund Limited Series A	23 077	23 077	Caymanöarna
OxAM Quant Fund Ltd Series A 0416 EUR	18 768	18 768	Caymanöarna
Pharo Gaia Fund Ltd. Class B Series 13 EUR	25 000	25 581	Caymanöarna
Pharo Gaia Fund Ltd. Class B Series 8 EUR	70 000	87 049	Caymanöarna
Pharo Macro Fund Ltd. Class B	65 916	85 283	Caymanöarna
Pine River Fund Ltd. Class A	13 866	15 829	Förenata staterna
Samlyn Offshore Ltd. Class AS	82 492	86 807	Caymanöarna
Silver Point Capital Offshore Fund Ltd.	70 410	87 405	Caymanöarna
Two Sigma Absolute Return Cayman Fund Ltd. Class A1	109 764	148 563	Caymanöarna
Wexford Offshore Spectrum Fund	2 542	4 229	Caymanöarna
Viking Global Equities III Ltd. Class H	54 464	77 253	Caymanöarna
Övriga hedgefonder	5 455	6 101	
Placeringar i hedgefonder sammanlagt	1 799 672	2 198 326	
Elos övriga placeringar sammanlagt:	12 216 635	14 632 608	

Bokslut

1 000 euro	Redovisat värde	Marknadsvärde	
Namn	31.12.2017	31.12.2017	Hemstat
Övriga placeringar, dotterbolagen			
Inhemska onoterade aktier och andelar			
Soittokunnanpolun Pysäköinti Oy	414	414	Finland
Herttoniemen Pysäköinti Oy	9	9	Finland
Ruukinpuiston Pysäköinti Oy	134	134	Finland
Kiinteistö Oy Espoon Biiliparkki	2 571	2 571	Finland
Vaneritorin Parkki Oy	83	83	Finland
Nelikkokujan autopaikoitus Oy	355	355	Finland
Jätkäsaaren Pysäköinti Oy	771	771	Finland
Jätkäsaaren jätteen putkikeräys Oy	945	945	Finland
Stella Business Park Oy	1 415	1 415	Finland
Stella Park	1 363	1 363	Finland
Kiinteistö Oy Uusi Maapohja	109	109	Finland
Övriga aktier	3	3	Finland
Dotterbolagens övriga placeringar sammanlagt:	8 173	8 173	
Övriga placeringar sammanlagt:	12 224 807	14 640 781	

Innehav med ett redovisat värde på över 1 000 euro har specificerats.

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
LÅNEFORDRINGAR				
Övriga lånefordringar specificerade enligt säkerhet				
Bankgaranti	67 096	76 317	67 096	76 317
Borgensförsäkring	55 205	39 810	55 205	39 810
Försäkringsbrev	5	5	5	5
Annan säkerhet	34 416	32 426	34 416	32 426
Återstående anskaffningsutgift	156 723	148 559	156 723	148 559
Återstående anskaffningsutgift för lånefordringar utan säkerhet sammanlagt	220 024	162 455	220 024	162 455
Pensionslånefordringar sammanlagt				
Övriga fordringar på inteckningslån	345	397	345	397
Övriga lånefordringar	120 507	113 628	120 507	113 628
Återstående anskaffningsutgift sammanlagt	120 852	114 025	120 852	114 025
Närståendelån				
Lån till koncernbolag	546 647	637 422		
Lån till intressebolag	114 346	74 183	114 346	74 183
Lånens ursprungliga lånetid är högst 20 år. Lånen har beviljats antingen med fast ränta eller bundna till marknadsräntan. Säkerheten för lånen utgörs av fastighets- och anläggningsinteckningar, såvida det inte är fråga om kapitallån				
Övriga närståendelån	156 556	83 443	156 556	83 443
Lånens ursprungliga lånetid är högst 10 år. Lånens räntegrund utgörs i huvudsak av ArPL-låneränta och euribor-ränta.				

1 000 euro	Immateriella rättigheter 2017	Övriga materiella lång verkningstid 2017	Pågående upp- handlingar av utgifter med lång verkningstid 2017	Förskottsavgifter 2017	Maskiner och inventarier 2017	Övriga materiella tillgångar 2017
FÖRÄNDRINGAR I IMMATERIELLA OCH MATERIELLA TILLGÅNGAR, MODERBOLAGET						
Anskaffningsutgift 1.1	14 638	31 002	1 425	1 169	7 232	380
Slutligt avskrivna föregående år	-214	-654			-852	
Ökningar	106	1 043	143	799	1 279	
Minskningar				-112	-1 051	
Överföringar mellan poster		1 425	-1 425			
Anskaffningsutgift 31.12	14 529	32 817	143	1 857	6 608	380
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-7 158	-13 695			-2 928	
Slutligt avskrivna föregående år	214	654			852	
Akkumulerade avskrivningar av minskningar och överföringar					629	
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-2 818	-5 679			-1 065	
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-9 762	-18 719			-2 511	
Redovisat värde 31.12	4 767	14 098	143	1 857	4 097	380
FÖRÄNDRINGAR I IMMATERIELLA OCH MATERIELLA TILLGÅNGAR, KONCERNEN						
Anskaffningsutgift 1.1	14 701	31 002	1 425	1 169	7 232	380
Slutligt avskrivna föregående år	-214	-654			-852	
Ökningar	106	1 043	143	799	1 279	
Minskningar				-112	-1 051	
Överföringar mellan poster		1 425	-1 425			
Anskaffningsutgift 31.12	14 592	32 817	143	1 857	6 608	380
Akkumulerade avskrivningar 1.1	-7 158	-13 695			-2 928	
Slutligt avskrivna föregående år	214	654			852	
Akkumulerade avskrivningar av minskningar och överföringar					629	
Avskrivningar under räkenskapsperioden	-2 818	-5 679			-1 065	
Akkumulerade avskrivningar 31.12	-9 762	-18 719			-2 511	
Redovisat värde 31.12	4 830	14 098	143	1 857	4 097	380

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
ÖVRIGA AKTIVA RESULTATREGLERINGAR OCH PASSIVA RESULTATREGLERINGAR				
Övriga aktiva resultatregleringar				
Fordringar hos fonder	2 724	3 728	2 724	3 728
Utdelning från utländska placeringar	7 550	7 048	7 550	7 048
Fordringar från kostnadsfördelningen	9 646	10 685	9 646	10 685
Öppna köpeskillingsfordringar	10 000		10 000	
Övriga aktiva resultatregleringar	2 992	1 411	5 168	2 701
	32 912	22 872	35 088	24 162
Passiva resultatregleringar				
Passiva resultatregleringar från derivat	18 739	48 880	18 739	48 880
Skulder från kostnadsfördelningen	41 433	18 183	41 433	18 183
Övriga passiva resultatregleringar	19 723	20 547	22 487	27 579
	79 894	87 610	82 659	94 642

1 000 euro	1.1.2017	Ökningar	Minskningar	31.12.2017
EGET KAPITAL, MODERBOLAGET				
Förändringar av eget kapital				
Grundfond	6 694			6 694
Övriga fonder	92 798	5		92 802
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	1 842			1 842
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	5	5	-5	5
Sammanlagt	101 338	10	-5	101 343
Fördelning av eget kapital efter avdrag för förslagen vinst				
Försäkringstagarnas andel efter föreslagen vinstutdelning	101 343			101 343
Sammanlagt	101 343			101 343
Såsom vinst utdelningsbara medel				
Räkenskapsperiodens vinst	5			5
Övrigt fritt eget kapital				92 802
Övriga fonder	92 802			92 802
Akkumulerade vinstmedel	1 842			1 842
Såsom vinst utdelningsbara medel sammanlagt	94 649			94 649

Bokslut

1 000 euro	1.1.2017	Ökningar	Minskningar	31.12.2017
EGET KAPITAL, KONCERNEN				
Förändringar av eget kapital				
Grundfond	6 694			6 694
Byggnadsfond	86	2		88
Uppskrivningsfond	185			185
Låneamorteringsfond	84			84
Övriga fonder	93 026	5		93 030
Vinst från tidigare räkenskapsperioder	-14 475	5 912	17	-8 546
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	5 917	10 999	-5 917	10 999
Sammanlagt	91 516	16 919	-5 900	102 534
Fördelning av eget kapital efter avdrag för föreslagen vinst				
Försäkringstagarnas andel efter föreslagen vinstutdelning	102 534			
Sammanlagt	102 534			
Såsom vinst utdelningsbara medel				
Räkenskapsperiodens vinst	10 999			
Övrigt fritt eget kapital				
Övriga fonder	93 030			
Ackumulerade vinstmedel	-8 546			
Såsom vinst utdelningsbara medel sammanlagt	95 484			

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
FÖRSÄKRINGSTEKNISK ANSVARSSKULD				
Premieansvar				
Framtida pensioner	9 350 580	9 113 660	9 350 580	9 113 660
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	1 468 802	545 237	1 468 802	545 237
Fördelat tilläggsförsäkringsansvar	72 483	58 478	72 483	58 478
Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar	411 984	173 545	411 984	173 545
Premieansvaret sammanlagt	11 303 849	9 890 920	11 303 849	9 890 920
Ersättningsansvar				
Löpande pensioner	8 830 605	8 272 398	8 830 605	8 272 398
Utjämningsbelopp		364 052		364 052
Ersättningsansvar sammanlagt	8 830 605	8 636 449	8 830 605	8 636 449
Försäkringsteknisk ansvarsskuld sammanlagt	20 134 453	18 527 370	20 134 453	18 527 370

1 000 euro	Koncernen 2017	Koncernen 2016
LÅNGFRISTIGA LÅN, KONCERNEN		
Långfristigt främmande kapital till andra företag än de som hör till samma koncern, vilka förfaller senare än efter 5 år	19 590	15 508

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
Säkerheter som getts för egen räkning				
Panter som givits som säkerhet för derivathandel	75 770	125 159	75 770	125 159
Inteckningar för utomstående lån			26 500	13 500
Ansvar som hänför sig till derivatkontrakt				
Icke skyddande derivat				
Räntederivat				
Termins- och futurkontrakt, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	-637 490		-637 490	
Avtalens verkliga värde	-3		-3	
Ränteswappar, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	96 227		96 227	
Verkligt värde	-82		-82	
Valutaderivat				
Terminskontrakt, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	-6 958 355	7 422 799	-6 958 355	7 422 799
Verkligt värde	62 564	-2 901	62 564	-2 901
Optionsavtal, öppna				
Köpta optioner				
Värdet av underliggande tillgångar	215 611	109 105	215 611	109 105
Avtalens verkliga värde	3 453	7 744	3 453	7 744
Utställda optioner				
Värdet av underliggande tillgångar	-1 524	252 820	-1 524	252 820
Avtalens verkliga värde	-493	-5 281	-493	-5 281
Aktiederivat				
Termins- och futurkontrakt, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	700 395	575 686	700 395	575 686
Avtalens verkliga värde	-1 141	8 378	-1 141	8 378

Bokslut

1 000 euroa	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
Optionsavtal, öppna				
Köpta optioner				
Värdet av underliggande tillgångar	-878 689	-304 899	-878 689	-304 899
Avtalens verkliga värde	65 795	46 885	65 795	46 885
Utställda optioner				
Värdet av underliggande tillgångar	-928 678	337 104	-928 678	337 104
Avtalens verkliga värde	-53 126	-34 816	-53 126	-34 816
Kreditriskderivat				
Kreditriskswappar, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	-134 807		-134 807	
Avtalens verkliga värde	-14 807		-14 807	
Övriga derivat				
Termins- och futurkontrakt, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar	503	-3 749	503	-3 749
Avtalens verkliga värde	35	707	35	707
Totalavkastningsswappar, öppna				
Värdet av underliggande tillgångar		298 267		298 267
Avtalens verkliga värde		-918		-918
Säkerheter som mottagits				
Säkerheter för derivathandel	25 610	2 200	25 610	2 200
Placeringsavtal				
Kapitalfonder	1 801 919	1 588 462	1 801 919	1 588 462
Fondplaceringar		578		578
Fastighetsplaceringsfonder	130 963	115 362	130 963	115 362
Leasing- och hyresansvar				
Leasingansvar under löpande räkenskapsperiod	76		76	
Leasingansvar under följande räkenskapsperioder	282		282	

Bokslut

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016	Koncernen 2017	Koncernen 2016
Övriga ansvarsförbindelser				
Ansvar för skatteskuldighetsgrupps moms-skuld enligt 188 § i mervärdesskattelagen	2 741	4 818	2 741	4 818
Återbäringsansvar enligt 120 § i mervärdesskattelagen för skatteskuldighetsgrupps fastighetsinvesteringar	44 718	55 897	44 718	55 897
<p>År 2016 sålde Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo ett komplex bestående av flera affärsfastighetsbolag. Köparens reklamerade inom given frist ett av köpeobjekten på grund av fastighetens bristfälliga skick och krävde i anslutning till säljarens ansvar en ersättning på cirka 2,8 miljoner euro. Elo har bestridit kravet både i fråga om grunder och belopp.</p>				
Inteckningar i fastighet och hyresrätt				
Intecknade pantskuldebrev			18 729	15 848
Inteckningar som getts mot hyresrätt				
Intecknade pantskuldebrev			343	295
Övriga panter				
Insättningar			297	297
Inteckningar som getts i hyrestomter			148	148

Bolaget har inte ansvar eller ansvarsförbindelser hos personer som hör till försäkringsbolagets närmaste krets

Bolaget har inte närståendetransaktioner som skulle ha gjorts på annat sätt än genom iakttagande av vanliga kommersiella villkor.

1 000 euro	Moderbolaget 2017	Moderbolaget 2016
SOLVENSKAPITAL, MODERBOLAGET		
Eget kapital efter avdrag för föreslagen vinstutdelning	101 343	101 338
Akkumulerade bokslutsdispositioner	811	748
Värderingsdifferens mellan tillgångarnas verkliga värden och redovisade värden i balansräkningen	3 265 410	3 297 951
Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	1 468 802	545 237
Aktiverade anskaffningsutgifter för försäkringar och immateriella tillgångar	-20 865	-27 381
Utjämningsbelopp		353 033
	4 815 500	4 270 926
Kravet på minimikapital enligt 17 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag	1 013 399	789 215

Koncernstruktur 31.12.2017

Till koncernen hör följande bolag:

Asunto Oy Asematie 13
 Asunto Oy Bulevardi 32
 Asunto Oy Espoon Kalaonnetie 3
 Asunto Oy Espoon Moodi
 Asunto Oy Espoon Nelikkokuja 5
 Asunto Oy Espoon Puistopiha
 Asunto Oy Espoon Punakaneli
 Asunto Oy Espoon Ratsukatu 4
 Asunto Oy Espoon Viirikuja 1
 Asunto Oy Helsingin Aleksis Kiven katu 11
 Asunto Oy Helsingin Henrikintie 5
 Asunto Oy Helsingin Kerttulipuisto
 Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 1
 Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 3
 Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 5
 Asunto Oy Helsingin Kokkokalliontie 9
 Asunto Oy Helsingin Konalantie 7
 Asunto Oy Helsingin Konalantie 9
 Asunto Oy Helsingin Linnankoskenkatu 4
 Asunto Oy Helsingin Puuskakuja 23
 Asunto Oy Helsingin Puuskarinne 7
 Asunto Oy Helsingin Yliskyläntie 2
 Asunto Oy Jyväskylän Schaumanin Puistotie 19
 Asunto Oy Jyväskylän Suuruspääntie 8
 Asunto Oy Järvenpään Kartanontie 15
 Asunto Oy Järvenpään Paja
 Asunto Oy Järvenpään Sahankaari 13
 Asunto Oy Keravan Lintulammenkatu 5 A
 Asunto Oy Keravan Palokorvenkatu 9
 Asunto Oy Keravan Solina
 Asunto Oy Kotkan Kirkkokatu 4
 Asunto Oy Lahden Purserinsaari
 Asunto Oy Lappeenrannan Pikisaarenranta
 Asunto Oy Oulun Hallituskatu 25

Asunto Oy Pitäjänmäentie 35
 Asunto Oy Rovaniemen Lapintapiola
 Asunto Oy Slottsveden Helsinki
 Asunto Oy Tampereen Lapinkaari 18
 Asunto Oy Tampereen Lapinniemen Majakka
 Asunto Oy Tampereen Sammonkatu 66
 Asunto Oy Tampereen Sarvijaakonkatu 13 ja 19
 Asunto Oy Tampereen Sarvijaakonkatu 14
 Asunto Oy Tampereen Sarvijaakonkatu 15-17
 Asunto Oy Tapiolan Caritas, Oulu
 Asunto Oy Tervatori
 Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 68
 Asunto Oy Turun Purseripuisto
 Asunto Oy Turun Merimiehenkatu 7
 Asunto Oy Vantaan Kulonpohja
 Asunto Oy Vantaan Lähettilääntie 1
 Asunto Oy Vantaan Martinteeri
 Asunto Oy Vantaan Neilikkatie 15
 Asunto Oy Vantaan Tikkurilan Verso
 Dynamo Business Park Oy
 Jalava-Kodit Oy
 Kampintalo Oy
 Kiinteistö Oy Annankatu 32
 Kiinteistö Oy Dynamo
 Kiinteistö Oy Espoon Revontulentie 7
 Kiinteistö Oy Espoon Swing Plus A
 Kiinteistö Oy Espoon Swing Plus C
 Kiinteistö Oy Espoon Tietäjätie 14
 Kiinteistö Oy Haapaniemenkatu 5
 Kiinteistö Oy Hauki
 Kiinteistö Oy Helsingin Erottajankulma
 Kiinteistö Oy Helsingin Paperitie 7
 Kiinteistö Oy Helsinki-Vantaa Logistics Center 1
 Kiinteistö Oy Hotelli Keuruselkä
 Kiinteistö Oy Järvenkynnys

Kiinteistö Oy Kaartinkaupungin Helmi
 Kiinteistö Oy Kampinmäki
 Kiinteistö Oy Kasarmintorin Kauppakeskus
 Kiinteistö Oy Kouvolan Tapiola
 Kiinteistö Oy Kuparitalo 1
 Kiinteistö Oy Kyttälän Keskus
 Kiinteistö Oy Linnanrakentajantie 4
 Kiinteistö Oy Martinsillantie 2 a
 Kiinteistö Oy Oulun Cinematori
 Kiinteistö Oy Oulun Hotellitori
 Kiinteistö Oy Pendoliino
 Kiinteistö Oy Pitkäsillanranta 3
 Kiinteistö Oy Rauman Hakunintie 12
 Kiinteistö Oy Rauman Hakunintie 26
 Kiinteistö Oy Robert Huberin tie 7
 Kiinteistö Oy Stella Nova
 Kiinteistö Oy Stella Solaris
 Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenkatu 7
 Kiinteistö Oy Tampereen Tornihotelli
 Kiinteistö Oy Tapiolankynnys
 Kiinteistö Oy Turun Ovakonkatu 2
 Kiinteistö Oy Valimontie 27
 Kiinteistö Oy Vantaan Hakintie 7
 Kiinteistö Oy Vantaan Rajatorpantie 8
 Kiinteistö Oy Vantaanportin Maamerkki
 Kiinteistö Oy Verkko
 Kokkokallion Pysäköinti Oy
 Lappeenrannan Kulmatalo Oy
 Lehmus-Kodit Oy
 Probus Holding Oy
 Asunto Oy Helsingin Hiekkalaituri
 Asunto Oy Kuopion Lakeissuontie 5
 Asunto Oy Sodankylän Kaivola
 Asunto Oy Vuohelmi Helsinki

Avara Anterius Oy
 Avara Aptus Oy
 Avara Artus Oy
 Avara Domus Oy
 Avara Orientis Oy
 Avara Probus Oy
 Kiinteistö Oy Levin Kätkänkiisa
 Kiinteistö Oy Ollinrinne
 Simonkentän Hotelli Kiinteistö Oy
 Tammi-Kodit GP Oy
 Tammi-Kodit Ky
 Asunto Oy Kangasalan Finnentie 15
 Asunto Oy Nokian Hinttalankatu 12
 Asunto Oy Raision Kerttulantie 18
 Asunto Oy Raision Kruunuvoudinkatu
 Asunto Oy Raision Martinkatu 5 ja 7
 Asunto Oy Tampereen Apelinraitti 3
 Asunto Oy Tampereen Apelinraitti 5
 Asunto Oy Tampereen Apelinraitti 7
 Asunto Oy Tampereen Alasniitynkatu 23
 Asunto Oy Tampereen Hussankatu 31
 Asunto Oy Tampereen Insinöörinkatu 80
 Asunto Oy Tampereen Junailijankatu 1
 Asunto Oy Tampereen Melakatu 5
 Asunto Oy Tampereen Oraskuja
 Asunto Oy Tampereen Peltovainionkatu 16
 Asunto Oy Tampereen Uittotunnelinkatu
 Asunto Oy Tampereen Vaakonraitti 8
 Asunto Oy Tampereen Vestonkatu 59
 Asunto Oy Tampereen Vestonkatu 67
 Asunto Oy Ylöjärven Asemantie 10

Elos riskhantering

Riskhanteringen som en del av den interna kontrollen

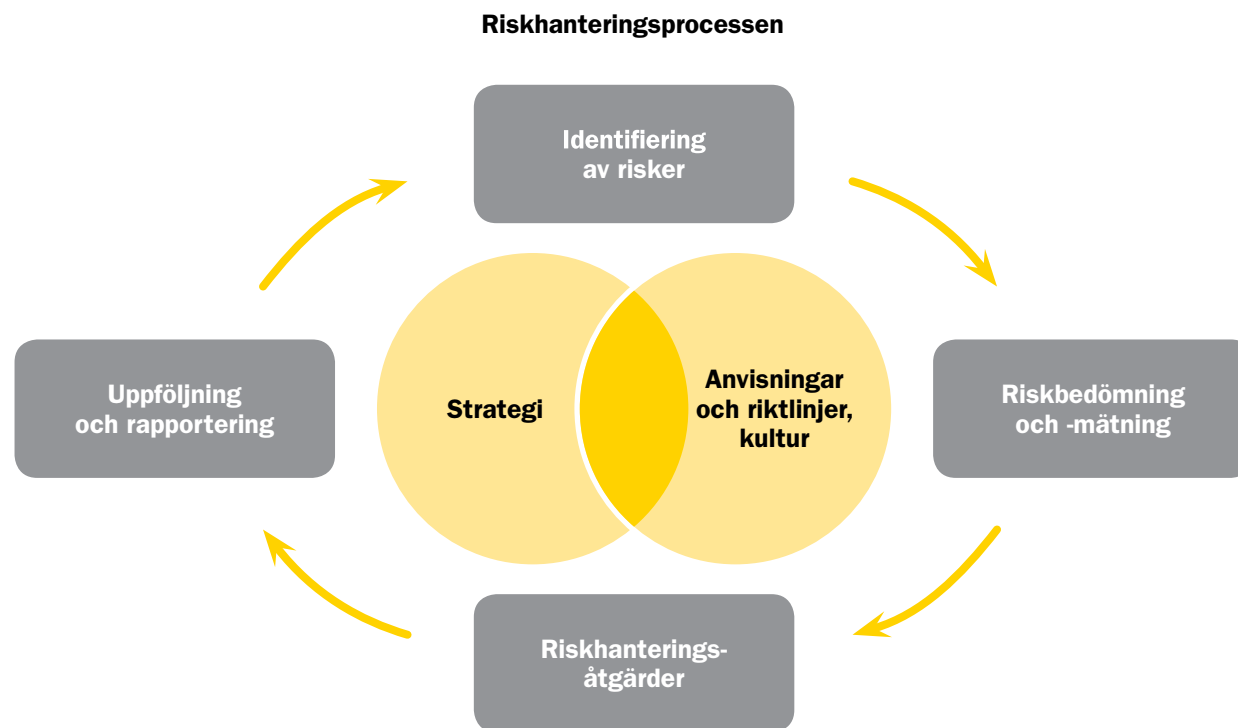
I Elo sköts riskhanteringen som en del av den interna kontrollen. Avsikten med den interna kontrollen är att i tillräcklig grad försäkra sig om att

- bolagets verksamhet är ekonomisk, effektiv och produktiv;
- uppställda syften och mål uppnås;
- lagar, föreskrifter, verksamhetsprinciper, förvaltningsorganens beslut, interna planer, regler och förfaranden efterföljs;
- riskerna i anslutning till verksamheten hanteras och
- rapporteringen och annan ledningsinformation är tillförlitlig

Utgångspunkten vid ordnandet av Elos riskhantering är att följa myndighetsbestämmelser och en strävan efter att uppnå bästa europeiska riskhanteringspraxis. Genom riskhantering säkerställs verksamhetens kontinuitet i olika situationer och stöds bolaget att uppnå verksamhetsmålen och konkurrensfördelar.

Enligt Elos principer ska riskhanteringen vara täckande och gälla alla slag av risker och delar av organisationen. Likaså ska riskhanteringsprocesserna vara systematiska, kontinuerliga och hela tiden utvecklas. En täckande riskhanteringsprocess innehåller följande skeden: riskidentifiering, mätning och bedömning av riskerna, åtgärder för att ändra riskställningen och bereda sig för risker samt riskuppföljning, riskkontroll och rapportering.

Riskhanteringen ska särskilt täcka risker förknippade med hanteringen av tillgångar och ansvar, placeringar, likviditet, koncentrationsrisker, operativa risker, strategiska risker, anseenderisk, enskilda riskers samverkan och externa risker.

Risktäckningskapaciteten är den risk som bolaget kan ta för att nå sina strategiska och affärsrättsliga mål. Risktäckningskapaciteten beskrivs bäst med bolagets solvens, med vilken man bereder sig både för placeringsrisker och de försäkringstekniska riskerna som är på bolagets ansvar. Bolagets risktäckningskapacitet är också beroende av bolagets ledningssystem och riskhanteringskvalitet. En högklassig och tillförlitlig förvaltning samt intern kontroll och riskhantering ökar bolagets risktäckningskapacitet.

Risktagningsviljan är den risk som bolaget är villigt att ta för att uppnå sina affärsrättsliga mål. Risktagningen inom olika funktioner sker inom de gränser som styrelsen fastställt och dimensioneras så att den inte äventyrar bolagets verksamhet eller stabilitet. Det viktigaste beslutet som gäller risktagningsviljan hänförs till placeringarnas riskställning och solvenshanteringen.

Ordnanet av riskhanteringen

Ansvarsfördelningen och de olika parternas uppgifter inom Elos riskhantering beskrivs med hjälp av tre nivåer (s.k. försvarslinjer).

Styrelsen beslutar om bolagets strategi och affärs mål. Elos styrelse har totalansvar för ordnanet av riskhanteringen. Styrelsen fastställer de allmänna riskhanteringsprinciperna, ansvarsfördelningen och de viktigaste riktlinjerna. Styrelsens fastställer målen och begränsningarna som gäller riskerna noggrannare i riskhanteringsplanen samt i fråga om placeringarna i placeringsplanen. På hösten 2017 gjordes en risk- och solvensbedömning (ORSA, own risk and solvency assessment) som ska fastställas av styrelsen. I fortsättningen kommer bedömningen att göras varje år. I risk- och solvens-bedömningen sammanställs olika bedömningar och analyser om de risker som är väsentliga för bolagets verksamhet och om hanteringen av dem. Risk- och solvensbedömningen utgör en del av bolagets strategiska beslutsfattande, riskhanteringssystem och utarbetandet av placeringsplanen och på så sätt stöder den styrelsens beslut.

Även affärsplanerna kan innehålla riskmål, mätare och begränsningar. Riskhanteringsärenden behandlas även i styrelsens revisionsutskott.

Styrelsen följer regelbundet upp riskhanteringen och utvecklingen av de väsentligaste riskerna. Solvensen och placeringsriskerna rapporteras till styrelsen i standardform varje månad och något mer omfattande varje kvartal. De operativa riskerna rapporteras till styrelsen ungefär varje kvartal. Bolagets totala risksituation bedöms varje år och det görs upp en riskhanteringsplan som styrelsen ska godkänna. Utöver det rapporteras en lägesöversikt av riskernas och riskhanteringsens helhetsituation varje halvår.

Bolagets verkställande direktör rapporterar till styrelsen om bolagets verksamhet, risker och ordnanet av riskhanteringen.

På riskhanteringsens första nivå rapporterar affärsfunktionernas direktörer till verkställande direktören om de affärsmässiga och operativa riskerna samt om genomförandet av nödvändiga riskhanteringsåtgärder, iakttagandet

DEN INTERNA KONTROLLENS ROLLER OCH ANSVAR

av bolagets riskhanteringspolicy, riskhanteringsplan och riskhanteringsanvisningar samt riskuppföljningen inom sina respektive ansvarsområden.

De oberoende riskövervakningsfunktionerna bildar riskhanteringsens andra nivå. Som en centraliserad oberoende riskövervakningsfunktion i bolaget fungerar enheten för oberoende riskkontroll och business control, som bedömer bolagets risker och riskhantering i sin helhet, stöder utvecklingen av riskhanteringen och bland annat bereder bolagets riskhanteringsplan för styrelsens godkännande. Vissa delområden inom riskhanteringen har dessutom skilda aktörer som sköter den oberoende kontrollen. Kontrollen och rapporteringen av solvens och placeringsrisker sköts i

enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker. Aktuariefunktionen övervakar de försäkringstekniska riskerna och solvensen. Compliance-funktionen i anslutning till de juridiska ärendena har bland annat i uppgift att sköta den oberoende kontrollen av att verksamheten är lagenlig och att andra interna och externa regler i anslutning till verksamheten efterföljs samt att stöda styrelsen i ordnanet av en tillförlitlig förvaltning. Compliance-funktionen stöder affärsverksamheten: funktionen identifierar och bedömer på förhand vilka negativa påföljder som kan uppkomma ifall bestämmelserna inte iakttas.

Den tredje nivån utgörs av intern och extern revision (granskning av räkenskaperna). Den interna revisionen bedömer om riskhanteringsprocesserna är tillräckliga och hur effektiva de är genom att ge rekommendationer och konsultering om hur de kan förbättras och utvecklas. I granskningen av räkenskaperna bedöms om riskhanteringsprocesserna är tillräckliga med tanke på bokslutets tillförlitlighet.

För genomförandet av riskhanteringen har bolaget koordineringsgrupper med ansvar för riskhanteringen som helhet, solvenshanteringen, hanteringen av placeringsrisker och säkerheten.

Klassificeringen av och de allmänna principerna inom riskhanteringen

Inom Elos riskhanteringsplanering och dokumentation används en indelning i tre riskklasser:

- strategiska risker
- finansiella risker och
- operativa risker

Strategiska risker är bland annat risker förknippade med valda strategiska avsikter eller till förändringar i marknadsställning, konkurrenssituationen eller kundbeteendet samt till den allmänna ekonomiska utvecklingen. Beroende på situation kan en finansiell eller operativ risk bli en strategisk risk. De finansiella riskerna ansluter sig närmast till bolagets solvens och placeringsverksamhet, riskkoncentrationer, bolagets rörelsekostnader, likviditet och försäkringsverksamhet. Med operativa risker avses risker som orsakas av bolagets processer, personal, datasystem eller av externa faktorer. I samband med de operativa riskerna behandlas även juridiska risker och compliance-risker.

Enligt riskhanteringsprinciperna strävar man inom Elo efter en företagskultur där intern kontroll och riskhantering utgör en självklar del av all verksamhet, ledningssystemet och det dagliga beslutsfattandet. Även bolagets företagskultur som bygger på öppenhet och förtroende stöder riskhanteringen. Utgångspunkten är i alla förhållanden att trygga bolagets solvens och likviditet.

Finansiella risker

Solvens

I arbetspensionsbolag hänför sig risken med de största konsekvenserna till en betydlig försvagning av solvensen, vilket kan hända om placeringsrisker realiserar eller om placeringarna avkastar betydligt sämre än vad avkastningskravet på ansvarsskulden skulle förutsätta. Elos mål är att bedriva en lönsam och ansvarsfull placeringsverksamhet samt att trygga solvensen. Placeringsverksamheten styrs enligt principerna i placeringsplanen. Riskerna i placeringsverksamheten analyseras inom den solvensram som myndigheterna fastställer och med hjälp av bolagets interna riskmodeller. Behövtligt solvenskapital bestäms utifrån hur riskfyllda placeringarna är. Placeringsverksamheten begränsas också av de begränsningar att sprida riskerna som ingår i placeringsplanen, avkastningskravet på ansvarsskulden samt kravet på att trygga likviditeten.

Med hjälp av solvenskapitalet skapas buffertar för fluktuationer i arbetspensionsbolagets placeringstillgångar och försäkringsrörelse. Hanteringen av placeringsriskerna utgår från att bolagets solvens är tryggad med tillräcklig sannolikhet. Solvenskapitalet ska vara tillräckligt stort, så att det täcker förväntade värde- och avkastningsfluktuationer inom de tillgångsslag som utgör täckning för ansvarsskulden. Totalrisken har dimensionerats så att solvenskapitalet i förhållande till solvenskraven hålls på betryggande nivå också ifall riskerna realiserar.

Arbetspensionsbolaget ansvarar för utbetalningen av både nuvarande och kommande pensioner. Ansvarerna är långsiktiga, vilket innebär att placeringsverksamheten bör var långsiktig och betryggande. Avkastning förutsätter risktagning, och bolaget dimensionerar hela tiden sin risktagningens vilja i förhållande till sin risktagningens förmåga.

Alltsedan ingången av 2013 har syftet med utjämningsbeloppet som ingår i solvenskapitalet varit att täcka eventuella förluster av försäkringsrörelsen. Övrigt solvenskapital, i främsta hand det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret och placeringarnas värderingsdifferenser, har

i uppgift att fungera som buffert i händelse av eventuella förluster av placeringsverksamheten. Om intäkterna av placeringsverksamheten överstiger avkastningskravet på ansvarsskulden, utökar den överstigande delen solvenskapitalet. Om intäkterna av placeringsverksamheten är lägre än avkastningskravet, upplöses det influtna solvenskapitalet till ett motsvarande belopp. I och med pensionsreformen 2017 frångicks utjämningsbeloppet som en skild post och det överfördes från ingången av år 2017 till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som ingår i solvenskapitalet.

Elos solvens följs upp med hjälp av den solvensram som myndigheterna fastställt. Som viktiga solvensnyckeltal rapporteras solvenskapitalet, solvensnivån och solvensställningen.

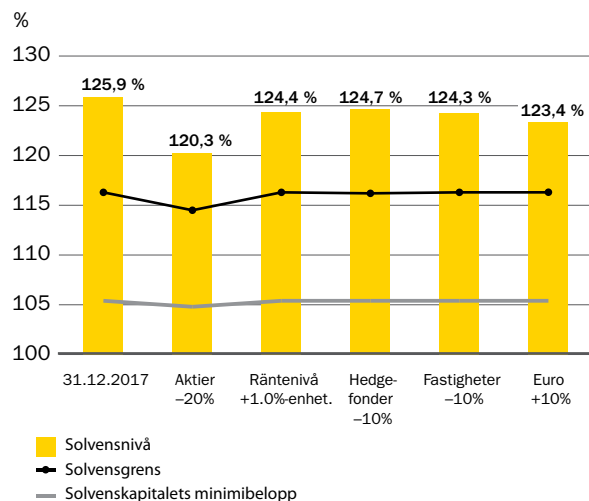
Solvensen följs också upp med bolagets egna modeller, vilka syftar till att beskriva placeringarnas faktiska risk exaktare än myndigheternas ramverk. Med hjälp av modellerna gör bolaget känslighetsanalyser av solvensen, följer upp utvecklingen av risktalen och bedömer den framtida solvensutvecklingen med tillämpande av olika ekonomiska scenarier. Scenariomodellen som Elo tillämpar för att stöda riskhanteringen och komplettera solvenshanteringen grundar sig på de faktiska ekonomiska nyckeltalen och deras inbördes korrelationer.

Solvensramen för arbetspensionssystemet inom den privata sektorn i Finland har implementerats i modellen och avsikten har varit att beakta systemet utmärkande försäkringstekniska egenskaper. Scenariomodellen bygger på en omfattande analys av historiskt observerade variabler, med hjälp av vilken man strävar efter att ta fram möjliga och väsentliga scenarier som inverkar på solvensen.

Elos solvenskapital uppgick i slutet av år 2017 till 4 815,5 miljoner euro och dess förhållande till ansvarsskulden som används i solvensberäkningen var 125,9 procent. Solvensgränsen var 3 040,2 miljoner euro. Solvenskapitalet var 1,6-faldigt i förhållande till solvensgränsen.

I stresstestet granskas enskilda riskkomponenters inverkan på solvensen. Avkastningen på andra tillgångsslag än de som stresstestas antas bli oförändrade i stresstestet.

Känslighetsanalys av solvensen 31.12.2017

Placeringsrisker

Hantering av riskerna inom placeringsverksamheten utgör en del av Elos kärnprocesser och en viktig del av placeringsstrategin. För riskerna uppställs begränsningar och spridningsmål som beskriver bolagets placeringsstrategi och -mål så att bolagets solvens inte äventyras på godtagbar trygghetsnivå.

I placeringsplanen som styrelsen fastställer varje år fastställs bl.a.

- Bolagets placeringsprinciper och strategiska mål
- Målen inom riskhanteringen och risktagningens viljan, begränsningar, t.ex. om spridning och likviditet
- Principerna för användning av derivat
- Grundallokering (fördelningen av placeringarna på olika tillgångsslag), avkastningsmål och befogenheter att avvika från basallokeringen
- Betydande risker förknippade med placeringarna, såsom marknads-, kredit- och likviditetsrisk
- Principerna för användning av derivatinstrument

Genom att ta in limiter och beslutsbefogenheter i placeringsplanen strävar man efter att säkerställa att placeringsriskerna sprids i tillräcklig grad och att undvika uppkomsten av riskkoncentrationer. Rapporteringen av placeringar och limitövervakningen genomförs oberoende av placeringsfunktionerna.

Då bolaget beslutar om valet av placeringsklasser och planerar allokeringen av tillgångsslag används en analysmodell som utvecklats i bolaget och som innehåller förväntade avkastningar, spridningar och placeringsslagets ömsesidiga beroende. I beräkningen beaktas även den allmänna solvensutvecklingen inom arbetspensionsbranschen. Med hjälp av modellen granskas olika allokeringar och marknadslägen för att under granskad tidsperiod uppnå

den sannolikt bästa möjliga avkastningen som bolagets solvens möjliggör. Marknaden och placeringsmiljön följs regelbundet och risktagningens möjligheter tas hela tiden i beaktande när risktagningens viljan fastställs.

Väsentliga riskfaktorer med tanke på placeringsverksamheten är marknadsrisk, kredit- och motpartrisk, likviditetsrisk och operativa risker. Med marknadsrisk avses eventuella placeringsförluster på grund av förändringar i marknadspriser eller volatiliteten. Marknadsrisk är risker som beror på förändringar i aktie-, ränte-, valuta-, tillgångs- och fastighetsplaceringarnas värde.

Aktieplaceringarnas marknadsrisk utgörs av förändringar i aktiernas pris på marknaden. En så kallad systematisk aktierisk kan uppstå vid förändringar i det allmänna

Placeringsallokering och placeringsintäkter 31.12.2017

	Grundfördelning		Riskfördelning		Avkastning inkl. valutaskydd		Volatilitet
	mn e	%	mn e	%	%	%	
Räntepaceringar	8 834,2	38,3	8 196,7	35,6	-1,8	1,4	
Lånefordringar	553,7	2,4	553,7	2,4	2,6	2,6	
Masskuldebrevslån	7 189,5	31,2	7 241,7	31,4	-2,3	1,5	2,6
Masskuldebrevslån i offentliga samfund	3 548,9	15,4	3 624,8	15,7	-5,7	-0,6	
Masskuldebrevslån i andra samfund	3 640,6	15,8	3 616,9	15,7	1,1	3,5	
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar inkl. fordringar och skulder som hänför sig till placeringar	1 091,0	4,7	401,3	1,7	-1,0	0,5	
Aktieplaceringar	9 142,8	39,7	10 097,7	43,8	12,8	16,6	
Noterade aktier	7 208,1	31,3	8 163,0	35,4	13,6	17,0	8,6
Kapitalplaceringar	1 584,0	6,9	1 584,0	6,9	9,2	14,9	
Onoterade aktieplaceringar	350,8	1,5	350,8	1,5	14,4	14,4	
Fastighetsplaceringar	2 811,8	12,2	2 811,8	12,2	7,0	7,6	
Direkta fastighetsplaceringar	2 064,8	9,0	2 064,8	9,0	7,4	7,4	
Fastighetsplaceringar och fondföretag	747,0	3,2	747,0	3,2	5,8	8,2	
Övriga placeringar	2 263,9	9,8	2 264,4	9,8	26,3	1,9	
Placeringar i hedgefonder	2 198,3	9,5	2 198,3	9,5	-2,5	1,9	2,9
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	
Övriga placeringar	65,6	0,3	66,0	0,3	-	-	
Placeringar sammanlagt	23 052,8	100,0	23 370,6	101,4	7,4	7,4	2,7
Derivatens inverkan			-317,9	-1,4			
Sammanlagt	23 052,8	100,0	23 052,8	100,0			

I kolumnen avkastning inkl. valutaskydd har avkastningen på valutaderivat uppskattats för olika tillgångsslag i förhållande till tillgångarna i valuta vid rapporteringstidpunkten. Totalavkastningsprocenten innehåller intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförs till placeringsslag. Masslånens modifierade duration är 3,7 år. Den öppna valutapositionen är 19,7 % av marknadsvärdet.

ekonomiska läget och vid plötsliga marknadsstörningar. En risk som är oberoende av aktiemarknaden och t.ex. beroende av ett enskilt företag eller en enskild bransch är en osystematisk risk. Den osystematiska aktierisken kan minskas genom att sprida placeringarna på flera placeringsobjekt, på olika branscher och på flera olika geografiska områden. Aktierisken kan begränsas med skyddande aktie- och aktieindexderivat.

Ränterisk uppstår då förändringar i den allmänna räntenivån och kreditriskmarginalerna inverkar på ränteplaceringarna. Ränterisken hanteras genom att ändra placeringarnas allokering på räntekurvan inom ramen för placeringslimiterna samt med kontantplaceringar och derivat. Kreditrisken hanteras genom att sprida placeringarna på olika branscher och kreditklasser samt även geografiskt. Kreditrisken förknippad med masskuldebrevslån hanteras både genom att begränsa enskilda placeringar per kreditklass och kreditklassens sammanräknade andel av masslåneportföljen. För hanteringen av motpartrisen förknippad med OTC-derivat använder Elo standardkontrakt som godkänts av ISDA och begränsar den öppna motpartrisen med ett säkerhetsförfarande.

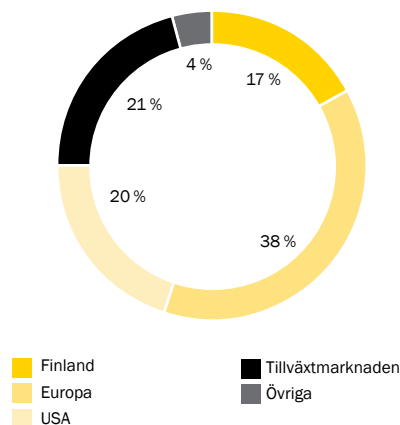
Elos placeringsrisker övervakas hela tiden av en funktion som är oberoende av placeringsverksamheten. För hanteringen av marknadsriskerna genomför bolaget regelbundet t.ex. stresstest och avkastningsberäkningar i olika scenarier och gör beräkningar av maximal förlust. Den regelbundna rapporteringen och uppföljningen innehåller också en granskning av tillgångsslagets eller placeringsobjektets typiska risktal.

Försäkringsrisker

Försäkringsavgiften och ansvarsskulden innehåller den rörelse som är på bolagets eget ansvar samt utjämningsrörelsen som är på gemensamt ansvar.

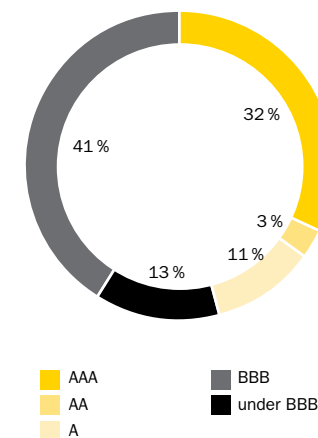
De största försäkringsriskerna uppstår då de prognoser som använts vid fastställandet av försäkringsavgiften avviker från de faktiska kostnaderna speciellt i fråga om nya beviljade pensioner och andra motsvarande kostnader.

De noterade aktieplaceringarnas geografiska fördelning 31.12.2017

De viktigaste försäkringsriskerna vid fastställandet av grunderna för ansvarsskulden uppstår då den faktiska pensionsutbetalningstiden avviker från använda prognoser på lång sikt. Grunderna för den avgift och ansvarsskuld som uppfyller trygghetskraven är desamma för alla arbetspensionsbolag och de fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Deras ändamålsenlighet undersöks i Arbetspensionsförsäkrarna Telas avdelning för beräkningsgrunder och i dess undergrupper. Lagen förutsätter samarbete mellan företagen i utvecklandet av beräkningsgrunderna. Varje bolag gör årligen analyser av huruvida riskmåten är tillräckliga. De gemensamma grunderna innehåller en risk för att resultatet i ett enskilt bolag systematiskt kan vara sämre än de övriga bolagens resultat. Detta kan t.ex. bero på att bolaget har ett avvikande försäkringsbestånd som hänför sig till de försäkrade företagens branschfördelning i förhållande till de övriga bolagen. Försäkringsbeståndets struktur kan också leda till en motsvarande situation när det gäller den gemensamma avgiftens omkostnadsandel.

Masskuldebrevslånen fördelning per kreditklass 31.12.2017

Arbetspensionsbolagen bereder och ansöker tillsammans om grunderna för försäkringsavgiften, ansvarsskulden och avkastningskravet. Elo deltar i beredningen av beräkningsgrunderna under ledning av försäkringsmatematikern. Samarbetet mellan arbetspensionsanstalterna är obligatoriskt enligt lag.

Av försäkringsrörelsen som var på Elos eget ansvar 2017 bestod huvuddelen av pensionsförsäkring enligt lagen om pension för arbetstagare (ArPL). Därtill hade bolaget tilläggs-pensionsförsäkring enligt APL och pensionsförsäkring enligt lagen om pension för företagare (FöPL).

Pensionsförsäkring enligt ArPL

Inom pensionsförsäkring enligt ArPL är bolagets risker förknippade med ålderspensioner, invalidpensioner och kreditförluster av försäkringsavgifter. Inom familjepension och deltidspension finns det ingen andel som är på bolagets ansvar.

Då det gäller ålderspensioner utgörs bolagets risk av att de försäkrade och pensionstagarna lever längre än vad som antagits i beräkningsgrunderna. Risken minskas emellertid betydligt i och med att ansvaret för ändringar i beräkningsgrunderna som beror på att den allmänna livslängden ökar är på gemensamt ansvar och finansieras ur utjämningsrörelsen.

Inom invalidpensionen är risken att försäkringsavgiften inte räcker till för att täcka kostnaderna för pensionsfallen. Om utgiftsnivån för invalidpensioner stiger, justeras följande beräkningsgrund uppåt. En risk som avviker från genomsnittet är emellertid på bolagets ansvar. Stora arbetsgivare har en prissättning som grundar sig på avgiftsklasser och i fråga om den hänför sig bolagets risk till att de år som ligger till grund för prissättningen och som ofta är flera år gamla, inte längre avspeglar den faktiska risken för arbetsoförmåga hos försäkringstagaren. En ytterligare risk är också att försäkringstagaren byter bolag när avgiftsklassen höjs, vilket innebär att de avsättningar som blir kvar i bolaget måste räcka till för framtida invalidpensionsutgifter.

Bolaget är själv ansvarig för kreditförluster av försäkringsavgifter. Försäkringsavgiften innehåller en avgiftsförlustdel som är avsedd att täcka denna risk. Även i fråga om den hänför sig bolagets risk till hur väl försäkringsavgiftens avgiftsförlustdel beskriver försäkringens faktiska risk.

Bolaget har berett sig för risker i anslutning till försäkringsrörelsen med solvenskapitalet och utjämningsavsättningen. Resultatet av den bolagsspecifika riskrörelsen inverkar direkt på solvenskapitalet. Ett positivt resultat av den försäkringsrörelse som är på pensionsanstaltarnas gemensamma ansvar sätts till utjämningsavsättningen och på motsvarande sätt täcks ett negativt resultat från utjämningsavsättningen. Bolaget har heller inget behov av att återförsäkra riskerna.

Arbetspensionsbolaget kan inte inverka på beviljade ålderspensioner. I stället främjar bolaget verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan. Målet är att förebygga arbetsoförmåga så att det inte uppstår något behov av att bevilja invalidpensioner. Bolaget försöker undvika avgiftsförluster,

om än bolaget inte kan vägra att bevilja ansökta försäkringar. I fråga om gällande försäkringar strävar bolaget efter att minska avgiftsförluster genom en effektiv indrivning.

Tilläggs pensionsförsäkring enligt APL

Även i fråga om tilläggs pensioner enligt APL har bolaget endast operativt ansvar och finansieringen av dem är ordnad via fördelningssystemet.

Grundförsäkring enligt FöPL

Elo ansvarar för grundförsäkringen enligt FöPL endast på operativt plan.

Rörelsen är på gemensamt ansvar och finska staten har i sista hand kostnadsansvar för pensionerna.

Tilläggs pensionsförsäkring enligt FöPL

Även i fråga om tilläggs pensioner enligt FöPL har bolaget endast operativt ansvar och finansieringen av dem är ordnad via fördelningssystemet.

Utjämningsrörelse på gemensamt ansvar

Pensionsanstalterna bär solidariskt ansvar för den icke-fonderade delen av pensionsutgiften. Den löpande andelen av utjämningspensionsutgiften varje år finansieras med utjämningsdelen som upp bärs i ArPL-avgiften samma år samt med utjämningsavsättningen. Som buffert för den årliga pensionsutgiften används utjämningsavsättningen som ingår i bolagets ansvarsskuld. Risken förknippad med finansieringen av pensioner som är på gemensamt ansvar bärs av de försäkrade och försäkringstagarna och finansieringen av dem orsakar således inte någon risk för enskilda pensionsanstalter. Bolaget har emellertid operativt ansvar för pensioner som är på gemensamt ansvar.

Övriga ekonomiska risker

Med likviditetsrisk avses en försvagning i bolagets likviditet och att de likvida medlen är otillräckliga för att täcka utgifterna. Hanteringen av likviditetsrisken grundar sig på prognoser om inkommande och utgående avgifter under

olika tidsspann samt på beaktandet av likviditetskravet i placeringsportföljens struktur. Hanteringen av likviditetsrisken underlättas av att de pensioner som betalas månatligen kan förutses till exakta belopp.

Modellrisken ansluter sig till de modeller som används i beslutsfattandet och som är mycket förenklade beskrivningar av verkligheten. Modellrisken hanteras bland annat genom att testa olika resultat med olika material och antaganden samt genom en systematisk utvärdering och validering av modellerna för att få en tillräckligt djup och bred förståelse för modellernas struktur och antaganden.

Bolagets effektivitet och rörelsekostnader är förknippade med en risk relaterad till hanteringen av bolagets rörelsekostnader. Hanteringen av rörelsekostnaderna ingår i ledningen av bolagets verksamhet och den följs upp både i projekt och i den dagliga affärsverksamheten.

Koncentrationsrisk kan uppkomma av en omfattande verksamhet med en enda motpart eller av placeringar i en enda bransch. Risken hanteras genom att begränsa koncentrationer, t.ex. genom att ställa upp mål för diversifieringen av placeringarna.

Operativa risker

Med operativa risker avses risk som orsakas av felaktiga verksamhetsåtgärder. I Elo indelas de operativa riskerna på basis av orsak i process-, personal- och datasystemrisker samt i risker som orsakas av externa faktorer. I anslutning till operativa risker behandlas också juridiska risker, anseenderisken och compliance-ärenden.

Det är inte möjligt eller ens ändamålsenligt att skydda sig för alla operativa risker. Målet är att skapa ett täckande och systematiskt riskhanteringssystem, med hjälp av vilket sannolikheten för operativa risker och inverkan av dem kan minskas och affärsverksamhetens kontinuitet kan säkerställas.

De väsentligaste operativa riskerna i Elo ansluter sig till datasystemen och personalens kompetens. Kritiska processer som kräver störningsfria datasystem och bred kompetens i arbetspensionsbolaget är t.ex. utbetalningen

av pensioner till rätt belopp och i rätt tid samt säkerställandet av placeringsverksamheten och solvensen. ICT-projektriskerna hanteras med projektadministrativa åtgärder, t.ex. genom en omsorgsfull projektplanering och testning. Identifiering av riskerna på förhand i de system som används utgör en del av riskkartläggningen. Avvikelse följs upp och åtgärdas omedelbart. Datasystemriskerna följs regelbundet upp i projekt- och dataadministrationens koordineringsgrupp, där Elos olika processer och enheter är representerade. Personalrisken hanteras bland annat med hjälp av koordinerad personalplanering inkl. ersättningsplanering, och genom att satsa på chefsarbete och kompetenskartläggning. Några betydande personal- eller processrisker realiserades inte under 2017.

Elo har lagstadgad skyldighet att bereda sig för olika förhållanden i syfte att säkerställa verksamhetens kontinuitet. Bolaget har en kontinuitetsplan för de olika funktionerna, i vilken det redogörs för förfaranden t.ex. i händelse av elavbrott eller IT-störningar. Störningar som gäller affärshuset har tryggats med en plan över reservlokaler. För de viktigaste informationssystemen har det upprättats återställningsplaner. Planerna tränas regelbundet. Elo deltar också i gemensamma handlingsövningar med andra aktörer inom branschen. Målet med beredningsplanen är att skapa förutsättningar att hantera specialförhållanden och en så behärskad och smidig återhämtning som möjligt. Genom kontinuitetshantering strävar man efter att trygga medborgarnas försörjning, dvs. pensionsutbetalningen och finansieringen i alla förhållanden.

Viktiga processer inom den operativa riskhanteringen är riskkartläggningar (identifiering och bedömning av risker på förhand) och uppföljningen av avvikelser (realiserade eller fall där risken varit nära att realiserats). I de riskkartläggningar som den oberoende riskövervakningen bidrar till två gånger om året identifierar affärsenheten de operativa riskerna inom sin verksamhet, bedömer deras effekter och fastställer tillräckliga kontroll- och hanteringsåtgärder, vilkas genomförande följs upp regelbundet. Registreringen och uppföljningen av incidenter (realiserad risk eller nära ögat-fall) är etablerad. Incidenterna följs upp regelbundet i

ledningsgrupperna, i koordineringsgruppen för projekt- och informationshantering samt i koordineringsgruppen för riskhantering. Analysen av incidenter rapporteras också regelbundet till styrelsen varje kvartal som en del av den operativa rapporteringen. Resultaten av riskkartläggningarna och uppföljningen av avvikelser utnyttjas i processernas och enheternas verksamhetsplanering samt i bolagets riskhanteringsplan.

Strategiska risker

Elos strategiska risker och nödvändiga åtgärder bedöms i samband med bolagets verksamhetsplanering (strategi- eller årsplanering) och i riskhanteringsplaneringen i anslutning till den. Identifieringen av de strategiska riskerna och planeringen av riskhanteringsåtgärder grundar sig på ledningens affärsledningserfarenhet. Elos största strategiska risker år 2017 anslöt sig till placeringsverksamheten och solvenshanteringen, konkurrensläget och partnersamarbetet. Risk- och solvensbedömningen som fastställts av styrelsen utgör en viktig del av bolagets strategi- och riskhanteringsprocess.

Utlagda funktioner

Elo ansvarar för riskerna förknippade med de tjänster som det köper av utomstående på samma sätt som för riskerna förknippade med de tjänster som bolaget själv producerar. Viktiga externa tjänsteproducenter var ICT-producenterna (bland annat Otso och Tieto) och de strategiska samarbetspartnerna i distributionsnätet (LokalTapiola och Fennia). I hanteringen av risker för tjänster som köps utifrån beaktas bland annat en klar och transparent beställar-leverantörmodell, klara överenskommelser om ansvar och tjänsteinnehåll samt säkerställande av tjänster. Vid utläggning på entreprenad iaktas de principer för utläggning av verksamheter som Elos styrelse har fastställt.

Styrelsens förslag till hur vinstmedlen ska disponeras

Styrelsens förslag till hur vinstmedlen ska disponeras

Styrelsen föreslår att räkenskapsperiodens överskott på 5 068,64 euro överförs till dispositionsfonden. Elo har inte något garantikapital.

Underskrifter av verksamhetsberättelsen och bokslutet den 31.12.2017

Esbo den 12 mars 2018

STYRELSEN

Eeva-Liisa Inkeroinen

Ann Selin

Antti Aho

Jari Karlson

Antti Kuljukka

Janne Makkula

Jorma Malinen

Marjo Matikainen-Kallström

Erkki Moisander

Olavi Nieminen

Susa Nikula

Niklas Sonkin

Satu Huber
verkställande direktör

Mikko Karpoja, SHV
Försäkringsmatematiker
enligt 18 kap. 8 § i
försäkringsbolagslagen.

Nyckeltalen

Nyckeltal som beskriver den ekonomiska utvecklingen

Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo inledde sin verksamhet den 1 januari 2014 då Pensions-Fennia fus-ionerades med LokalTapiola Pensionsbolag. På grund av detta har i Elos nyckeltal såsom jämförelsetal för åren 2012–2013 använts LokalTapiola Pensionsbolags siffror.

Begreppen i tabellerna över nyckeltalen motsvarar dem i resultat- och balansräkningen, såvida inte någon annan de-finition ges. Varje tal har separat avrundats till närmaste tal som är delbart med fem och således ger en summering av siffrorna inte nödvändigtvis det redovisade slutresultatet.

Sammandrag av nyckeltalen	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst, mn €	3 510,8	3 321,5	3 157,1	3 022,9	1 602,7
Utbetalda pensioner till pensionstagare, mn € ¹⁾	3 134,6	2 982,0	2 857,6	2 731,9	1 490,4
Utbetalda pensioner och övriga ersättningar ¹⁾	3 444,2	3 310,7	3 146,8	3 057,0	1 598,5
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde, mn € ⁶⁾	1 607,6	1 147,4	990,1	1 163,8	544,3
Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital, % ⁶⁾	7,4 %	5,6 %	5,0 %	6,2 %	5,4 %
Omsättning, mn €	5 174,8	4 116,3	4 041,2	4 067,0	2 066,5
Totala rörelsekostnader, mn €	134,6	129,9	126,3	128,3	68,5
Totala rörelsekostnader % av omsättningen	2,6 %	3,2 %	3,1 %	3,2 %	3,3 %
Rörelsekostnader som täcks med omkostnadsinkomsten % av ArPL-lönesumman och FöPL-arbetsinkomstsumman	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %	0,7 %
Totalresultat, mn €	608,5	333,8	29,9	362,5	70,2
Ansvarsskuld, mn €	18 628,4	18 527,4	17 849,7	17 078,6	9 236,2
Solvenskapital, mn € ²⁾	4 815,5	4 270,9	4 042,1	4 084,0	2 123,0
i förhållande till solvensgränsen	1,6	1,8	2,0	2,1	1,9
Pensionstillgångar, mn € ³⁾	23 443,9	21 825,3	20 772,1	19 869,4	10 558,2
% av ansvarsskulden ³⁾	125,9 %	124,3 %	124,1 %	125,8 %	125,1 %
Överföring till kundåterbäringar (%) av ArPL-lönesumman ⁴⁾	0,57 %	0,49 %	0,52 %	0,51 %	0,48 %
ArPL-lönesumma, mn €	12 717,0	11 943,7	11 258,1	11 025,9	6 054,2
FöPL-arbetsinkomstsumma, mn €	1 824,2	1 861,6	1 888,0	1 937,1	1 050,5
ArPL-försäkringar ⁵⁾	45 061	45 149	46 015	46 103	26 265
ArPL-försäkrade ⁶⁾	424 461	407 622	398 217	398 079	219 133
FöPL-försäkringar	83 978	84 578	85 054	87 350	51 953
Pensionstagare	227 212	219 725	216 769	217 443	125 266

¹⁾ Utbetalda pensioner och ersättningar till pensionstagare

²⁾ Utbetalda ersättningar i resultaträkningen utan kostnader för ersättningsfunktionen och verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan.

³⁾ Beräknat enligt gällande bestämmelser vid respektive tidpunkt (motsvarande princip gäller också övriga solvensnyckeltal)

⁴⁾ Ansvarsskuld + solvenskapital enligt 11 § 10 punkten i SHM:s förordning (614/2008). Fram till år 2016 ansvarsskuld + värderingsdifferenser.

⁵⁾ Uppges med två decimalers noggrannhet

⁶⁾ Försäkringar som tecknats av arbetsgivare med försäkringsavtal

⁶⁾ Jämförelseperioderna har ändrats att motsvara den nuvarande beräkningspraxisen

PLACERINGSALLOKERING

Placeringsallokering till verkligt värde

	Basallokering				Riskfördelning ⁸⁾					
	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾	% ¹⁰⁾
Ränteplasseringar sammanlagt	8 834,2	38,3	8 352,2	38,8	8 196,7	35,6	37,4	39,1	42,3	44,3
Lånefordringar ⁴⁾	553,7	2,4	469,1	2,2	553,7	2,4	2,2	2,9	3,0	2,9
Masskuldebrevslån	7 189,5	31,2	7 265,4	33,8	7 241,7	31,4	33,8	33,9	34,7	36,1
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar ^{4) 2)}	1 091,0	4,7	617,7	2,9	401,3	1,7	1,5	2,4	4,6	5,3
Aktieplaceringar sammanlagt	9 142,8	39,7	7 435,5	34,6	10 097,7	43,8	38,0	35,9	35,3	34,9
Noterade aktier ³⁾	7 208,1	31,3	5 831,6	27,1	8 163,0	35,4	30,5	29,5	30,0	30,0
Kapitalplaceringar ⁴⁾	1 584,0	6,9	1 289,8	6,0	1 584,0	6,9	6,0	5,0	3,9	4,1
Onoterade aktier ⁵⁾	350,8	1,5	314,2	1,5	350,8	1,5	1,5	1,4	1,4	0,8
Fastighetsplaceringar sammanlagt	2 811,8	12,2	2 855,9	13,3	2 811,8	12,2	13,3	13,7	13,7	13,2
Direkta fastighetsplaceringar	2 064,8	9,0	2 125,5	9,9	2 064,8	9,0	9,9	10,5	11,0	10,3
Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva investeringar	747,0	3,2	730,4	3,4	747,0	3,2	3,4	3,2	2,7	2,9
Övriga placeringar	2 263,9	9,8	2 863,7	13,3	2 264,4	9,8	14,7	14,7	10,2	8,4
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	2 198,3	9,5	2 862,7	13,3	2 198,3	9,5	13,3	13,3	10,3	8,4
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga placeringar ⁷⁾	65,6	0,3	1,1	0,0	66,0	0,3	1,4	1,4	-0,1	0,0
Placeringar sammanlagt	23 052,8	100,0	21 507,3	100,0	23 370,6	101,4	103,4	103,3	101,5	100,9
Derivatens inverkan ⁹⁾					-317,9	-1,4	-3,4	-3,3	-1,5	-0,9
Placeringar till verkligt värde sammanlagt	23 052,8	100,0	21 507,3	100,0	23 052,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Masskuldebrevsportföljens modifierade duration	3,7									

⁴⁾ Innehåller upplupna räntor²⁾ Innehåller kassa och bank samt köpeskillingsfordringar och -skulder³⁾ Innehåller även blandfonder, om de inte kan hänföras till någon annan post⁴⁾ Innehåller kapitalfonder och mezzaninefonder samt placeringar i infrastruktur⁵⁾ Innehåller även onoterade fastighetsplaceringsbolag⁶⁾ Innehåller alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi⁷⁾ Innehåller poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag⁸⁾ Riskfördelningen kan redovisas för jämförelseperioderna allteftersom uppgifter samlas in (inte retroaktivt).

Om siffrorna för jämförelseperioderna redovisas och perioderna inte är fullständigt jämförbara ska detta nämnas.

⁹⁾ Inklusive derivatens verkan på skillnaden mellan risk- och grundfördelningen. Påverkan av derivaten kan vara +/-.

Efter justering av skillnaden stämmer slutsumman av riskfördelningen överens med grundfördelningen.

¹⁰⁾ Den proportionella andelen beräknas genom att använda slutsumman av "Placeringar till verkligt värde sammanlagt" som divisor.

Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital

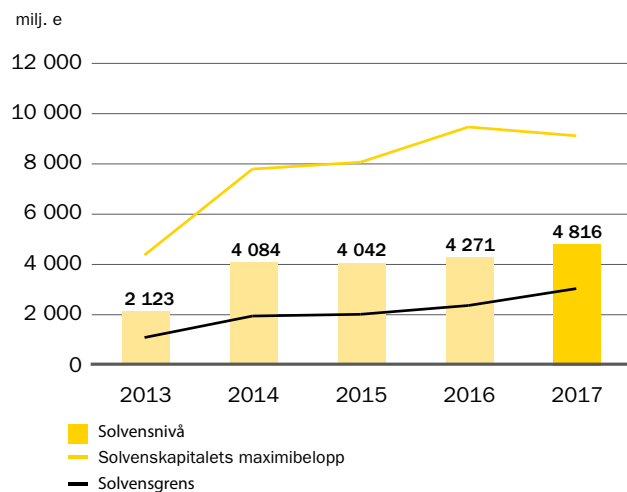
	Nettointäkter av placeringsverksamheten marknadsvärde ⁸⁾	Sysselsatt kapital ⁹⁾	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital	Avkastning i % på sysselsatt kapital
	31.12.2017 mn euro	31.12.2017 mn euro	%	31.12.2016 %	31.12.2015 %	31.12.2014 %	31.12.2013 %
Avkastning €/ % på sysselsatt kapital							
Ränteplaceringar sammanlagt	-162,9	8 927,0	-1,8	3,6	0,0	3,8	0,2
Lånefordringar ¹⁾	12,8	500,5	2,6	2,9	3,5	3,1	3,0
Masskuldebrevslån	-161,7	7 042,6	-2,3	4,1	-0,3	4,5	0,0
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar ^{1), 2)}	-14,1	1 384,0	-1,0	0,0	0,1	0,2	-0,1
Aktieplaceringar sammanlagt	982,3	7 646,0	12,8	9,3	13,0	9,8	14,1
Noterade aktier ³⁾	814,9	6 005,3	13,6	9,0	11,1	8,0	14,7
Kapitalplaceringar ⁴⁾	122,9	1 331,3	9,2	9,6	20,4	18,9	10,7
Onoterade aktier ⁵⁾	44,5	309,4	14,4	14,6	26,2	26,0	9,8
Fastighetsplaceringar sammanlagt	193,2	2 762,5	7,0	6,4	6,9	5,4	4,2
Direkta fastighetsplaceringar	150,5	2 023,2	7,4	6,5	5,3	4,7	3,8
Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva investeringar	42,7	739,3	5,8	6,3	13,1	8,6	5,4
Övriga placeringar	617,4	2 349,6	26,3	2,5	2,5	7,1	5,5
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	-68,0	2 669,9	-2,5	1,9	1,6	7,2	5,0
Råvaruplaceringar	2,5	-1,4	-	-	-	-	-
Övriga placeringar ⁷⁾	682,9	-318,9	-	-	-	-	-
Placeringar sammanlagt	1 630,0	21 685,1	7,5	5,6	5,1	6,3	5,5
Intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförs till placeringsslag	-22,5	21 685,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde	1 607,6	21 685,1	7,4	5,6	5,0	6,2	5,4

¹⁾ Innehåller upplupna räntor²⁾ Innehåller kassa och bank samt köpeskillingsfordringar och -skulder³⁾ Innehåller även blandfonder, om de inte kan hänföras till någon annan post⁴⁾ Innehåller kapitalfonder och mezzaninefonder samt placeringar i infrastruktur⁵⁾ Innehåller även onoterade fastighetsplaceringsbolag⁶⁾ Innehåller alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi⁷⁾ Innehåller poster som inte kan hänföras till andra placeringsslag⁸⁾ Förändring i marknadsvärdet vid början och slutet av rapportperioden – kassaflöden under perioden

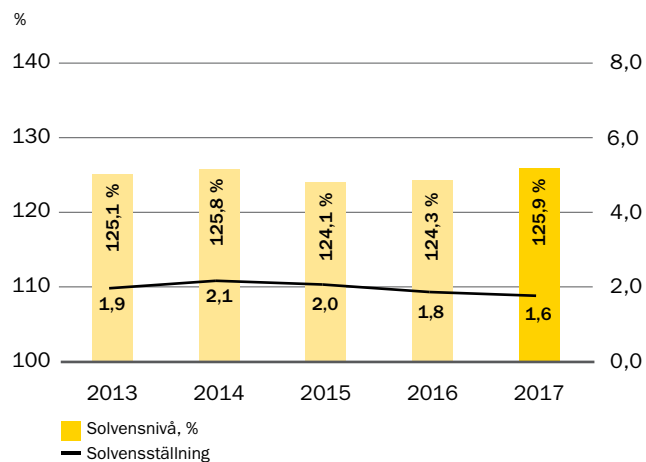
Med kassaflöde avses differensen mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader

⁹⁾ Sysselsatt kapital = Marknadsvärde vid början av rapportperioden + kassaflöden som tidsavvägts per dag eller månad

Solvenskapital och dess gränser

Solvensutveckling

Solvenskapital och dess gränser

	2017	2016	2015	2014	2013
Solvensgräns, mn €	3 040,2	2 367,6	2 016,6	1 949,2	1 093,6
Solvenskapitalets övre gräns, mn €	12 160,8	9 470,6	8 066,2	7 796,9	4 374,5
Solvenskapital, mn €	4 815,5	4 270,9	4 042,1	4 084,0	2 123,0
Solvensnivå, % ¹⁾	125,9 %	124,3 %	124,1 %	125,8 %	125,1 %
Solvensställning ²⁾	1,6	1,8	2,0	2,1	1,9

¹⁾ Pensionstillgångar i förhållande till ansvarsskuden enligt 11 § 10 punkten i SHM:s förordning (614/2008).

²⁾ Solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen.

Resultatanalys

mn euro	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatets uppkomst					
Försäkringsrörelsens resultat ¹⁾	-13,3	-47,7	-1,5	-11,3	-9,5
Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde	592,7	349,3	-4,8	342,0	62,7
+Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde ²⁾	1 607,6	1 147,4	990,1	1 163,8	544,3
- Avkastningskrav på ansvarsskulden	-1 014,9	-798,1	-994,8	-821,8	-481,6
Omkostnadsresultat ³⁾	23,3	29,1	36,2	31,8	17,0
Övrigt resultat	5,8	3,2			
Totalresultat	608,5	333,8	29,9	362,5	70,2
Disposition av resultatet					
Till förändring av solvensen	536,4	275,1	-28,4	306,2	40,9
Till förändring i utjämningsbeloppet som inräknas i solvenskapitalet	0,0	-48,2	-1,6	-12,3	-10,1
Till förändring av ofördelat tilläggsförsäkringsansvar	568,9	-52,3	-158,5	163,5	-46,3
Till förändring i värderingsdifferenser	-32,5	375,5	131,6	151,7	94,6
Till förändring av ackumulerade bokslutsdispositioner	0,1	0,0	0,1	0,3	0,0
Räkenskapsperiodens vinst	0,0	0,0	0,0	2,9	2,6
Till förändring av utjämningsbeloppet	0,0	0,5	0,2		
Till överföring för kundåterbäringar	72,1	58,3	58,2	56,4	29,3
Sammanlagt	608,5	333,8	29,9	362,5	70,2

¹⁾ Försäkringsrörelsens resultat rapporteras i en skild tabell

²⁾ Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde rapporteras i en skild tabell

³⁾ Omkostnadsrörelsens resultat rapporteras i en skild tabell

Försäkringsrörelsens resultat

mn euro	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst för rörelser på bolagets eget ansvar	564,7	410,1	423,0	424,8	209,6
Ränta på ansvarsskuld för rörelser på eget ansvar	431,5	419,3	405,2	387,4	213,0
Inkomst av försäkringsrörelsen	996,2	829,3	828,2	812,1	422,6
Utbetalda fonderade pensioner	540,2	516,4	490,4	453,0	242,0
Avgiftsförluster	18,8	18,4	15,8	17,2	11,0
Förändring i ansvarsskuld för rörelser på eget ansvar	450,4	392,0	323,5	353,3	179,2
Ersättningsutgift sammanlagt	1 009,5	926,8	829,7	823,4	432,2
överföring till avsättningar för ålderspension (s.k. dödlighetsgrundsavsättning)		49,8			
Försäkringsrörelsens resultat	-13,3	-47,7	-1,5	-11,3	-9,5

Omkostnadsrörelsens resultat

mn euro	2017	2016	2015	2014	2013
Försäkringsavgiftens omkostnadsdelar	116,2	118,2	118,9	117,7	64,6
Avgiftsandelar som används för täckande av rörelsekostnaderna till följd av ersättningsbesluten	5,1	5,6	5,7	5,4	3,0
Övriga intäkter	0,7	0,9	2,0	1,0	0,1
Omkostnadsrörelsens resultat sammanlagt	121,9	124,6	126,5	124,1	67,6
Rörelsekostnader enligt funktion ¹⁾	-98,7	-95,6	-90,3	-92,2	-50,3
Övriga kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
Rörelsekostnader sammanlagt	-98,7	-95,6	-90,3	-92,2	-50,6
Omkostnadsrörelsens resultat	23,3	29,1	36,2	31,8	17,0
Rörelsekostnader i procent av omkostnadsrörelsens resultat	80,9 %	76,7 %	71,4 %	74,3 %	74,9 %

¹⁾ Exkl. rörelsekostnader för placeringsverksamheten, de kostnader som täcks med delen för hanteringen av risken för arbetsförmåga och lagstadgade avgifter

Hanteringen av risken för arbetsförmåga

mn euro	2017	2016	2015	2014	2013
Premieinkomst; andel för hanteringen av risken för arbetsförmåga	3,6	3,4	3,2	3,1	1,7
Kostnader som täckts med delen för hantering av risken för arbetsförmåga och som upptagits i ersättningskostnaderna	2,1	2,6	5,5	4,8	2,1
Kostnader som täckts med delen för hantering av risken för arbetsförmåga och som upptagits i rörelsekostnaderna ²⁾	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0
Kostnader som täckts med delen för hantering av risken för arbetsförmåga/delen för hantering av risken för arbetsförmåga, %	58,4 %	76,7 %	174,4 %	154,0 %	123,7 %

²⁾ Sedan år 2016 ingår inte personalkostnader i anslutning till hanteringen av risken för arbetsförmåga bland bolagets egna anställda

Guide för läsande av nyckeltalen

Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo inledde sin verksamhet den 1 januari 2014, då Pensions-Fennia fusionerades med LokalTapiola Pensionsbolag. På grund av detta har LokalTapiola Pensionsbolags siffror för år 2013 använts som jämförelsetal.

Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar ingår i försäkringsavgiften och fungerar som en buffert för en del av aktieplaceringarna. Denna del av ansvarsskulden förändras beroende på det genomsnittliga utfallet av aktieavkastningarna inom pensionssystemet.

Antalet försäkringar, försäkrade och pensionstagare anges enligt bokslutstidpunkten. I fråga om ArPL-försäkrade, vars uppgifter anmäls till arbetspensionsförsäkringsbolaget varje månad, räknas antalet som har haft inkomster under den senaste månaden, dock så att var och en räknas endast en gång. Inom familjepensionen räknas antalet pensionstagare alltid som en enda oberoende av antalet förmånstagare.

Avkastningskravet på ansvarsskulden fastställs på basis av den diskonteringsränta (3 %) som används vid beräkningen av ansvarsskulden, avsättningskoefficienten för pensionsansvaren, beräkningsräntekravet och pensionsanstaltens genomsnittliga aktieavkastning. Det aktieavkastningsbundna pensionsansvaret steg från ingången av 2017 från 10 procent till 15 procent.

Fördelat tilläggsförsäkringsansvar utgörs av de medel som överförts för att användas för kundåterbäringar till försäkringstagarna.

Försäkringsrörelsens resultat räknas för de pensioner som är på bolagets ansvar genom att från avgiftens riskandel dra av den pensionsutgift som är på bolagets eget ansvar. Försäkringsrörelsens resultat överförs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret.

Hantering av risken för arbetsoförmåga är verksamhet som arbetspensionsbolaget tillhandahåller för sina kundföretag i syfte att stöda de anställdas orkande och förlänga yrkesbanorna. Tjänsterna består t.ex. av olika former av konsultering, utbildning och verktyg. Pensionsanstalten ska redovisa kostnadsbeloppet för verksamhet för upprätthållande av arbetsförmågan som upptagits i ersättningskostnaderna för räkenskapsperioden och storleken på den andel för hantering av risken för arbetsoförmåga som ingår i premieinkomsten för räkenskapsperioden samt förhållandet mellan dessa poster. Dessutom ska pensionsanstalten redovisa de kostnader för hanteringen av risken för arbetsoförmåga som täckts med omkostnadsandelen och som upptagits som rörelsekostnader.

Kundåterbäringen nedsätter ArPL-försäkringsavgiften för arbetsgivare med försäkringsavtal.

Lagstadgade avgifter utgörs av kostnadsandelen för Pensionsskyddscentralens verksamhet, justitieförvaltningsavgiften för besvärnämnden för arbetspensionsärenden och tillsynsavgiften till Finansinspektionen.

Nettoavkastningen av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital (till verkligt värde) uträknas för de enskilda placeringslagen och för placeringarnas sammanlagda belopp med beaktande av kassaflöden som tidsavvägts enligt dag eller månad. Periodens avkastning räknas med tillämpande av en anpassad Dietz-formel (tids- och penningavvägd formel) på så sätt, att det sysselsatta kapitalet beräknas genom att man till marknadsvärdet i periodens början lägger periodens kassaflöden avvägda med den proportionella andel av hela perioden som kvarstår från transaktionsdagen eller från mitten av transaktionsmånaden till periodens slut. Vid beräkningen av sysselsatt kapital beaktas kassa och banktillgodohavanden samt köpeskillingsfordringar och -skulder.

Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar utgör en del av bolagets solvenskapital och med hjälp av den bereder man sig för fluktuationer i placeringarnas värde via resultatet och för försäkringsrisker. I och med den ändring av lagen om pension för arbetstagare som trädde i kraft 2017 sammanslogs utjämningsbeloppet med det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret. En del av

totalresultatet överförs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret.

Omkostnadsrörelsens resultat =

- + Försäkringsavgiftens omkostnadsdelar
- + Avgiftsdelar som kan användas för att täcka rörelsekostnaderna av ersättningsbesluten
- + Övriga intäkter
- Rörelsekostnader enligt funktion exkl. kostnader för skötseln av placeringsverksamheten, kostnader för hanteringen av risken för arbetsoförmåga som upptagits i ersättningskostnaderna och lagstadgade avgifter
- Övriga kostnader

Omkostnadsrörelsens resultat utbetalas i sin helhet till kunderna det år som följer på bokslutet.

Kostnader som orsakats av hanteringen av risken för arbetsoförmåga och som täckts med omkostnadsandelen syns separat i specifikationen av hanteringen av risken för arbetsoförmåga. Kostnaderna för placeringsverksamheten täcks med placeringsintäkterna medan kostnaderna för hanteringen av risken för arbetsoförmåga som upptagits i ersättningskostnaderna täcks med avgiftens invalidpensionsdel.

Omsättning = premieinkomsten före kreditförluster och återförsäkrarens andel + nettointäkter av placeringsverksamheten i bokföringen + övriga intäkter

Pensionstillgångarna utgörs av solvenskapitalet och ansvarsskulden.

Placeringsallokering till verkligt värde-rapporten

Basallokering innebär det sammanlagda marknadsvärdet av kontanta placeringar och derivat.

Riskallokering avser det sammanräknade värdet av de kontanta placeringarnas och derivatens deltakorrigerade underliggande tillgångar (futures och terminers underliggande tillgångar samt optioners underliggande tillgångar multiplicerat med optionens delta, dvs. derivatens riskpåverkan). I riskallokeringen redovisas derivatens inverkan på skillnaden mellan risk- och basallokeringen på en egen rad. Efter justering av skillnaden överensstämmer slutsumman av riskallokeringen med basallokeringen.

Resultatanalysen visar hur resultatet bildas och disponeras. Resultatet uppkommer av försäkringsrörelsens resultat, omkostnadsrörelsens resultat, resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde samt annat resultat. Resultatet används för förändring av solvens och för överföring till kundåterbäringar. Förändring av solvens utgörs av ofördelat tilläggsförsäkringsansvar, förändring av värderingsdifferenser och ackumulerade bokslutsdispositioner samt av överföring för räkenskapsperiodens vinst.

Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde uträknas genom att dra av avkastningskravet på placeringsverksamheten från nettoavkastningen till verkligt värde. Nettoavkastningen på placeringsverksamheten fås genom att räkna samman nettointäkterna av placeringsverksamheten i resultaträkningen och förändringen i värderingsdifferenserna.

Solvenskapitalkravet grundar sig på en riskteoretisk bedömning. Den grundläggande storheten vid solvensanalysen är den s.k. solvensgränsen. Ju mera riskbenägen bolagets placeringsallokering är, desto högre är bolagets solvensgräns och ju större solvenskapital förutsätter den. Solvensgränsen är också beroende av försäkringsrisken. Bestämmelserna om beräkningen av solvensgränsen och diversifiering av placeringar reviderades den 1 januari 2017. I och med revideringen beaktas alla väsentliga risker och försäkringsrisker noggrannare än tidigare i beräkningen av solvensgränsen. Dessutom ska solvensgränsen uppges i euro (tidigare i procent). Samtidigt frångicks de särskilda täckningsbestämmelserna. Solvensen mäts genom att ställa pensionstillgångarna i relation till ansvarsskulden, dvs. solvensnivån, och solvenskapitalet i relation till solvensgränsen, dvs. solvensställningen. Solvenskapitalets minimibelopp är en tredjedel av solvensgränsen. Solvenskapitalet kan högst utgöra det tredubbla beloppet av solvensgränsen, dock högst 40 procent av pensionsansvaret med avdrag för det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen

om pension för företagare inte ska beaktas i premieansvaret. Om solvenskapitalet under det andra året överstiger sitt maximibelopp, ska bolaget göra en extra överföring till kundåterbäringar.

Totala rörelsekostnader utgörs av rörelsekostnader enligt funktion, vilka inkluderar kostnader för skötseln av placeringsverksamheten, kostnader för hanteringen av risken för arbetsoförmåga, vilka upptagits i ersättningskostnaderna samt lagstadgade avgifter och övriga kostnader.

Totalresultatet utgörs av försäkringsrörelsens resultat, omkostnadsrörelsens resultat, annat resultat och resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde.

Utbetalda ersättningar =

- + Utbetalda pensioner till pensionstagare
- + utbetalda/erhållna ersättningar för kostnadsfördelningen
- + Andel av arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringsavgift och av fördelningen av kostnaderna för de pensionsandelar som intjänats på basis av oavlönade perioder
- + Kostnader för ersättningsfunktionen
- + Kostnader för hanteringen av risken för arbetsoförmåga

Värderingsdifferenser uppkommer genom skillnaden mellan placeringarnas verkliga värde och det redovisade värdet.

Övrigt resultat innehåller bl.a. övriga intäkter och kostnader, ränteposter som orsakas av en ojämn fördelning av försäkringsavgifter,

betalningar till kostnadsfördelningen samt Pensionsskyddscentralens kostnadsandelar, avskrivna räntor som ingår i FöPL-avgifter och övergångsavgifter samt intäkter av lagstadgade avgifter.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo (fo-nummer O201103-7) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017. Bokslutet omfattar koncernens samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets ekonomiska ställning samt om resultatet av deras verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Våra uttalanden i denna rapport är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som överlämnats till revisionsutskott.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisions sed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisions sed beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet*.

Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Andra tjänster än revisionstjänster som tillhandahållits moderbolaget och koncernföretagen är enligt vår bästa kunskap och övertygelse i enlighet med bestämmelserna för dylika tjänster i Finland och vi har inte tillhandahållit förbjudna tjänster som avses i EU förordningens 537/2014 artikel 5.1.

De andra tjänster än revisionstjänster som vi tillhandahållit framgår ur not "Arvodet till revisor" till koncernbokslutet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

De mest betydande uppskattade riskerna för väsentliga felaktigheter

Vi har nedan beskrivit vad vi uppskattar vara de mest betydande riskerna för väsentliga felaktigheter, inklusive risken för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter samt ett sammandrag av hur vi har agerat till följd av dessa risker.

Vi har fullföljt våra skyldigheter som beskrivs i avsnittet *Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet*, inklusive våra skyldigheter gällande dessa särskilt betydelsefulla områden. Följaktligen inkluderade vår revision utförandet av åtgärder planerade att ge svar till vår bedömning av risken för betydande fel i bokslutet. Resultatet av våra revisionsåtgärder, som även hänförde sig till områdena nedan, utgör basen för vårt revisionsuttalande gällande det medföljande bokslutet.

Vid vår revision har vi beaktat risken att ledningen förbigår kontroller. Detta har omfattat en bedömning av om det finns indikationer på ledningens medvetna förhållande till dessa, vilket kan medföra en väsentlig risk för felaktigheter till följd av oegentligheter.

Bokslutet innehåller inte de mest betydande riskerna för väsentliga felaktigheter som avses i EU förordningens 537/2014 artikel 10 punkt 2c.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av moderbolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man

avser att likvidera bolaget eller koncernen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisions sed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för

att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av moderbolagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderbolagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för

revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderbolag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat under revisionen.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Uppgifter om revisionsuppdraget

Vi har fungerat som av bolagstämman vald revisor från och med 23.4.2014 oavbrutet i fyra år.

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Den övriga informationen omfattar verksamhetsberättelsen.

Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den ovan specificerade övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan den övriga informationen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om den i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete på den övriga informationen, drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i verksamhetsberättelsen, bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors 19.3.2018

Ernst & Young Ab
revisionssamfund

Ulla Nykky
CGR

Bolagsstyrningsrapport

Innehåll

1. Avvikelse från rekommendationerna i Finsk kod för bolagsstyrning
2. Bolagsstämman
3. Förvaltningsrådet
  - 3.1. Valutskottet
4. Styrelsen
  - 4.1. Revisionsutskottet
  - 4.2. Utnämnings- och ersättningsutskottet
5. Verkställande direktör
6. Övrig ledning
7. Intern kontroll och riskhantering
8. Beskrivning av den interna kontrollen och riskhanteringssystemens huvuddrag i anslutning till den ekonomiska rapporteringsprocessen
9. Revisor

Elos bolagsstyrningsrapport för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2017 grundar sig på Finsk kod för bolagsstyrning 2015 och publiceras skilt från verksamhetsberättelsen. Elo iakttar koden för bolagsstyrning till de delar som den är tillämplig på arbetspensionsbolaget. För avvikelserna från rekommendationerna i koden för bolagsstyrning redogörs i början av rapporten. Finsk kod för bolagsstyrning kan läsas på Värdepappersmarknadsförningens webbplats www.cgfinland.fi.

1. Avvikelse från rekommendationerna i Finsk kod för bolagsstyrning

Rekommendation 5 – val av styrelse: Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag väljs styrelsen av förvaltningsrådet genom iakttagande av det valförfarande som anges i lagen och bolagsordningen.

Rekommendation 6 – styrelsens mandatperiod: Mandatperioden för ledamöterna i Elos styrelse är enligt bolagsordningen tre år.

Rekommendationerna 10, 16, 17 och 18 – styrelseledamöternas och utskottsmedlemmarnas oberoende: Antalet oberoende ledamöter i styrelsen och dess utskott samt bedömningen av deras oberoende grundar sig på lagstiftningen (lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag). Styrelsens sammansättning och ledamöternas behörighetsvillkor regleras i lag. Elos styrelse kan bestå av personer som hör till den verkställande ledningen eller förvaltningen i Elos mest betydande kundföretag. Detta beror på Elos ömsesidiga bolagsform. Verkställande direktören kan inte höra till styrelsen.

Rekommendation 22 – beslutsfattande om ersättning: Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag beslutar förvaltningsrådet om ersättningen till styrelseledamöterna.

Rekommendation 28 – transaktioner med närstående: Elo följer bestämmelserna om transaktioner med personer som hör till bolagets närmaste krets enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Utifrån Elos insiderregler ska betydande transaktioner där den ena parten är en aktör, i vilken en person som tillhör Elos ledning har bestämmande inflytande eller bestämmanderätt eller en ledande post, överförs till styrelsen för beslutsfattande.

2. Bolagsstämman

I Elo utövas högsta beslutanderätt av delägarna på bolagsstämman. På bolagsstämman innehas rösträtten av försäkringstagarna. Rösträtt har också den representant som valts av de försäkrade som omfattas av varje enskild grundförsäkring enligt lagen om pension för arbetstagare i bolaget.

Bolagsstämman fattar beslut om antalet förvaltningsrådsledamöter och revisorer, väljer ledamöter till förvaltningsrådet och revisorer samt fattar beslut om fastställandet av bokslutet och disponeringen av den vinst som balansräkningen utvisar. Bolagsstämman fattar beslut om beviljande av ansvarsfrihet till ledamöterna i styrelsen och förvaltningsrådet samt till verkställande direktören. Därtill beslutar bolagsstämman om arvoden till förvaltningsrådsledamöter

och revisorer samt om andra ärenden som anges i möteskallelsen.

Elos ordinarie bolagsstämma hölls den 24 april 2017.

3. Förvaltningsrådet

Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska ett arbetspensionsförsäkringsbolag ha ett förvaltningsråd.

Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka bolagsförvaltningen som handhas av styrelsen och verkställande direktören. Förvaltningsrådet beslutar om antalet ledamöter i styrelsen och väljer styrelseledamöter och suppleanter samt medlemmarna i valutskottet. Förvaltningsrådet beslutar också om styrelsens och valutskottets arvoden. Förvaltningsrådet kan inte ges andra uppgifter än de som nämns i lagen. För förvaltningsrådets sammansättning, uppgifter och mötespraxis redogörs i förvaltningsrådets arbetsordning.

Förvaltningsrådet valde 43 ledamöter till förvaltningsrådet den 24 april 2017. Ledamöterna väljs för tre år. En tredjedel av ledamöterna står i tur att avgå varje år. Hälften av ledamöterna i förvaltningsrådet väljs bland kandidater som utses av arbetsgivarcentralorganisationerna och löntagarcentralorganisationerna. Antalet valda ledamöter bland de personer som föreslagits av arbetsgivarna respektive löntagarna ska vara lika många.

Förvaltningsrådet väljer varje år bland sig en ordförande och vice ordförande, av vilka den ena väljs på förslag av de ledamöter som representerar de försäkrade.

Elos förvaltningsråd sammanträdde två gånger år 2017, den 21 mars och den 21 november. Ledamöterna i förvaltningsrådet deltog i genomsnitt till 83 procent i sammanträdena. För ledamöternas deltagande i förvaltningsrådets och valutskottets sammanträden samt för utbetalade arvoden redogörs i Elos ersättningsförklaring på www.elo.fi – Om Elo – Administration och ledning (på finska).

Till Elos närmaste krets hör förvaltningsrådsledamöterna och deras äkta hälfter, omyndiga som de är intressebevakare för samt företag som de har bestämmande inflytande i. Transaktioner med personer som hör till bolagets närmaste krets behandlas i enlighet med bolagets insiderregler. Beslut om betydande transaktioner med Elos ledning och ledningens närmaste krets fattas alltid av Elos styrelse. Eventuella transaktioner med den närmaste kretsen rapporteras på Elos webbplats.

Elos förvaltningsråd fr.o.m. 24.4.2017

Ordförande

Klaus Saarikallio, f. 1955, styrelseordförande, Normek Oy, står i tur att avgå 2019

Vice ordförande

Håkan Nystrand,

f. 1955, ordförande, METO – Skogsbranschens Experter rf, står i tur att avgå 2019

Ilkka Brotherus,

f. 1951, verkställande direktör, Sinituote Oy, står i tur att avgå 2018

Ledamöter

Vesa Aallosvirta,

f. 1961, organisationschef, Industriförbundet rf, står i tur att avgå 2020

Antti Hakala,

f. 1967, direktör, Fackförbundet Pro rf, står i tur att avgå 2018

Maria Hanho,

f. 1982, verkställande direktör, Vaissi Oy, står i tur att avgå 2020

Johanna Heikkilä,

f. 1962, HR-direktör, Apetit Oyj, står i tur att avgå 2020

Maija Hjelt,

f. 1970, ekonomidirektör, Veikkaus Oy, står i tur att avgå 2018

Sauli Huikuri,

f. 1958, verkställande direktör, Joutsen Media Oy, står i tur att avgå 2018

Tero Jussila,

f. 1958, ekonomidirektör, Maintpartner Group Oy, står i tur att avgå 2020

Esko Jääskeläinen,

f. 1956, verkställande direktör, Suur-Seudun Osuuskauppa, står i tur att avgå 2019

Pekka Kampman,

f. 1962, byggchef, Y-stiftelsen, står i tur att avgå 2020

Olavi Kaukonen,

f. 1956, verkställande direktör, A-klinikka-säätiö, står i tur att avgå 2020

Jaakko Kiiski,

f. 1956, verksamhetsledare, Privatsektorns Chefer och Specialister YTY rf, står i tur att avgå 2019

Kalle Kujanpää,

f. 1969, ekonomidirektör, Finn-Power Oy, står i tur att avgå 2018

Veli-Matti Kunttonen,

f. 1965, ordförande, Finlands Livsmedelsarbetareförbund SEL rf, står i tur att avgå 2018

Heikki Kyntäjä,

f. 1952, ekonomidirektör, Atria Abp, står i tur att avgå 2020

Ville Laine,

f. 1970, verkställande direktör, Lojer Oy, står i tur att avgå 2019

Mikko Leppälä,

f. 1963, står i tur att avgå 2020

Pekka Metsi,

f. 1961, verkställande direktör, Granlund Oy, står i tur att avgå 2019

Harri Miettinen,

f. 1962, verkställande direktör, Kymen Seudun Osuuskauppa, står i tur att avgå 2019

Timo Mäki-Ullakko,

f. 1963, verkställande direktör, Pirkanmaan Osuuskauppa, står i tur att avgå 2018

Mikael Pentikäinen,

f. 1964, verkställande direktör, Företagarna i Finland, står i tur att avgå 2020

Terhi Penttilä,

f. 1972, verkställande direktör, Länsilinjat Oy, står i tur att avgå 2020

Heikki Pesu,

f. 1967, verkställande direktör, Are Oy, står i tur att avgå 2019

Marko Piirainen,

f. 1975, ordförande, Bil- och Transportbranschens Arbetareförbund AKT rf, står i tur att avgå 2020

Katariina Poskiparta,

f. 1961, verkställande direktör, Studenternas hälsövårdsstiftelse, står i tur att avgå 2019

Kyösti Pöyry,

f. 1952, verkställande direktör, Paperinkehävy Oy, står i tur att avgå 2018

Merja Rinne,

f. 1963, organisationschef, TEAM Industrierbranschernas fackförbund rf, står i tur att avgå 2019

Ansu Saarela,

f. 1978, ekonomidirektör, Bauhaus & Co Ky, står i tur att avgå 2019

Hannu Saarikangas,

f. 1952, direktör, Ingenjörsförbundet, står i tur att avgå 2018

Antti Sahi,

f. 1956, verksamhetsledare, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, står i tur att avgå 2019

Paula Salastie,

f. 1978, koncernchef, Teknos Group Oy, står i tur att avgå 2019

Kimmo Simberg,

f. 1959, verkställande direktör, Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa, står i tur att avgå 2020

Jukka Tikka,

f. 1953, styrelsens ordförande, Länsi-Savo Oy, står i tur att avgå 2018

Mika Varjonen,

f. 1974, verksamhetsledare, Tradenomförbundet TRAL rf, står i tur att avgå 2020

Pentti Virtanen,

f. 1964, verkställande direktör, FSP Finnish Steel Painting Oy, står i tur att avgå 2018

Tapio Volanen,

f. 1961, verkställande direktör, CGI Suomi Oy, står i tur att avgå 2019

Olli Vormisto,

f. 1967, verkställande direktör, Osuuskauppa Hämeenmaa, står i tur att avgå 2020

Janne Ylinen,

f. 1975, verkställande direktör Kokkolan Halpa-Halli Oy, står i tur att avgå 2019

Jaana Ylitalo

f. 1969, intressebevakningsdirektör, Servicefacket PAM rf, står i tur att avgå 2018

Satu Yrjänen,

f. 1967, verkställande direktör, Kantar TNS Oy, står i tur att avgå 2018

3.1. Valutskottet

Elo har ett av förvaltningsrådet valt valutskott som har i uppgift att bereda förslag till val av ledamöter i förvaltningsrådet och styrelsen och till deras arvoden.

I valutskottet väljs antingen ordföranden eller vice ordföranden på förslag av de förvaltningsrådsledamöter som representerar de försäkrade.

Till valutskottet, som består av sex medlemmar, hörde år 2017 på förslag av försäkringstagarna från Elos förvaltningsråd Ilkka Brotherus, Klaus Saarikallio och Jouko Vehmas (fram till 6.2.2017) och Harri Miettinen (fr.o.m. 21.11.2017). Som medlemmar i valutskottet på förslag av de försäkrade hörde från Elos förvaltningsråd Håkan Nystrand, Mika Varjonen och Jaana Ylitalo. Klaus Saarikallio var ordförande för förvaltningsrådet och Håkan Nystrand vice ordförande.

Valutskottets sammanträdde två gånger år 2017, den 7 februari och den 3 oktober. Medlemmarna i valutskottet deltog i genomsnitt till 92 procent i sammanträdena.

4. Styrelsen

Elos styrelse har i uppgift att ombesörja att bolagets administration och verksamhet är ändamålsenligt organiserade och att se till att tillsynen över bokföring och medelsförvaltning är organiserad på behörigt sätt. Enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ska styrelsen tillsammans med verkställande direktören leda bolaget med yrkesskicklighet, enligt sunda och försiktiga affärsprinciper samt enligt principerna för en tillförlitlig förvaltning.

De uppgifter som ankommer på Elos styrelse uppräknas i styrelsens arbetsordning och i bolagsordningen. Elos styrelse bland annat

- utnämner och avskedar verkställande direktören, vice verkställande direktören, medlemmarna i bolagets ledningsgrupp, medlemmarna i ledningsgruppen för placeringsverksamheten, den interna revisionen samt bolagets medicinska direktör och beslutar om deras anställningsvillkor och arvoden
- beslutar om riktlinjerna för bolagets organisation
- godkänner bolagets strategi och budget samt övervakar genomförandet av dem
- godkänner bolagets personalstrategi och ersättningspolicy samt principerna för personalens resultatbonussystem samt bedömer och övervakar utfallet av dem
- godkänner placeringsplanen och övervakar genomförandet av den
- godkänner riskhanteringspolicy och -planen och övervakar genomförandet av dem
- godkänner den interna revisionens revisionsplan varje år

- bedömer bolagets interna kontroll varje år
- godkänner bokslutet
- beslutar om sammankallande av bolagsstämma
- fastställer de skriftliga handlingsprinciper som förutsätts i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

Elos styrelse består av representanter för arbetsmarknadsparterna, kunderna och intressegrupperna. Styrelsen bestod år 2017 av tolv ordinarie ledamöter och fyra suppleanter. Förvaltningsrådet väljer styrelseledamöterna och suppleanterna för en mandatperiod på tre kalenderår. Av styrelseledamöterna har hälften föreslagits av arbetsgivarcentralorganisationerna och löntagarcentralorganisationerna. Antalet valda ledamöter bland de personer som föreslagits av arbetsgivarna respektive löntagarna ska vara lika många.

I valet av styrelseledamöter beaktas utöver gällande normer även styrelsens mångfald. Genom styrelsemångfald eftersträvas möjligheten till ett effektivt styrelsearbete och att stöda uppnåendet av Elos strategiska mål. Då styrelsen som helhet och varje ledamot med hjälp av sin kompetens, erfarenhet och utmärkande egenskaper kan utmana och stöda den verkställande ledningen proaktivt, förverkligas styrelsens mångfald i eftersträvad form.

Viktiga mångfaldsfaktorer för Elo är att ledamöterna har erfarenhet och personliga egenskaper som kompletterar varandra och att såväl den geografiska fördelningen som ålders- och könsfördelningen är jämlik.

Ett av målen med Elos mångfaldspolitik är att upprätthålla en balanserad fördelning mellan män och kvinnor i Elos styrelse. För

att uppnå målet strävar valutskottet efter att i val- och bedömnings-processerna hitta nya ledamöter av bägge könen. Måluppfyllelsen bedöms och följs upp på valutskottets möten. Utifrån valutskottets förslag år 2017 uppgår minoritetskönets andel, dvs. andelen kvinnor i styrelsens sammansättning år 2018, till 37,5 procent.

Styrelsen väljer ordförande och vice ordförande bland sig för ett kalenderår åt gången, och av dem väljs den ena på förslag av de försäkrades representanter. Styrelsens ordförande och bägge vice ordförande bildar tillsammans styrelsens presidium.

Styrelsen biträds i sitt arbete av revisionsutskottet samt av utnämnings- och ersättningsutskottet.

Elos styrelse sammanträdde tolv gånger år 2017. Styrelseledamöterna deltog i genomsnitt till 86 procent i sammanträdena. För ledamöternas deltagande i styrelsens och utskottens sammanträden samt för utbetalade arvoden redogörs i Elos ersättningsförklaring på www.elo.fi – Om Elo – Administration och ledning (på finska).

Till Elos närmaste krets hör styrelseledamöter och deras äkta hälfter, omyndiga som de är intressebevakare för samt företag som de har bestämmande inflytande i. Transaktioner med personer som hör till bolagets närmaste krets behandlas i enlighet med bolagets insiderregler. Beslut om betydande transaktioner med Elos ledning och ledningens närmaste krets fattas alltid av Elos styrelse. Eventuella transaktioner med den närmaste kretsen rapporteras på Elos webbplats.

Elos styrelse år 2017

Ordförande

Eeva-Liisa Inkeroinen,

f. 1963, juris kand., vice verkställande direktör, Teknologiindustrin rf

Vice ordförande

Antti Aho,

f. 1969, ekon. mag., Läkarcentralen Aava Ab, Aava Terveyspalvelut Oy

Ann Selin,

f. 1960, eMBA, ordförande, Servicefacket PAM rf

Ordinarie ledamöter

Jari Karlson,

f. 1961, ekon. mag., ekonomi- och förvaltningsdirektör, Orion Abp

Antti Kuljukka,

f. 1961, pol. mag. eMBA, koncernchef, Fenniakoncernen

Outi Lähteenmäki,

fram till 21.11.2017

Janne Makkula,

f. 1977, juris kandidat, vicehäradshövding, arbetsmarknadsdirektör, Företagarna i Finland rf

Jorma Malinen,

f. 1959, automationsplanerare, ordförande, Fackförbundet Pro rf

Marjo Matikainen-Kallström,

f. 1965, diplomingenjör, eMBA, ordförande, Teknikens Akademikerförbund TEK rf

Erkki Moisander,

f. 1953, ekonom, chefdirektör, LokalTapiola-gruppen

Olavi Nieminen,

f. 1952, optiker, utbildad i hållbar tillväxt, styrelseordförande, Piiluset by Finnsusp Oy

Susa Nikula,

f. 1970, pedagog. mag., HR-direktör, Centralaget för Handelslagen i Finland SOK

Niklas Sonkin,

f. 1967, DI, COO och Deputy CEO, Accountor Holding Oy (fr.o.m. 22.11.2017)

Suppleanter

Jouko Liimatainen,

f. 1954, ekon. mag. och fil. stud., vice verkställande direktör, Scandic Hotels Oy

Sinikka Näätäsaari,

f. 1961, mag. i samhällsvetenskaper, direktör, FFC rf

Penna Urrila,

f. 1976, pol. magister, ledande ekonomist, Finlands Näringsliv EK

Daniela Yrjö-Koskinen,

f. 1971, ekon. mag., verkställande direktör, Novita Oy

4.1. Revisionsutskottet

Revisionsutskottet har i uppgift att följa upp att bolagets ekonomiska rapportering, interna kontroll och riskhantering är tillräcklig och ändamålsenlig och att följa den interna revisionens verksamhet. Utskottet följer också revisionen och bedömer revisionernas oberoende samt bereder förslag till valet av revisorer.

Styrelsen väljer medlemmarna i utskottet bland sig för ett år åt gången och fastställer arbetsordningen. Av medlemmarna i utskottet ska en representera löntagarcentralorganisationerna, en ska representera arbetsgivarcentralorganisationerna och en vara en annan styrelsemedlem.

År 2017 hörde Jari Karlson (ordförande), Marjo Matikainen-Kallström och Outi Lähteenmäki (fram till 21.11.2017) till Elos revisionsutskott. Niklas Sonkin

valdes till medlem i revisionsutskottet den 18 december 2017. Revisionsutskottet sammanträdde fem gånger och medlemmarna var närvarande på mötena till 100 procent.

4.2. Utvärderings- och ersättningsutskottet

Utvärderings- och ersättningsutskottet har i uppgift att biträda styrelsen genom att bereda och utveckla ärenden som ansluter sig till bolagets löne- och ersättningssystem samt till utvärderings- och ersättningsärenden för högsta ledningen.

Presidiet för Elos styrelse bildar utvärderings- och ersättningsutskottet. Till utvärderings- och ersättningsutskottet år 2017 hörde Eeva-Liisa Inkeroinen (ordförande), Ann Selin och Antti Aho. Utvärderings- och ersättningsutskottet sammanträdde tio gånger och medlemmarna var närvarande på mötena till 87 procent.

5. Verkställande direktör

Elos verkställande direktör är ekon. mag. Satu Huber (f. 1958). Hon inledde sitt arbete som verkställande direktör den 1 juni 2015.

Verkställande direktören leder bolagets löpande administration i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Bolagets verkställande direktör utses av styrelsen.

Verkställande direktören leder bolaget med yrkesskicklighet, enligt sunda och försiktiga affärsprinciper samt enligt principerna för en tillförlitlig förvaltning. Verkställande direktören ansvarar för att bolagets bokföring är lagenlig och att medelsförvaltningen är ordnad på ett betryggande sätt.

6. Övrig ledning

Ledningsgruppen, som består av de direktörer som styrelsen utser, stöder verkställande direktören i bolagets operativa verksamhet och i planeringen av verksamheten. Ledningsgruppen deltar bland annat i beredningen av ärenden som ansluter sig till bolagets strategi, budgetering och organisation för styrelsen.

Ledningsgruppens sammansättning och ansvarsområden

Mika Ahonen,

f. 1967, juris kand., direktör, juridiska ärenden, kommunikation och påverkan, compliance

Matti Carpén,

f. 1960, DI, diplomingenjör, direktör, kundrelationer och kundkanaler, försäkringar, ICT

Hanna Hiidenpalo,

f. 1966, ekon. mag., direktör, placeringar

Satu Huber,

f. 1958, ekon. mag., verkställande direktör

Mikko Karpoja,

f. 1962, pol. mag. SGF, direktör, aktuariefunktionen, ansvarig försäkringsmatematiker

Erja Ketko,

f. 1967, ekon. mag., forstmästare, oberoende riskövervakning och business control

Sarianne Kirvesmäki,

f. 1966, NaK, MBA, direktör, ekonomi och övervakning av placeringsrisker

Hilkka Malinen,

f. 1963, ped. mag., direktör, HR-tjänster

Jonna Ryhänen,

f. 1975, pol. mag., direktör, värdepappersplaceringar

Jouni Seppänen,

f. 1969, mag. i samhällsvetenskaper, direktör, pensioner

Timo Stenius,

f. 1956, DI, direktör, onoterade placeringar

Elo har dessutom ledningsgrupper för kundverksamhet, placeringsverksamhet och bolagsstyrning, i vilka beslut fattas med verkställande direktörens fullmakt.

Ledningsgruppen för kundverksamhet biträder verkställande direktören i ledningen av kundaffärsverksamheten och ansvarar för styrning, övervakning och utveckling av kundaffärsverksamheten. Ledningsgruppen för placeringsverksamhet behandlar de ärenden som enligt placeringsplanen ankommer på verkställande direktören att besluta om. Ledningsgruppen för bolagsstyrning stöder verkställande direktören i beredningen av de ärenden som överlämnas till styrelsen för behandling. Till verksamhetsområdet för ledningsgruppen för bolagsstyrning hör att se till en god bolagsstyrning som inkluderar bolagets ledningssystem och intern kontroll.

Ledningsgruppen för kundverksamheten utgörs av Satu Huber (ordf.), Mika Ahonen, Matti Carpén, Mikko Karpoja, Erja Ketko, Hilikka Malinen och Jouni Seppänen. Till ledningsgruppen för placeringsverksamheten hör Satu Huber (ordf.), Hanna Hiidenpalo, Erja Ketko, Sarianne Kirvesmäki, Jonna Ryhänen och Timo Stenius. Medlemmarna i ledningsgruppen för bolagsstyrning är Satu Huber (ordf.), Mika Ahonen, Erja Ketko och Sarianne Kirvesmäki.

Styrelsen fattar beslut om ersättning till verkställande direktören och medlemmarna i ledningsgrupperna. Uppgifterna framgår av Elos ersättningsförklaring.

Till Elos närmaste krets hör styrelseledamöter och deras äkta hälfter, omyndiga som de är intressebevakare för samt företag som de har bestämmande inflytande i. Transaktioner med personer som hör till bolagets

närmaste krets behandlas i enlighet med bolagets insiderregler. Beslut om betydande transaktioner med Elos ledning och ledningens närmaste krets fattas alltid av Elos styrelse. Eventuella transaktioner med den närmaste kretsen rapporteras på Elos webbplats.

7. Intern kontroll och riskhantering

Styrelsen har totalansvar för ordnandet av den interna kontrollen och riskhanteringen samt för utvärderingen av den interna kontrollen varje år. Styrelsen ska regelbundet utvärdera bolagsstyrningen, de skriftliga handlingsprinciperna (inkl. riktlinjerna för intern kontroll och riskhantering) och kontinuitetsplanen. Styrelsen godkänner riktlinjerna för intern kontroll samt de allmänna riktlinjerna, ansvarsfördelningen och de viktigaste principerna (riskhanteringspolicyn) för riskhantering och riskhanteringsplanen i anslutning till bolagsstyrningen varje år samt följer upp hur de föreslagna styråtgärderna framskrider. Styrelsen biträds av revisionsutskottet.

Verkställande direktören ansvarar gentemot styrelsen för ordnandet av intern kontroll och riskhantering samt för beredningen av innehållet i riskhanteringsplanen som innehåller bolagets viktigaste risker och som ska godkännas av styrelsen samt för uppföljningen av riskhanteringen. Verkställande direktören biträds i dessa uppgifter av en oberoende kontrollfunktion, som utgörs av oberoende riskkontroll och business control, ekonomi och övervakning av placeringsrisker, aktuariefunktionen och compliance.

Direktörerna för affärsfunktionerna och stödenheterna ansvarar för den interna kontrollen, för genomförandet av riskhanteringsåtgärderna och för att bolagets riskhanteringsprinciper och förfaranden efterföljs inom sina respektive ansvarsområden. Affärsfunktionerna deltar i upprättandet av bolagets riskhanteringsplan och kontinuitetsplanering.

Compliance-funktionen utgör en del av Elos interna kontroll med uppgift att verkställa myndighetsbestämmelser samt allmän bästa praxis för intern kontroll. Compliance-funktionen utgör också en del av Elos riskhantering, inom vilken målet är att stöda affärsverksamheten speciellt i hanteringen av juridiska risker och compliance-risker samt att övervaka och rapportera om dem till revisionsutskottet och ledningen. Utöver att övervaka efterlevnaden av bestämmelser ansvarar Elos compliance officer även för bl.a. ärenden som gäller Elos insiders och närmaste krets samt för att förebygga intressekonflikter. Compliance officer är anställd på heltid.

Inom Elo iakttas insiderreglerna enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, vilka syftar till att främja placeringsverksamhetens offentliga tillförlitlighet och att säkerställa att personalen är förtrogen med insiderreglerna så, att de inte bryts ens oavsiktligt. Elos compliance officer ansvarar för att upprätthålla insiderregistret och har även ansvar för utbildning och rådgivning i insiderärenden samt att övervaka transaktioner med bolagets inre krets.

Elos styrelse har godkänt insiderreglerna och offentliga uppgifter om Elos insiders finns tillgängliga i Euroclears NetSire-system.

Elos interna revision har i uppgift att bedöma förvaltnings-, riskhanterings- och övervakningsprocessernas tillräcklighet och effektivitet, att meddela rekommendationer och konsultera om hur processerna kan utvecklas. Den interna revisionen tillsätts av styrelsen och är oberoende av den övriga organisationen. Den rapporterar till revisionsutskottet och styrelsen, som fastställer den interna revisionens förhållningsregler och årsplan. Direktören för den interna revisionen hör organisatoriskt under verkställande direktören.

Den interna revisionens verksamhet styrs av kraven på intern revision i lagar och Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar samt av Interna revisorers internationella anvisningar.

8. Beskrivning av den interna kontrollens och riskhanteringssystemens huvuddrag i anslutning till den ekonomiska rapporteringsprocessen

Elos ekonomiska rapporter har upprättats i enlighet med bokföringslagen, aktiebolagslagen, försäkringsbolagslagen och lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som reglerar bokföringen, bokslutet och rapporteringen i arbetspensionsbolag samt i enlighet med lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, social- och hälsovårdsministeriets förordning om försäkringsföretags bokslut och koncernbokslut, bokföringsförordningen, de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer

samt Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Styrelsen har godkänt bolagets riskhanteringspolicy samt riskhanteringsplanen, i vilken rapporteringen av ekonomiska risker beaktas.

Elo publicerar preliminära uppgifter om sitt bokslut och det officiella bokslutet på sin webbplats. Efter det första halvåret publiceras en delårsrapport för årets första sex månader. Därtill publicerar Elo kortare delårsrapporter för det första och tredje kvartalet.

Ansvar för den ekonomiska rapporteringen till styrelsen, ledningen, myndigheterna och för offentligheten ankommer på enheten för ekonomi och övervakningen av placeringsrisker oberoende av den rapporterade funktionen. För den oberoende rapporteringen av driftskostnader ansvarar enheten för oberoende riskkontroll och business control.

Enheten ekonomi och övervakning av placeringsrisker rapporterar till bolagets styrelse minst två gånger per månad om solvensnyckeltalen och stresstesten, uppkomsten och disponeringen av totalresultatet, placeringarna jämte avkastning till marknadsvärde och klassificerade enligt risk, placeringsverksamhetens mål och utfall samt om riskgränserna enligt placeringsplanen och efterlevnaden av dem. Den totala riskställningen och solvenstalen har därtill rapporterats till styrelsen utifrån bolagets egna modeller.

Solvensställningen följs upp i enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker varje dag och ledningen rapporteras flera gånger i veckan om solvensställningen enligt

myndighetsbestämmelserna och bolagets egna modeller. Övriga viktiga nyckeltal om bolagets resultat rapporteras till ledningen varje vecka. Placeringsrapporteringen har automatiserats med hjälp av Self Service Business Intelligence-verktygen. Avkastning och risk per tillgångslag uppdateras i verktyget automatiskt varje dag samt delas i form av rapporter till portföljförvaltningen och ledningsgruppen för placeringsverksamheten. Inom enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker följer man därtill upp riskgränserna enligt placeringsplanen och efterlevnaden av dem.

Vid bedömningen av Elos totala riskställning och risktäckningskapacitet är de viktigaste nyckeltalen pensionstillgångarna i förhållande till ansvarsskulden (solvensnivå) och solvenskapitalet i förhållande till solvensgränsen i enlighet med bestämmelserna (solvensställning). Beräkningen av solvenskapitalet och solvensnyckeltalen beskrivs i principerna för upprättande av bokslut och i guiden för läsandet av nyckeltalen. Övriga betydande poster med tanke på den ekonomiska rapporteringen är avkastningskravet på ansvarsskulden, värderingen av placeringar och resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde.

Aktuariefunktionen och bolagets ansvariga försäkringsmatematiker säkerställer att ansvarsskulden är rätt i bolagets system, bokslut och i beräkningen av solvensgränsen. Mitt under året bedöms ansvarsskulden i enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker, och dess riktighet säkerställs med arbetsanvisningar, avstämningsrutiner och genom ett nära samarbete med aktuariefunktionen och den ansvariga

försäkringsmatematikern. I bokslutet och mitt under året bedömer aktuariefunktionen förändringen i lönesumman utifrån Pensionskyddscentralens prognoser, sampel som Arek plockat ur försäkringsbestånden och aktuariefunktionens egna analyser. Uppskattningen av lönesumman inverkar på premieinkomsten inom ArPL-försäkringen och ansvarsskulden, men den har just inte någon inverkan på bolagets totalresultat. Den exakta ansvarsskulden räknas varje år efter att årsavräkningarna färdigställts.

Värdet på placeringarna i bokslutet fastställs på det sätt som anges i principerna för upprättandet av bokslutet. Beträffande onoterade aktier, kapitalfonder, fastighetsfonder och fastigheter säkerställer enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker att marknadsvärdena är prissatta enligt avtalade principer och godkänner marknadsvärdena. För att säkerställa riktigheten av placeringssystemets marknadsvärden, kassaflöden och kreditklasser tillämpar enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker en regelbunden avstämningsrutin. Fastställandet av marknadsvärdena sker med ett tidsmässigt dröjsmål, men dess inverkan har varit liten.

I bolagets affärsbokföring görs periodiseringar som hänför sig till räkenskapsperioden och uppgifterna i huvudbokföringen avstäms i delbokföringens system. Under räkenskapsåret görs avstämningsrutiner mellan olika källsystem och datalager, arbetsbeskrivningar, automatiserade processer, processbeskrivningar, en god yrkeskompetens samt genom ett nära

samarbete och informationsutbyte mellan enheten för ekonomi och övervakningen av placeringsrisker och placeringsenheten.

Operativa risker som hänför sig till den ekonomiska rapporteringen, övervakningen av placeringsrisker, bokföringen och betalningsrörelsen kartläggs varje halvår på riskkartläggningmöten som koordineras av enheten för oberoende riskövervakning och business control. De identifierade riskernas betydelse och sannolikhet utvärderas i fråga om varje enskild risk och för varje risk upprättas en riskhanteringsplan och deras realisering följs upp. Risker som varit nära att realiseras eller som realiserats i rapporterings- och övervakningsprocessen samt i bokföringen och betalningstrafiken rapporteras som en avvikande compliance-risk eller operativ risk. Enheten för oberoende riskövervakning och business control koordinerar därtill varje år uppdateringarna i kontinuitetsplanen för enheten för ekonomi och övervakning av placeringsrisker.

9. Revisorer och arvoden

Elos ordinarie bolagsstämma 2017 valde CGR-sammanslutningen Ernst & Young till bolagets revisor. Som bolagets huvudansvariga revisor fungerar CGR Ulla Nykky.

Ulla Nykky har varit Elos huvudansvariga revisor sedan den 23 april 2014.

Elo betalade sin revisionssammanslutning 295 421 euro i arvode för revision och 84 062 euro för andra tjänster som inte anslöt sig till revisionen år 2017.

Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo

Besöksadress: Norrskensvägen 7, 02100 Esbo

Postadress: Arbetspensionsbolaget Elo, 00041 Elo

Telefon: 020 703 50 Fax: 020 703 5100

www.elo.fi